

ΛΕΞΙΚΟΝ ΝΟΜΙΚΗΣ

ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝ

ΠΑΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΚΛΑΔΟΥΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ, ΗΤΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΝ ΤΩΝ
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ, ΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ, ΠΟΛΙΤΙΚΗΝ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΝ, ΠΟΙΝΙΚΟΝ
ΝΟΜΟΝ, ΠΟΙΝΙΚΗΝ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΝ, ΕΜΠΟΡΙΚΟΝ ΝΟΜΟΝ, ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ
ΔΙΚΑΙΟΝ, ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ, ΑΛΛΗΛΕΘΝΕΣ
ΔΙΚΑΙΟΝ ΚΤΛ. ΚΤΛ.

ΣΥΓΓΡΑΦΟΜΕΝΟΝ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

ΘΕΟΔΩΡΟΥ Ν. ΦΛΟΓΑΪΤΟΥ

ΤΗ ΣΥΜΠΡΑΞΕΙ ΤΩΝ Κ. Κ.

Ἀγγελοπούλου Γεωρ.—Γλαράκη Ἀριστ.—Δαμασκηνοῦ Νικολ.
Εὐταξίου Ἰωάννου—Κωνσταντοπούλου Κωνστ.—Μελισσοῦργοῦ Γεωργίου
Μελετοπούλου Δεωφ.—Μομφερράτου Ἀντ.—Μοσχονησίου Ἰωάν.
Ποταμιάνου Ἠλ.—Πετρίτση Ἀθ.—Στεφάνου Διον.—Φιλαρέτου Γεωρ.
Χρυσανθοπούλου Πέτρου—Ψαρρᾶ Ξενοφώντος.

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ Δ. ΦΕΞΗ

Λουδοβίκου, ἔναντι τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς καὶ τοῦ Νέου Δημοτ. Θεάτρου.

1895

ΑΚΑΔΗΜΙΑ
ΑΘΗΝΩΝ

N

3375

Ἡ συνδρομὴ καταβάλλεται ἅμα τῇ ἐγγραφῇ.

Ἡ συνδρομὴ τοῦ 12ου τεύχους ἢ συνδρομὴ ὀρίζεται εἰς δραχμὰς 30.

Ἄπαντα τὰ κατωτέρω ἀποστέλλονται τῷ αἰτοῦντι ἅμα τῇ παραλαβῇ τοῦ ἀντιτίμου (ἐλ. ταχ. τελῶν).

Διὰ τὸ ἐξωτερικὸν αἱ τιμαὶ ἐννοοῦνται εἰς χρυσόν.

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ

ΠΡΑΚΤΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ

Γ ΕΠΙΛΑΜΒΑΝΟΝ

Ἀστρονομίαν, Χημείαν, Οἰκιακὴν Οἰκονομίαν, Ἱατρικὴν, Μετεωρολογίαν, Κηπουρικὴν, Κτηνιατρικὴν, Δενδροκομίαν, Γεωργίαν, Ζωολογίαν, Ὑγιεινὴν, Φαρμακευτικὴν, Νομικὴν, Φυσικὴν, Μεταλλείαν, Μεταξοσκώληκοτροφίαν, Γεωλογίαν, Φυτολογίαν, Ἀμπελοφυίαν, Μελισσοκομίαν, Ὀρυκτολογίαν, Ἀνθοκομίαν, Ἀνθρωπολογίαν, Τέχνας κτλ.

Συγγραφεὶν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ μεγάλου Ἐγκυκλοπαιδικοῦ Λεξικοῦ Larousse, τῆς Ἐγκυκλοπαιδείας Jules Troussset καὶ διαφόρων ἄλλων συγγραμμάτων

2,800 ΜΕΤΑ ΕΙΚΟΝΩΝ 2,800

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

Τακτικοῦ καθηγ. τῆς Ὀρυκτολογίας καὶ Γεωλογίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ καὶ Πολυτεχνείῳ.

Τῇ συμπτᾶσει τῶν κ. κ.

Ἀγγελόπουλου Γ. καθ. β. δικ. ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπ. Ἀργυροπούλου Τ. καθ. φυσ. πειρ. ἐν τῷ Ἐθν. Παν. Βουδάκη Α. καθ. χημ. ἐν τῷ Πολυτεχ. Βλάση Κων. δικηγ. Γερμανοῦ Ν. καθ. φυσ. ἐπιστ. Γκιζή Β. ὑφ. ἐν τῷ Ἐθν. Παν. Γιαννοπούλου Ἐμμ. καθ. ὀρυκτολογ. ἐν τῷ διδ. Δαυδέρρη Α. καθ. φαρ. χημ. ἐν τῷ Ἐθ. Παν. Δασκαλάκη Α. δικηγ. Εὐαγγελίδου Τ. διδ. φιλ. Ζαλούχου Α. ὑφ. φυσ. δικ. ἐν τῷ Ἐθ. Παν. Ζωχιτοῦ Ι. καθ. φυσiol. ἐν τῷ Ἐθν. Παν. Ἠλιάδου Γ. ἐσ. ἱατροῦ ἐν τῷ Δημ. Νοσ. Κόνδολα Δ. καθηγ. μαιευτ. ἐν τῷ Ἐθνικ. Παν. Κοκκίδου Δ. καθ. ἀστρ. ἐν τῷ Ἐθ. Παν. Καλλιδικᾶ Α. ὑφ. ἱατροδ. ἐν τῷ Ἐθ. Παν. Κονδύλη Π. καθ. διδ. Ἀρσак. Κολλινιδίου Ι. καθ. ἀρχ. ἐν τῷ Πολυτ. Κυριακίδου Ε. δημοσ. Καστρομένου Π. ὑφ. ἀρχ. Καρδάρη Τ. ἱατροῦ συγγ. Ἱατρ. Οἶκογ. Κεφαλᾶ Τασ. διδ. ἱατρ. Κασαποθάκη Δ. δημοσ. Λαζαρίμου Ι. καθ. τοπ. ἐν τῷ Πολυτ. Ματαράγκα Π. λογίου. Μεταξῆ Ι. β. καθ. Ἐθ. Παν. Νικολαΐδου Ρ. καθ. ἀνατ. ἐν τῷ Ἐθ. Παν. Ποταμιάνου Η. βουλ. δικηγ. Παπαδημητράκοπούλου Θ. καθ. Πέτρου Θ. βουλ. δικηγ. Πάτσιν Σ. δικηγ. Πανᾶ Π. δημοσ. Πιλαδίου Γ. ταγματ. κτηνιάτ. καθ. Παμπούκη Π. μικροβ. ἱατρ. Παπαδασιλίου Σ. ὑφ. Ἐθ. Παν. Ρέπονιη Κ. δικ. Σπαθιώτου Δ. ἱατρ. Σολωμοῦ Ν. πρ. καθ. Σχ. Εὐέλπ. Κομνηνοῦ Τ. καθ. χημ. ἐν Σερ. σχ. Χρήστοβιτς Α. ἱατρ. συγγ. Νέων Φαρμάκων. Χασιώτου Δ. κοσμ. ἱατρ. σχολ. Χλωροῦ Ν. τμημ. καὶ καθ. δασολ. ἐν τῷ Πολυτεχ. καὶ πολλῶν ἄλλων λογίων.

Τόμοι ὀγκώδεις 2 = Σελίδες 2,400. — Τιμᾶται δρ. 25.

ΓΑΛΛΟ - ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΝ ΥΠΟ

Κ ΠΡΑΣΣΑ καὶ Ε. ΕΜΑΡ

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν νεωτάτων Γαλλικῶν Λεξικῶν

LITRÉ καὶ BEAUJEAN

ΚΑΙ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝ

ΕΠΙΤΟΜΟΝ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΝ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

Τὸ ὅλον ἔργον σελίδες 1120. Τιμᾶται δραχ. 10.

ΔΙΑΝ ΠΡΟΣΕΧΘΕ

ΕΠΙΤΟΜΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΝ ΕΠΙ Τῇ ΒΑΣΕΙ ΤΩΝ ΛΕΞΙΚΩΝ

Τῶν Robert Scott, Henry George Zidel,

A. Chassang, Schmit, Σακελλαρίου, Γιάνναρη.

ὑπὸ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΖΑΧΟΥΧΟΥ

Διδάκτορες τῆς Φιλοσοφίας Ὑπαρχοῦ ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ.

Τὸ ὅλον ἔργον ἀπαρτισθῆσεται ἐκ 35 φυλλαδίων

[70 τυπογρ. φύλλον] ἤτοι σελίδων 1120.

Οἱ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ

πληρῶνουνσι διὰ τὸ ὅλον ἔργον δρ. 9.

καὶ 44, ἐν δὲ τῷ ἐπομένῳ περὶ συρροῆς δόλου καὶ ἀμελείας, ἐν δὲ τοῖς προηγουμένοις τούτων ὀρίζει τὸ ἐκ πρόθεσεως ἀδικημα, ἀποκαλῶν τὴν πρόθεσιν δολίαν προαίρεσιν, ἐν δὲ τῷ 40 καὶ τῷ ἐπομένῳ ποιεῖται λόγον περὶ εἰκαζομένου δόλου, συνάγων τὴν πρόθεσιν ἐκ τῆς πιθανότητος τοῦ ἐπελθόντος ἀποτελέσματος· περὶ ἀμελείας δὲ κατὰ τὰ πταίσματα πραγματεύεται ἔτι ἐν ἄρθρῳ 502.

Περὶ δὲ τῶν ἐδικῶν περιπτώσεων, καθ' ὅς χωρεῖ τιμωρητὴ ἀμέλεια, καὶ τῆς καταγνωστέας ἐκάστοτε ποινῆς προνοεῖ ὁ ποινικὸς νόμος ἐν διαφόροις ἄρθροις ἐν τῷ ἐδικῷ μέρει, πραγματευόμενος περὶ τῶν καθέκαστα ἀδικημάτων. Τοιαῦτα τὰ ἐν τῷ Β' βιβλίῳ ἄρθρα 183, 291, 298, 300-302, 305, 310, 320, 405, 417, 418, 439 § β', 443, ἐν δὲ τῷ Γ' βιβλίῳ οὐκ ὀλίγα μεμνημένα τὸ πλεῖστον μετ' ἀστυνομικῶν διατάξεων· ποινὰς δ' ἔτι τῆς ἀμελείας περιέχουσιν αἱ ποιν. διατάξεις τοῦ ὕγειονομικοῦ ὁργανισμοῦ (νομ. κβ' τοῦ 1845) ἐν ἄρθροις 17 καὶ 18, πρὸς δὲ καὶ ὁ ἐμπορικὸς Ν. ἐν ἄρθροις 591-594.

Ὡς δὲ βλέπει τις, ὁ ἡμέτερος νόμος παραδέχεται δόλον ἔμμεσον ἢ εἰκαζόμενον, ἥτοι πρόθεσιν ἐκ μόνης πιθανότητος (ἄρθ. 40). Καὶ ἐκ τεκμηρίων δὲ δύναται νὰ συναχθῇ ἐνοχὴ καὶ δόλος, ἀλλ' ἂν ἐκ τῆς προσηκούσης συγχρῖσεως τῶν τεκμηρίων προκύπτει ἀποδείξεις πείθουσα τὸν δικαστὴν περὶ τούτου, οὐχὶ δὲ καὶ ὅταν μόνον πιθανότης φαίνεται· διότι οὕτω παραβιάζεται διττῇ τοῦ ποινικοῦ δικαίου ἀρχή—ὅτι ὁ διώκων ὀφείλει νὰ ποδείξῃ τὴν ἐνοχὴν, εἰκαζομένης τῆς ἀθωότητος, οὐχὶ δὲ τὴν ἀθωότητα ὁ φυῶν, εἰκαζομένης τῆς ἐνοχῆς· καὶ δεύτερον, ὅτι ἡ ἀμφιβολία λογίζεται ὑπὲρ τοῦ κατηγορουμένου πάντοτε—ὅθεν κατὰ προφανὲς ἀμάρτημα ὁ νόμος καταλογίζει δόλον, ὅπου ἀμέλειαν ἀδιστάκτως ἔδει νὰ δεχθῇ. Ἀλλ' οὐδὲ πρακτικὴν τινα ἄξιαν ἔχει ἡ διάταξις

αὕτη, διότι ὁ δικαστὴς τὴν ἀπλὴν πιθανότητα, ἴσῃ πρὸς ἀμφιβολίαν, ὑπὲρ τοῦ κατηγορουμένου, ὡς εἰκὸς, λύει. Ἐπειτα οὐδ' εἰς κανόνας περὶ ἀποδείξεων κατὰ τὴν ἐκτίμησιν τοῦ πράγματος ὁ δικαστὴς ὑπέχει κατὰ τὸ 92 ἄρθρον τῆς ποινικῆς Δικονομίας, ἀλλ' ἐλευθέρως αὐτὸ κρίνει.

Ἀνωμάλους ἔτι διατάξεις περιέχει τὸ περὶ ἐμπρησμοῦ καὶ πλημμύρας κεφαλ. τοῦ ποιν. νόμου ἀπὸ τοῦ 408 ἄρθρου καὶ ἐξῆς, παραδόξως τῶν περὶ δόλου καὶ ἀμελείας ἀρχῶν συγχωσμένων· διότι ἐν τῷ ἀνωτέρῳ ἄρθρῳ κηρύσσεται ἔνοχος ἐμπρησμοῦ ὁ τιθέμενος πῦρ εἰς κατοικίας ἀνθρώπων ἢ ὅπου εἶναι δυνατόν νὰ μεταδοθῇ αὐτὴ περαιτέρω, καὶ νὰ βλάβῃ ἢ θέσῃ εἰς κίνδυνον ἀνθρώπους ἢ πράγματα, χωρὶς οὐδαμῶς νὰ μνημονεύῃ σκοπὸν βλάβης ἢ διαδόσεως ἢ διευκολύνσεως ἄλλου ἀδικήματος· διότι τουτέστι πρᾶξιν λίαν μὲν ἐπιβλαβῆ, ἀλλ' ἄνευ σκοποῦ βλάβης, ἄνευ πρόθεσεως, καὶ ἐπομένως μόνον τὰ στοιχεῖα τῆς ἀμελείας περιέχουσιν, χαρακτηρίζει κακούρηγμα, καὶ ἀπαγγέλλει τὰς ἐσχάτας ποινὰς.

Καὶ μόνον μὲν τὸ 408 ἄρθρον λαμβανόμενον δύναται νὰ ἐρμηνευθῇ ὡς προϋποτιθέμενον τὴν πρόθεσιν, ἐξυπακουομένην ἐκ τῆς κατὰ τὸ 38 ἄρθρον γενικῆς ἀρχῆς, ὅτι ἐπὶ κακούρηγματος ἀπαιτεῖται πάντοτε δόλος· κακούρηγμα δὲ πᾶσα πρᾶξις, καθ' ἣς ἀπαγγέλλεται ἐγκληματικὴ ποινή, καὶ κακούργον ἔτι ἀποκαλεῖ τὸν ἐμπρήσαντα αὐτὸς ὁ νόμος κατωτέρω. Δυσχεραίνουσιν ὅμως τὴν τοιαύτην ἐρμηνείαν ἡ τε α' § τοῦ ἐπομένου ἄρθρου, καθ' ἣν ἐπιβαρυντικὴ αἰτία ἐπαγομένη θάνατον εἶναι, ἂν ὁ ἐμπρήσας ἐδύνατο νὰ προῖδῃ τὸ ἐπελθόν δεινὸν ἀποτέλεσμα, διότι τοῦτο παραλείπει τὴν πρόθεσιν, ἀρκούμενος εἰς μόνην τὴν ἀμέλειαν, ἵνα καταγνώσῃ θάνατον· καὶ δεύτερον τὸ 417 ἄρθρον, ὅπερ ἀμέλειαν δέχεται μόνον, ἂν

καὶ ἡ πρώτη ἀνάφλεξις ἐγένετο ἐξ ἀπερὶ-
σκεψίας.

Ἄλλ' ἀφαιρουμένης τῆς προθέσεως τῆς
βλάβης δι' ἀμέσου ἐμπρησμοῦ ἢ διαδό-
σεως, ποῦ μένει ὁ δόλος, ὅστις, ὡς εἴ-
ρηται, ἀναγκάζον παντὸς κακουργήματος
στοιχείον; Εἰς τὴν φθορὰν τῶν εὐτελοῦς
ἀξίας ἐμπρηστικῶν ὑλῶν καὶ συνήθως εἰς
τὸν ἐμπρηστὴν αὐτὸν ἀνηκουσῶν, ἢ τοῦ
ιδίου κτήματος κατὰ τὸ 412 ἄρθρον, ἔσα
τὸ πλεῖστον τιμωρουμένου τοῦ ἐμπρηστοῦ
ιδίου καὶ ἀλλοτρίου κτήματος, καὶ δεύ-
τερον εἰς τὴν παράβασιν τῆς ἀπαγορεύ-
σεως τοῦ ἐμπρησμοῦ, ἥτις ἄνευ προθέσεως
βλάβης, πολλάκις δὲ καὶ ἄνευ βλαβεροῦ
ἀποτελέσματος (ἄρθ. 408 § α' καὶ 411)
συνιστᾷ καθαρῶς ἀστυνομικὸν ἀδίκημα.
Ἄλλ' ἀρμόζουσιν εἰς τυπικὸν ἀδίκημα αἱ
ἐσχάται ποιναί; Δύσκολον ἀληθῶς νὰ δε-
χθῇ τοῦτο δικαστής, καὶ μάλιστα ἔνορκος.
Τοσαύτη παράλογος αὐστηρότης εἰς οὐδὲν
ἀγαθὸν φέρει, τούναντίον δὲ ἀναγκάζει
τὸν δικαστὴν νὰ μετέλθῃ αὐθαιρεσίαν κατὰ
τὴν ἐκτίμησιν τοῦ πράγματος, μὴ παρε-
χοντος τοῦ νόμου ἄλλην διέξοδον. Τοῦτου
ἐνεκα προτιμότερον νὰ δεχθῶμεν ὡς ἐξυ-
πακουόμενον τὸν σκοπὸν τῆς βλάβης, ἐνι-
σχυόμενοι ἔτι ἐκ τῆς 8 § τοῦ αὐτοῦ 409
ἄρθρου, ἔνθα ῥητῶς ζητεῖται ὁ σκοπὸς
τῆς διευκολύνσεως ἄλλου ἀδικήματος, ἥ-
τοι πρόθεσις κακοποιός, τιθεμένου δὲ τοῦ
πυρὸς ἄνευ σκοποῦ βλάβης ἐκ μόνης ἀπε-
ρὶσκεψίας, νὰ δεχθῶμεν ἀδίκημα ἐξ ἀμε-
λείας κατὰ τὸν βαθμὸν τῆς βλάβης. Καὶ
παρὰ Γάλλοις δ' ἔνθα ὅμοιαι διατάξεις
κεῖνται, δὲν ἀπαιτοῦσι μὲν ἀπόδειξιν προ-
θέσεως περὶ ὅλου τοῦ ἐπελθόντος ἀποτελέ-
σματος, τὸν ἐν τῷ οἰκείῳ ὅμως ἄρθρῳ ὅρον
ἐκ οὐ σίως (volontairement) ἐρμη-
νεύουσιν ὡς δηλοῦντα πάντως πρόθεσιν
κακοποιόν· καὶ κατωτέρω προκειμένου
περὶ διαδόσεως τοῦ πυρὸς περαιτέρω, συν-
άγουσιν ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὅρου, ὅτι τεκμαίρε-
ται μὲν ὁ νόμος τὴν πρόθεσιν ἐκ τοῦ γε-

γονότος αὐτοῦ τῆς διαδόσεως ἢ τῆς πιθα-
νότητος αὐτῆς, δὲν ἀποκλείει ὅμως καὶ
τὴν περὶ τοῦ ἐναντίου ἀπόδειξιν. (Chau-
veau Théorie du code pénal N° 3805.
3847, 3848).

Παραπλήσιον ἄτοπον περιέχουσι καὶ
αἱ ποιν. διατάξεις τοῦ ὕγειονομι-
κοῦ ὀργανισμοῦ, ἔνθα γίνεται λό-
γος περὶ διαδόσεως λοιμοῦ διὰ συγκοινω-
νίας ἀνθρώπων ἢ πραγμάτων ἐκ μεμολυ-
σμένων μερῶν προσερχομένων, ἐν μὲν τῇ
α' § τοῦ 15 ἄρθρου ἀπειλουμένης ποινῆς
θανάτου κατὰ τοῦ ἐν γνώσει τοῦ μολύ-
σματος ἐπενεγκόντος τὴν συγκοινωνίαν, ἐν
δὲ τῇ β' § δεσμὰ διὰ βίου ὑπὸ τὰς αὐτάς
κατὰ τὰ λοιπὰ περιστάσεις, παραλειπομέ-
νης ὅμως τῆς φράσεως ἐν γνώσει·
διότι οὕτω ὁ ἐν ἀγνοίᾳ μεταδίδων μολύ-
σμα εἶναι ἐσχάτος κακοῦργος καὶ τιμω-
ρητέος δι' ἰσοβίων δεσμῶν· κατὰ δὲ τὸ
ἐπόμενον ἄρθρον, καὶ ἂν οὐδαμῶς μετε-
δόθῃ λοιμὸς, τιμωρητέος οὗτος διὰ προσ-
κείμενων δεσμῶν· ἥτοι διὰ μόνην τὴν τυ-
πικὴν παράβασιν τῆς ὕγειονομικῆς δια-
τάξεως· ἐν δὲ τῷ μεθεπομένῳ ἄρθρῳ 17
ὡς ἐξ ἀμελείας ἀδίκημα χαρακτηρίζεται·
ἢ ἐξ ἀμελείας παραβάσεως τῶν ὕγειονομι-
κῶν διατάξεων. Ἀναπόδραστος τῇ ἀλη-
θείᾳ νὰ δεχθῇ τις, ὅτι κατὰ τὴν σύνταξιν
τῶν διατάξεων τούτων, ὡς καὶ τῶν προ-
τέρων περὶ ἐμπρησμοῦ, ἐπῆλθε παραδρομὴ
ἢ ἄλλη τις παραπλήσια πλάνη, ἂν μὴ δε-
χθῶμεν, ὅτι ὁ συντάξας ἄλλο τι ἔπασχεν.

Ἀδίκημα ἔτι ἐξ ἀμελείας χαρακτηρί-
ζουσιν ὁ τε ἐμπορικὸς νόμος καὶ ὁ ποινικὸς
τὴν ἀπλὴν χρεωκοπίαν, ἥτοι τὴν πτώ-
χευσιν τοῦ ἐμπόρου τὴν ἐπερχομένην ἐξ
ἀσυνέτων καὶ παρατόλμων ἐπιχειρήσεων
ἢ ἀκαίρων καὶ ἀσώτων δαπανῶν, διότι
κατὰ πάσας τὰς τοιαύτας περιπτώσεις
λόγος τοῦ ἀξιοποίνου εἶναι ἢ ἐκ τῆς ἀπε-
ρὶσκεψίας αὐτοῦ ἐπελθοῦσα ζημία τῶν
δανειστῶν. Ἄλλ' ὅμως καὶ πάλιν ὁ ποιν.
νόμος παρὰ τὸν περὶ κακουργήματος ὀρι-

σμόν του κατὰ τῆς ἀπλῆς χρεωκοπίας κολλυβιστοῦ ἢ μεσίτου ἀπαγγέλλει ποινὴν κακουργήματος ("Αρθρον 406).

Ποινὰς πρὸς τούτοις περὶ ἀμελείας περιέχουσιν ὅ τε ποιν. νόμος καὶ ἄλλοι ὀργανωτικοὶ κατὰ τῶν ἀμελούντων δημοσίων λειτουργῶν· ἄλλ' αὐταὶ ἀναφερόμεναι εἰς παράλειψιν δημοσίων καθηκόντων, συνιζῶσιν ἰδίαν κατηγορίαν πταισμάτων, τὴν τῶν πειθαρχικῶν. ἅπερ ἀνάλογα πρὸς τὰς τυνομικά· καὶ ἐπομένως πάντῃ διάφορα ὡς ἐκεῖνα τῶν κυρίως ἐξ ἀμελείας ἀδικημάτων.

Κατὰ τὰ λοιπὰ δὲ τὰ περὶ ἀμελείας παρ' ἡμῖν οὐδὲν καινὸν ἄξιον λόγου περιέχουσιν.

Α. Γλαράκης.

Ἀμνηστία. (Ἀλληλ. δίκαιον).

Μετὰ τὴν παῦσιν τοῦ πολέμου μεταξὺ δύο ἢ πλειόνων κρατῶν ἐν τῇ περὶ εἰρήνης συννομολογούμενῃ συνθήκῃ ἀναγράφεται, ὑπονοούμενος ἄλλως ἢ μὴ ῥητῶς περιλαμβάνεται, ὁ ὅρος ὅτι αἱ διαρκούντος τοῦ πολέμου διαπραχθεῖσαι καὶ κατὰ τὸ δίκαιον τοῦ πολέμου καὶ τοὺς στρατιωτικοὺς νόμους τιμωρούμεναι πράξεις ἀμνηστεύονται. Ἡ τοιαύτη ἀμνηστία, χαρακτηριζομένη ὡς γενικὴ ἀμνηστία καὶ θεωρουμένη ὡς ἀναγκαῖον ἐπακολούθημα τῆς συννομολογήσεως τῆς εἰρήνης, ἐπάγεται τὴν παῦσιν τοῦ δικαίου τοῦ πολέμου καὶ τὴν κατ' αὐτὸ τιμωρίαν τῶν κατὰ τὸν πόλεμον διαπραχθέντων πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀδικημάτων τῶν συναφῶν πρὸς τὴν ἐμπόλεμον κατάστασιν. Δὲν περιλαμβάνει ὁμως ἡ τοιαύτη ἀμνηστία τὰ κατὰ τὸ κοινὸν δίκαιον ἐγκλήματα καὶ κακουργήματα καίπερ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου διαπραχθέντα, οἱ δὲ τούτων ὑπαίτιοι δικάζονται κατὰ τοὺς νόμους τῆς πολιτείας ἧς εἰσιν ὑπήκοοι. Δὲν περιλαμβάνει ὡσαύτως ἡ περὶ ἧς πρόκειται ἀμνηστία τὰ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου διαπραχθέντα ἀδικήματα ἐν οὐδετέρᾳ ἐπι-

κρατεῖα ὑπὸ τῶν ὑπάρχων τοῦ ἐτέρου τῶν ἐμπολέμων κρατῶν κατὰ τῶν ὑπάρχων τοῦ ἐτέρου, μὴ στερουμένου ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει τοῦ οὐδετέρου κράτους τοῦ δικαίωματος τοῦ τιμωρεῖν κατὰ τοὺς ἰδίους νόμους τὰ κατὰ τῆς δημοσίας τάξεως διαπραττόμενα ἀδικήματα καὶ ὑπαγόμενα εἰς τὴν δικαστικὴν αὐτοῦ δικαιοδοσίαν.

Δὲν καταργοῦνται τέλος διὰ τῆς συννομολογήσεως τῆς περὶ εἰρήνης συνθήκης αἱ ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν συμβουλίων καταγνώσθῃσαι ποιναί. (Calvo droit international. Vol. V. no 3145)

Π. Χρυσανθόπουλος

Ἀμνηστία (Συντ. δίκαιον). Εἰς

τὴν ἐκτελ. ἐξουσίαν συν ἄλλοις ἀπενεμήθη καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ ἐπὶ τῇ εὐθύνῃ ὅλου τοῦ ὑπουργείου ἀπονέμειν ἀμνηστίας, παρακωλύειν δηλ. ὀριστικῶς τὴν ὑπὸ τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας καταδίωξιν ἀδικήματος. Ἡ ἀμνηστία διαφέρει οὐσιωδῶς τῆς χάριτος, διότι ἡ μὲν χάρις ἀπονέμεται εἰς τὸν κατὰ δίκον, ἦτοι ἄνθρωπον ὀρισμένον· ἀποδειχθέντα ἔνοχον μετὰ καταδικαστικὴν ἀπόφασιν τελεσίδικον, καθ' ἧς οὐδὲν χωρεῖ ἐνδίκον μέσον. Ἡ ἀμνηστεία τὰνάπαλιν ἀπονέμεται εἰς αὐτὸ τὸ ἀδικήμα καὶ πρὸ πάσης ἐστὶ ἀνακριτικῆς ἐνεργείας. Ἐκ τούτου συνάγεται, ὅτι τὸ δικαίωμα τῆς ἀμνηστίας εἶναι τῶν δικαιομάτων πάντων τῶν τριῶν πολιτειῶν ἐξουσιῶν τὸ μέγιστον καὶ ὑψηλότατον, διότι ἡ μὲν νομοθετικὴ ἐξουσία διακαίεται μὲν νὰ καταλύσῃ πάντας τοὺς καθεστηκότας νόμους καὶ νὰ κατασκευάσῃ ὅλον σύστημα νέων νόμων, ἀλλ' οἱ νόμοι αὐτῆς οὗτοι, ἐστερημένοι ὀπισθενεργοῦ ἰσχύος, ρυθμίζουσι μόνον τὸ μέλλον, ἡ δὲ δικαστικὴ ἐξουσία, εὐσυνειδήτως ἐκπληροῦσα τὸ καθήκον αὐτῆς, ὑποχρεοῦται τὸν μὲν ἀναίτιον νὰ ἀπολύσῃ, τὸν δὲ ἔνοχον νὰ καταδικάσῃ· μόνῃ δὲ ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία, ἐνασχοῦσα τῆς ἀμνηστίας τὸ δικαίωμα, ἀνωτέρα καθισταμένη ἀπα-

σῶν τῶν πολιτειακῶν ἐξουσιῶν ἅμα, καὶ οἶονεὶ περιβαλλομένη ἄπασαν τὴν ἐθνικὴν κυριαρχίαν, καταργεῖ δι' ὠρισμένην περίστασιν ἰσχύοντα νόμον τῆς πολιτείας, τὸν ποινικόν, καὶ καταρτίζει ἄλλον νόμον, νόμον ἀκαταδιωξίς, εἰς ὃν ἀπονέμει καὶ ὀπισθενεργὸν ἰσχύν· ἤθελεν εἶναι ἐπομένως σκανδαλωδεστάτη ἡ καθιέρωσις τοιούτου δικαίωματος, εἰ μὴ ὑψηλὴ πολιτικὴ ἀνάγκη ἐπέβαλλεν αὐτήν. Ἄλλ' ὡς ὀρθότατα παρατηρεῖ ὁ Dalloz, «ἡ ἀμνηστία εἶναι ἀπόρροια ἐπιτακτικῆς ἀνάγκης ὑφ' ἀπάσας τὰς κυβερνήσεις καὶ κυβερνητικὰς μορφάς, ἔχει δὲ ἢ ἀρχὴν καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ συννομολογεῖν συνθήκας εἰρήνης καὶ συμμαχίας καὶ πλειστάκις ἐγένετο καὶ πράγματι συνθήκας ἀντικείμενον. Ἐὰν ἐν τῇ συνθήκῃ πορεῖα τῶν πραγμάτων κατέχη τόπον πράξεως λήθης καὶ συγχωρήσεως, ἀπονεμομένη εἰς ἀνθρώπους ἀποπεπλανημένους, ἀμοιροῦντας δὲ πραγματικῆς πολιτικῆς ἰσχύος, ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ καιροί, καθ' οὓς ἡ ἀκαμπτὸς αὐστηρότης (δηλονότι ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου) δὲν εἶναι ἀκίνδυνος ἢ τοῦλάχιστον δύναται νὰ προκαλέσῃ σπουδαίας ἀντιδράσεις καὶ ἀτοπήματα ἐν τῇ κυβερνητικῇ πορείᾳ . . . Λόγος τῶν ἀμνηστῶν εἶναι ἡ ἀνάγκη τῆς ταχείας εἰρηνεύσεως καὶ τῆς ἀσφαλίσεως τῆς τάξεως· τὴν ἀνάγκην δὲ ταύτην ἱκανοποιῶν ὁ ἡγεμὼν κερδαίνει οὐχ ἥττον τῶν ἀμνηστευομένων». Ὅθεν τὴν καθιέρωσιν τοῦ δικαίωματος τούτου ὑπαγορεύει ἡ ἀνάγκη, καὶ ἀνάγκη ἐπομένως νὰ ἀντιθῇται εἰς τινὰ τῶν πολιτειακῶν ἐξουσιῶν ἡ ἀπονομὴ αὐτοῦ.—Γεννᾶται ἤδη τὸ ζήτημα τίς ἢ εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ δικαίωματος τούτου προσφορώτερα τῶν τριῶν ἐξουσιῶν. Τινὲς ὑπεστήριξαν, ὅτι ἡ ἀμνηστία, οὕσα δικαίωμα, δι' οὗ ἀναστέλλεται ἡ τῶν νόμων ἐνέργεια, δεόν νὰ ἀπονέμηται διὰ νόμου, ὅθεν ἀναθετέα εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν.

Ἀλλὰ νομίζομεν, ὅτι οἱ συγγραφεῖς οὗτοι σφάλλονται, διότι, ὡς προείπομεν, τὸ δικαίωμα τῆς ἀμνηστίας, ὑπὸ ἐπιστημονικὴν ἔποψιν ἐξεταζόμενον, εἶναι ὑπέρτερον τῶν ἐλλόγων δικαιωμάτων καὶ τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας, διότι καὶ αὕτη οὐδαμῶς δικαιοῦται νὰ ἀποτρέψῃ διὰ νόμου ἐν ὠρισμέναις περιστάσεσι καὶ ἐν τῷ παρελθόντι τὴν ἐνέργειαν τῶν ἤδη τεταγμένων νόμων. Τὸ δικαίωμα τῆς ἀμνηστίας, τυγχάνον καθαρῶς κυριαρχικόν, ἀνώτερον ἐπομένως τῆς δικαιοδοσίας καὶ τῆς ἰσχύος καὶ τῶν τριῶν ἐξουσιῶν, ἀπορρέει οὐχὶ ἀπὸ τῆς φύσεως καὶ τῆς οὐσίας αὐτῆς ἢ ἐκείνης τῆς ἐξουσίας, ἀλλὰ τῆς ὑπερτάτης πολιτικῆς ἀνάγκης τῆς διατηρήσεως τῆς δημοσίας τάξεως, ἣν ἀπειλεῖ πολλάκις νὰ καταστρέψῃ ἡ θύελλα τῶν στάσεων καὶ τῶν ἐμφυλίων πολέμων· ἡ δὲ ἀνάγκη αὕτη ὑπαγορεύει πολλάκις καὶ τὴν ταχείαν τῆς ἀμνηστίας ἀπονομὴν πρὸς πρόληψιν τοῦ ἐπικειμένου φοβεροῦ δεινοῦ τῆς κοινωνικῆς διαλύσεως καὶ ἀναρχίας ἢ τῆς καταστροφῆς σπουδαίων κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν συμφερόντων. Ὅθεν εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, καθήκον ἔχουσιν νὰ προσπείξῃ τὰ μήπω προσβληθέντα δίκαια καὶ συμφέροντα τοῦ πολίτου καὶ τῆς πολιτείας καὶ νὰ προλαμβάνῃ πρὸς τοῦτο τὴν ἐνδεχομένην αὐτῶν προσβολήν, φυσικώτερον καὶ πρεπωδέστερον νὰ ἀντιθῇται ἢ ἐνάσκησις τοῦ δικαίωματος τῆς ἀμνηστίας. Βεβαίως τὸ ἀδίκημα προσέβαλεν ἤδη τὰ δικαιώματα τῆς πολιτείας, ὧν ἡ ἀνόρθωσις ἀπαιτεῖ τὴν ἄμεσον ἐνέργειαν τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀμνηστίας δύνανται νὰ προληφθῶσιν ἄλλαι βέβαιαι, σπουδαϊότεραι καὶ φοβερώτεραι προσβολαί, δυνάμεναι νὰ κλονήσωσιν αὐτὴν τῆς πολιτείας τὴν ὑπαρξίν, μέγα δὲ καθήκον ἔχει ἡ ἐκτελ. ἐξουσία νὰ προλάβῃ αὐτάς. Ὑπὲρ τῆς εἰς τὴν ἐκτελ. ἐξουσίαν ἀναθέσεως τοῦ δικαίωματος τῆς ἀμνηστίας συνηγο-

ροῦσι καὶ οἱ ἐξῆς λόγοι, α) μὲν ὅτι πολ-
λάκις τυγχάνει ἀσύμφορον τῇ πολιτείᾳ
νὰ ἐκτεθῶσι δημοσίᾳ, τῆς στάσεως μά-
λιστα ἐπικρατοῦσης ἐτι, οἱ ὑπαγορευόν-
τες τὴν ἀμνηστὶν λόγοι, οἵτινες οὐδό-
λως ἀπίθανον νὰ στηρίζωνται εἰς τὴν δι'
ἐλλειψιν χρημάτων ἢ στρατοῦ ἀσθένειαν
τῆς ἐκτελ. ἐξουσίας νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν
τάξιν, ἥτις δέον νὰ μένῃ ἄγνωστος τοῖς
στασιασταῖς ἐπὶ ποινῇ ἀποτυχίας τοῦ σκο-
πούμενου διὰ τῆς ἀμνηστίας ἀποτελέ-
σματος· β) δὲ τὸ κατεπεῖγον πολλάκις
τῆς ἀπονομῆς τῆς ἀμνηστίας· ἴσως δὲ
τὰ νομοθετικὰ σώματα ἀργοῦσι καὶ πᾶσα
ἀναβολή διὰ τὴν ἐπὶ τούτῳ ἑκτακτον
κλήσιν αὐτῶν ἄγαν ὀλεθρία, γ) δὲ ἡ ἐν
τοιαύτῃ ὥρᾳ ἀποφυγὴ πολιτικῶν ἢ ὑπουρ-
γικῶν ζητημάτων, ἅπερ δύναται ἴσως νὰ
προκαλέσῃ ἐν ταῖς Βουλαῖς ἡ συζήτησις
τοῦ περὶ ἀμνηστίας ὑποβαλλομένου νό-
μου. Οὐδεὶς δ' ἐπικεῖται φόβος ἐκ τῆς εἰς
τὴν ἐκτελ. ἐξουσίαν παροχῆς τοῦ δικαι-
ώματος τῆς ἀμνηστίας, οὐ μόνον διότι
σπανιώτατον εἶναι νὰ συμπαθῇ αὕτη εἰς
τοὺς ταραξίας καὶ στασιαστας, ἀνῆκοντας
ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς τὴν ἀνίσχυροτέραν
κοινοβουλευτικῶς καὶ ἐπὶ ὁμῶς ἐκτὸς τῆς
ἐξουσίας μερίδα, ἀλλὰ καὶ διότι παρέχει
ἐπαρκῆ ἐγγύησιν τῆς ὀρθῆς καὶ σώφρονος
ἐνασχέσεως τοῦ τῆς ἀμνηστίας δικαιώ-
ματος ἢ εὐθύνῃ τῆς ἐκτελ. ἐξουσίας, ἣν
τὸ ἡμέτερον Σύνταγμα ῥητῶς καθιεροῖ,
κηρύττον ὑπεύθυνον ὁλόκληρον τὸ ὑπουρ-
γεῖον (Συντ. ἄρθρ. 39).

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἄμυνα. Ἄμυνα καλεῖται ἡ ὑπό-
κινος χρήσις τῶν ἰδίων δυνάμεων πρὸς
ἀποτροπὴν τῆς κατ' αὐτοῦ ἢ ἄλλου πα-
ρανόμου ἐπιθέσεως ἐτέρου, τεινούσης εἰς
βλάβην τῆς ζωῆς, τῆς υἰείας, τῆς ἐλευθε-
ρίας καὶ τῆς ἀγνείας ἢ τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ
ἀμυνομένου, ὡς ἂν δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ
ἀποτροπὴ αὐτῆς διὰ τῆς νομίμου ἀρχῆς.
Τὸ δικαίωμα τῆς ἀμύνης, ἀπορρέον ἀπὸ τοῦ

φυσικοῦ δικαίου, ἀνέγραψαν πᾶσαι αἱ ποι-
νικαὶ νομοθεσίαι, ἐπιτρέψασαι εἰς τὸν ἀ-
μυνόμενον νὰ μετέλθῃ πᾶν δυνατὸν αὐτῷ
μέσον πρὸς ματαίωσιν τῆς ἀλλοτρίας ἐπι-
θέσεως, ἄρα καὶ τὴν βίαν καὶ τὴν ἀναί-
ρεσιν τοῦ ἐπιτεθέντος, καθ' ὅσον μόνον
τοῦτο ἦν ἀναγκαῖον εἰς ἐπίτευξιν τοῦ σκο-
ποῦ, δηλονότι τῆς ματαίωσης τοῦ σκο-
ποῦ τοῦ ἐπιτεθέντος. Κατὰ τὸ παράδειγμα
δὲ τῶν ἄλλων νομοθεσιῶν, καὶ ὁ ἡμέτερος
Ποινικὸς νόμος (ἄρθ. 99-107) καθιέρωσε
τὸ δικαίωμα τῆς ἀμύνης, ὀρίσας ὅτι 1) ἡ
ἄμυνα συγχωρεῖται κατὰ πάσης βιαιάς
καὶ παρὰ νόμου ἐπιθέσεως εἰς πρόσωπον,
ἡνωμένης πρὸς κίνδυνον ζωῆς, υἰείας, ἐ-
λευθερίας ἢ ἀγνείας, 2) κατὰ βίαιονπρα-
γίῶν τεινουσῶν εἰς βλάβην ἢ ἀφανισμόν
ἀκινήτου ἢ κινήτου ἰδιοκτησίας, 3) κατὰ
τῶν συλλαμβανομένων ἐπ' αὐτοφώρῳ κλε-
πτῶν καὶ 4) κατὰ τῶν ζητούντων νὰ
ἐπιπέσωσι βιαίως, νὰ εἰσέλθωσι διὰ ῥή-
ξεως ἢ δι' οἰουδὴποτε ἀθεμίτου τρόπου νὰ
εἰσβάλλωσιν εἰς κτήματα ὑπὸ ἄλλου δικ-
κατεχόμενα (ἄρθ. 99)· διαμένει ἐπομένως
ἀτιμώρητος ἡ πρὸς ἀποτροπὴν τῶν ἐπιθέ-
σεων τούτων ἀσκηθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀμυνο-
μένου βία κατὰ τοῦ προσβάλλοντος, καὶ ἡ
ἀναίρεσις αὐτοῦ, καθ' ὅσον ὑπῆρχεν ἀνάγκη
(ἄρθ. 100)· θεωρεῖται δ' ὡς νομίμως
ἀμυνόμενος καὶ ὁ ἐμπράκτως βοηθῶν ἄλ-
λον, διατελοῦντα ἐν καταστάσει συγκεχω-
ρημένης ἀμύνης (ἄρθ. 101)· ἀλλὰ δὲν πρέ-
πει ἡ ἄμυνα νὰ ὑπερβαίνει τὰ ὅρια τῆς
πρὸς αὐτοπεράσπισιν ἀνάγκης, δηλονότι
δὲν ἐπιτρέπονται εἰς τὸν ἀμυνόμενον ἄλλα
ἐπικινδυνότερα ὑπεραπίσεως μέσα τῶν
πρὸς ἀποτροπὴν τοῦ κινδύνου ἀναγκασιού-
των (ἄρθ. 103)· ὅθεν εἶναι τιμωρητέα, οὐ
μόνον ὁσάκις ὑπάρχουσι καιρὸς καὶ εὐκο-
λία πρὸς χρήσιν ἄλλων μέσων καθιστάν-
των εἰρηνικὴν καὶ παντελῶς ἀκίνδυνον
τὴν ἀποφυγὴν τῆς ἐπιθέσεως καὶ ματαίω-
σιν τοῦ σκοποῦ τοῦ προσβάλλοντος (ἄρθ.
102), ἀλλὰ καὶ ὡς ἂν γίνεται ὑπερβασίς

τῶν ὁρίων αὐτῆς, δηλονότι γίνεται χρῆσις ἐπιβλαβεστέρων πρὸς ὑπεράσπισιν μέσων τῶν ἀναγκαιούντων. Ἀλλὰ καὶ οὕτω μένει ἀτιμώρητος, ὅσῳκις προκύπτει μετὰ πιθανότητος ἐκ τῶν περιστάσεων, ὅτι ὁ προσβληθεὶς ὑπερέβη τὸ μέτρον τῆς συγκεχωρημένης ὑπερασπίσεως, διὰ τὴν ἐκ τοῦ αἰφνιδίου τῆς ἐπιθέσεως ἔλλειψιν τῆς ἀπαιτούμενης ἐτοιμότητος τοῦ νοῦ εἰς διάγνωσιν καὶ χρῆσιν τῶν ἀπολύτως ἀναγκαιούντων εἰς ὑπεράσπισιν μέσων ἢ διὰ τὸν προξενηθέντα αὐτῷ ὑπερβολικὸν φόβον ἢ διανοητικὴν ταραχὴν (ἄρθ. 104). Τιμωρητέα ὅμως εἶναι ἡ μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ κινδύνου ἀναίρεσις ἢ βλάβη τοῦ προσβολέως (ἄρθ. 105). Σημειωτέον ὅτι ἐξομοιοῦται κατὰ τὸ ἀτιμώρητον πρὸς τὴν ἄμυναν ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου ποινικοῦ νόμου (ἄρθ. 106) καὶ ἡ ἐξεπίτηδες ἐκτέλεσις ἀδικήματος ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ ἀποτραπῇ πᾶρων, κατεπεύγων καὶ ἄλλως ἀναπαύεσθαι τοῦ κινδύνου τῆς ζωῆς τοῦ προδάντος εἰς τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ ἢ ἄλλου τινός.

Α. Ν. Φλογαίτης.

Ἀμφισβητούμενον διοικητικόν.

Ἡ εἰς ἰδιαιτέρα διοικητικὰ δικαστήρια ἀνάθεσις ἰδιωτικῶν διαφορῶν, καθ' ἃς ὁ πολίτης διατελεῖ εἰς ἰδιωτικὴν ἀντιδικίαν πρὸς τὸ δημόσιον ὡς ἀντιπρόσωπον τῆς πολιτείας ἐν γένει ἢ καὶ μερικώτερον τῆς διοικήσεως, παρήγαγε τὴν καλουμένην διοικητικὴν δικαιοσύνην, ἀπονεμομένην ὑπὸ τῆς διοικήσεως ἢ ὑπὸ συμμίκτων δικαστηρίων ἐκ δικαστικῶν καὶ διοικητικῶν λειτουργῶν ἢ ὑπὸ πολυμελῶν ἐπιτροπῶν, ἀποτελουμένων ἐκ δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ μελῶν ἢ ἐντολοδόχων τῶν αἰρετῶν τοπικῶν σωματείων. Καὶ ὅσῳκις μὲν ἡ δικαιοσύνη αὕτη εἶναι οὕτω διωργανωμένη, ὥστε ἡ ὑπόθεσις ἐξετάζεται κατὰ δικαστικοὺς τύπους ἀναγεγραμμένους, οἱ δὲ δικασταὶ δὲν ὑπόκεινται εἰς φατριασμόν (λόγῳ πολιτι-

κῶν συμφερόντων ἢ κυβερνητικῆς ἐπιβολῆς), κατ' οὐδὲν δύναται νὰ κακισθῇ· ἀλλ' εἶναι παντελῶς ἀποσκορακιστέα, ὅταν οἱ διοικητικοὶ δικασταὶ ὧσιν ἄμοιροι ἐπιστημονικῆς παιδείας ἢ μὴ ἡσφαλισμένοι διὰ μονιμότητος, ἐπικρατῇ δὲ ἡ αὐθαίρετος διοικητικὴ διαδικασία. Ἐν Πρωσσίᾳ τὸ συμβούλιον τοῦ κύκλου ἔχει καθήκοντα διοικητικὰ ἐν τῇ διαχειρίσει τῶν ἰδίων τῆς περιφερείας αὐτοῦ ὑποθέσεων καὶ ἐν τῇ κηδεμονίᾳ τῶν ἀγροτικῶν δήμεων, ἀλλ' ἔχει καὶ καθήκοντα δικαστικῆς δικαιοδοσίας, οὗ ὑπεράνω ἴσταται τὸ συμβούλιον τοῦ νομοῦ, ὅπερ ἔχει ἀπλῶς καθήκοντα δικαιοδοσίας, σύγκειται δὲ ἐκ πέντε μελῶν, ὧν τὰ μὲν δύο ἐκλέγονται ὑπὸ τοῦ βασιλέως, ἰσόθια ὄντα καὶ ἀμετάθετα· ἐν μὲν μεταξύ δικαστικῶν λειτουργῶν καὶ ἐν μεταξύ λειτουργῶν διοικητικῶν, τὰ δὲ λοιπὰ τρία ἐκλέγονται ὑπὸ τοῦ ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου καὶ μεταλλάσσονται κατὰ τριετίαν. Ἐνώπιον δὲ τοῦ δικαστηρίου τούτου φέρονται ἐν πρώτῳ ἢ ἐν ὑστάτῳ βαθμῷ αἱ ἐν δημοτικαῖς καὶ ἐπαρχιακαῖς ὑποθέσεσιν ἐγείρομεναι διαφοραί, αἱ ἐν τῇ ἀστυνομίᾳ, αἱ ἐν τῇ διαχειρίσει τῆς ἐκπαιδεύσεως, ἐν τῇ θήρᾳ, τῇ ὀλίειᾳ, τῇ δασονομίᾳ, τοῖς δημοσίοις ἔργοις, ἔτι δὲ καὶ ἐν τῇ τῶν ὑπαλλήλων πειθαρχίᾳ καὶ ταῖς ὑπὸ τῶν ἀνωτέρων ἐπιβαλλομέναις αὐτοῖς ποιναῖς. Κατὰ δὲ τὸ Πρωσσικὸν σύστημα ἱδρυσαν τοιαῦτα ἀνεξάρτητα διοικητικὰ δικαστήρια καὶ αἱ λοιπαὶ Γερμανικαὶ ἐπικράτειαι. Ἐν Αὐστρίᾳ καὶ Οὐγγαρίᾳ ἀπὸ δεκαετίας καὶ ἐπέκεινα ἱδρύται διοικητικὸν δικαστήριον, ὅπερ τυγχάνει διωργανωμένον κατὰ παρεμφερῆ τρόπον, ἀποφαίνεται δὲ περὶ παντὸς δικαιώματος τοῦ πολίτου, προσβληθέντος διὰ μέτρου ἢ ἀποφάσεως τῆς τε κεντρικῆς καὶ τοπικῆς διοικήσεως, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐξάντλησιν τῶν ἄλλων διοικητικῶν καὶ ἱεραρχικῶν ἀναδρομῶν.

Σημειωτέον, ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ ὅρος ἀμ-

ψις βητούμενον διοικητικὸν ἔχει παραλλάσσουσιν ἔννοιαν κατὰ τὰς διαφόρους νομοθεσίας καὶ τοὺς διαφόρους συγγραφεῖς. Κατὰ τοὺς μὲν ἀνήκει εἰς μὲν τὸ ἀμφισβητούμενον δικαστικὸν ἢ δι' ἀκριβοῦς κειμένου νόμου ἢ διατάγματος δυναμένη κριθῆναι διαφορά, ὅτε ἡ λύσις τοῦ ἐπιδίκου ζητήματος εὐρηται ἐκ τῶν προτέρων ἐν τῷ κειμένῳ, τὸ δὲ δικαστήριον πορίζεται ἀπλῶς τὸ συμπέρασμα, εἰς δὲ τὸ ἀμφισβητούμενον διοικητικὸν ἢ ἐκ καθαρῶς κυβερνητικῆς ἢ διοικητικῆς πράξεως πηγάζουσα διαφορά. Κατ' ἄλλον ὅρισμόν τὰ δικαίωματα ἀνήκουσιν εἰς τὴν δικαστικὴν ἀρχήν, τὰ δὲ συμφέροντα εἰς τὴν διοικητικὴν. Τέλος ἐλέχθη, ὅτι ἰδιωτικά μὲν διαφοραὶ εἶναι αἱ ἐκ τῆς προσβολῆς ἰδιωτικοῦ δικαιώματος πηγάζουσαι, διοικητικά δὲ αἱ ἀφορῶσαι εἰς παραβίασθὲν δικαίωμα τοῦ ἐσωτερικοῦ δημοσίου δικαίου, τοὔτεστι πηγάζον ἐκ τῶν σχέσεων τῶν πολιτῶν καὶ τῶν νομικῶν προσώπων πρὸς τὴν πολιτείαν ὡς ἀρχὴν κοσμητόρα καὶ ὡς κηδεμόνα. Ἀλλὰ γενικῶς δύναται τις εἰπεῖν, ὅτι εἰς τὰ διοικητικὰ δικαστήρια (ὅπου τοιαῦτα συνεστάθησαν) ὑπῆχθησαν κατὰ καιροὺς εἴτε διαφοραὶ χρηματικά καὶ τῶν πολιτῶν πρὸς τὸ δημόσιον ἢ ἄλλα παραπλήσια νομικὰ πρόσωπα καθαρῶς δικαστικά (πηγάζουσαι ἐκ συμβάσεων πρὸς τὸ δημόσιον ἢ ἐκ ζημιῶν ἐπιφερομένων ὑπὸ τῶν δημοσίων λειτουργῶν διὰ παραβάσεως τοῦ καθήκοντος αὐτῶν), εἴτε διαφοραὶ χρηματικά πρὸς τὸ δημόσιον διοικητικο-δικαστικά (πηγάζουσαι ἐξ ἀντιρρήσεων τῶν πολιτῶν περὶ τὰς ὑπὸ τῶν οικονομικῶν ἀρχῶν ὀριζομένης φορολογικῆς υποχρεώσεως αὐτῶν), εἴτε ὁ ἔλεγχος διαφόρων ἐνεργειῶν τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν παντὸς εἶδους καὶ τῶν τοπικῶν συμβουλίων.

Παρ' ἡμῖν πᾶσαι αἱ τοιαῦται διαφοραὶ ὑπάγονται εἰς τὰ ταχτικά δικαστήρια. Κατ' ἐξαιρέσεις μόνον ὑπάγονται εἰς εἰδικὰ διοι-

κητικά δικαστήρια αἱ ἐξῆς: α') αἱ περὶ τοῦ τέλους τοῦ χαρτοσήμου. Ἐπὶ τῶν εἰς τὸ τέλος τοῦ χαρτοσήμου ἀναγομένων παραβάσεων ἀποφαίνεται ὁ ταμίης, καταλογίζων εἰς βάρος τοῦ παραβάτου τὸ νόμιμον τέλος καὶ τὸ πρόστιμον, ὃ δ' ἐκ τοῦ καταλογισμοῦ θεωρῶν ἑαυτὸν ἡδικοῦμενον ἔχει δικαίωμα προσφυγῆς εἰς τὸ κατὰ τὸ ἄρθρον 8 τοῦ νόμου ΑΚΑ' νομικὸν συμβούλιον, ἀποτελούμενον ἐκ τοῦ δικαστικοῦ συμβούλου καὶ τῶν παρὰ τοῖς Ὑπ. Δικαιοσύνης καὶ Ἐσωτ. νομικῶν συμβούλων (Ν. ΑΧΚΕ' περὶ χαρτ. ἄρθ. 63), β') αἱ διαφοραὶ μεταξὺ εκπαιδευτικῶν ἀρχῶν καὶ μαθητευομένων ἢ τῶν γονέων αὐτῶν ὡς πρὸς τὰ σχολικὰ πράγματα μὲν ἐν γένει καὶ ἰδίως ὡς πρὸς τὴν ἐπανεγγραφὴν τῶν ἀποβληθέντων ἢ αἱ μεταξὺ τοῦ σχολάρχου καὶ τῶν διδασκάλων ὡς πρὸς τὴν μέθοδον, τὴν τάξιν, τὰντικείμενα τῆς διδασκαλίας κτλ. Κατὰ τὸν κανονισμὸν τῶν ἑλλ. σχολείων καὶ γυμνασίων ἡ ἐφορεία ἀποφαίνεται περὶ τῶν μεταξὺ σχολάρχου καὶ διδασκάλων διαφορῶν ἢ περὶ τῶν αἰτιάσεων τῶν γονέων ἢ τῶν ἐπιτρόπων κατὰ τῶν διδασκάλων καὶ τὰνἀπαλιν (ἄρθ. 51), ὡσαύτως ἀποφαίνεται περὶ τοῦ δικαίου ἢ μὴ τῆς ἀποβολῆς τοῦ μαθητοῦ ὑπὸ τοῦ συλλόγου τῶν καθηγητῶν κατ' αἴτησιν τοῦ γονέως ἢ ἐπιτρόπου κατὰ τῆς ἀποφάσεως δὲ τοῦ ἀποκλεισμοῦ ἐπιτρέπεται ἔφεσις ἐνώπιον τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐκκλ. (ἄρθ. 56), γ') αἱ διαφοραὶ περὶ λαθρεμπορίας εἴτε ὡς πρὸς τὴν κατάσχεσιν τοῦ λαθρεμπορεύματος εἴτε ὡς πρὸς τὴν ἐπιβολὴν τῶν πειθαρχικῶν ποινῶν. Τὰς διαφορὰς ταύτας δικάζει κατὰ πρῶτον μὲν βαθμὸν ἡ τελωνιακὴ ἀρχὴ κατὰ τὴν ἐν τῷ νόμῳ διαγραφομένην διαδικασίαν (τελων. νόμου ἄρθ. 94), κατὰ δεύτερον δὲ βαθμὸν ἄλλοτε μὲν ἀπεφαίνεται ὁ Ὑπουργὸς τῶν οἰκον. ἕως τοῦ ἔτους 1882, ἔκτοτε δὲ ὁ δικαστικὸς σύμβουλος μετὰ τῶν παρὰ τῷ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργεῖῳ καὶ

τῶ ἐπὶ τῶν Ἑσωτερικῶν νομικῶν συμβούλων (Ν.Α.ΚΑ' τῆς 22 Ἰουνίου 1882 περὶ νομικῶν συμβούλων ἄρθ. 7). Σημειώτεον δέ, ὅτι τὸ συμβούλιον τοῦτο δύναται καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος νὰ μεταρρυθμίζῃ τὰς ἀθροτικὰς ἀποφάσεις τῶν τελωνιακῶν ἀρχῶν, ὑποβαλλομένης αὐτῶ ὑποχρεωτικῶς ὑπ' αὐτῶν ἐντὸς ὀκτώ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν (Νόμου ΑΦΙΓ' τῆς 28 Μαΐου 1887 ἄρθ. 14), δ') αἱ περὶ κατεδαφίσεως οἰκοδομῆς ἐτοιμορρόπου ἢ ἀνεγερθείσης ἐπὶ παραβάσει τῆς οἰκοδομικῆς γραμμῆς τοῦ ἐγκεκριμένου σχεδίου πόλεως. Περὶ τῶν ὑποθέσεων τούτων πρωτοδικῶς μὲν ἀποφαίνεται ὁ μηχανικὸς τῇ προσκλήσει τῆς ἀστυνομικῆς ἀρχῆς, δικαιούμενος νὰ χαρακτηρίσῃ τὴν οἰκοδομὴν κατεδαφιστέαν διὰ πρωτοκόλλου, ὃ ἐπέχει τόπον ἀποφάσεως διὰ τὸν ἰδιοκτήτην αὐτῆς, κατ' ἔφεσιν δὲ ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν. Δικαιοῦται δὲ νὰ ἐκκαλέσῃ ὁ πολίτης διὰ τῆς ἐπιτοπίου διοικητικῆς ἀρχῆς, ὀφειλοῦσης νὰ διατάξῃ τὴν ἀναστολὴν τῆς κατεδαφίσεως, πλὴν ἐὰν ἐπίκειται κίνδυνος ἐκ τῆς διατηρήσεως βεβαιούμενος ὑπὸ τοιμελοῦς ἐπιτροπῆς, συγκειμένης ἐξ αὐτοῦ πάλιν τοῦ μηχανικοῦ καὶ δύο πράγματογνομόνων, διοριζομένων ὑπὸ τῆς ἐπιτοπίου διοικητικῆς ἀρχῆς (Διατ. τῆς 20 Σεπτ. καὶ 9 ὀκτ. 1852 περὶ κατεδαφίσεως ἐπισφαλῶν οἰκοδομῶν), ε') αἱ περὶ τῆς πρὸς κατασκευὴν πεζοδρομίων καὶ ὑπονόμων δαπάνης εἰς τοὺς παροδίους ἰδιοκτήτας μέχρι μόνον τοῦ σημείου τῆς ἐπιβολῆς τῆς δαπάνης. Τὴν δαπάνην ἐπιβάλλει κατ' ἀναλογίαν ἐκάστῳ παροδίῳ ἰδιοκτήτῃ διὰ πρωτοκόλλου ἐπιτροπῇ ἀποτελουμένη ἐκ τοῦ νομάρχου, δημάρχου καὶ μηχανικοῦ, τὸ δὲ πρωτόκολλον ἐκτίθεται ἐν τῷ δημαρχείῳ, ὅπως περιέβη εἰς γνώσιν τῶν ἰδιοκτητῶν, δικαιουμένων νὰ ἐπιφέρωσιν ἐνστάσεις. Ἀλλ' αἱ ἐνστάσεις δικάζονται ὑπὸ τῶν ταχτικῶν δικαστηρίων (Νόμου

περὶ κατασκευῆς πεζοδρ. κτλ. ἄρθ. 3 καὶ 4 ἐν συνδ. πρὸς τὰ ἄρθρα 7-9 τοῦ περὶ ἀποξηράνσεως τοῦ Βοιωτικοῦ πεδίου), ς') αἱ περὶ φόρου οἰκοδομῶν. Τὰς κατ' αὐτοῦ ἐνστάσεις δικάζει ἐπιτροπῇ, συγκειμένη ἐκ τοῦ νομάρχου, τοῦ προέδρου τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου καὶ τοῦ εἰρηνοδίκου (Νόμου ΚΔ' τοῦ 1864 ἄρθ. 6), ζ') αἱ ἐκ τοῦ φόρου τῶν ἐπιτηδευμάτων, ἃς ἀπὸ τοῦ 1877 κατὰ κανόνα μὲν δικάζει ἐπιτροπῇ συγκειμένη ἐκ τοῦ νομάρχου, τοῦ προέδρου τῶν πρωτοδικῶν καὶ τοῦ προέδρου τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, προσέτι δὲ τῶν μᾶλλον πλειονοψηφησάντων ἐν τῇ ἐκλογῇ δύο δημοτικῶν συμβούλων (οἵτινες ὁμῶς ἔχουσι μόνον γνωμοδοτικὴν ψῆφον (Νόμου τῆς 27 Ἰουνίου 1877 ἄρθ. 5), ἐξαιρετικῶς δὲ τὰς τοῦ δικηγορικοῦ ἐπιτηδεύματος ὁ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης (Νόμου τῆς 24 ὀκτ. 1877 ἄρθ. 15), η') αἱ ἐκ τῆς ἐξαναγκάσεως τῶν ἰδιοκτητῶν εἰς συνεισφορὰν πρὸς κατασκευὴν ὁδοῦ. Τὴν ἀναλογίαν τῆς προσγενομένης αὐτοῖς ἐκ τῆς κατασκευῆς ὀφείας κανονίζει εἰς χρήματα τὸ ἀρμόδιον δημοτικὸν συμβούλιον μετ' ἰσαριθμῶν πρὸς τὰ παρόντα μέλη αὐτοῦ πολιτῶν, λαμβανομένων διὰ κλήρου ἐκ τοῦ ὀριστικοῦ καταλόγου τῶν ἐνόρκων, δι' ἀποφάσεως κοινοποιουμένης εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας· δικάζει δὲ τὴν κατ' αὐτῆς ἔφεσιν ἐπιτροπῇ συγκειμένη ἐκ τοῦ νομάρχου, τοῦ προέδρου τῶν πρωτοδικῶν καὶ τοῦ οἰκονομικοῦ Ἐφόρου (νόμου ΣΕΓ' περὶ ὁδοποιίας τῆς 16 Δεκεμβρίου 1867 ἄρθ. 14 καὶ 15), θ') αἱ κατὰ τὴν ἐνέργειαν ἐκλογῆς ἀναφύμεναι διαφοραί, ἃς λύει προσωρινῶς ἡ ἀρμόδια ἐφορευτικὴ ἐπιτροπῇ, ἀκροαμένη πρότερον καὶ τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς (Νόμου ΧΜΗ' περὶ ἐκλογῆς βουλευτῶν ἄρθ. 58), ι') αἱ ἐκ τοῦ αποτελέσματος τῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν. Τὰς κατὰ τοῦ κύρους τῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν ἐνστάσεις δικάζει αὐτὴ ἡ Βουλὴ

(Συντάγματος ἄρθ. 73), τὸνναντίον δὲ τὸ κύρος τῶν ἐκλογῶν τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν, τῶν ἐπαρχιακῶν συμβούλων καὶ τῶν κοινοτικῶν συμβούλων δικάζουσι τὰ τακτικὰ δικαστήρια (Νόμου ΘΞΔ' τῆς 17 Μαΐου 1872 ἄρθρον μοναδικόν, νόμου ΑΘΝΣ' τῆς 3 Ἀπριλ. 1891 περὶ ἐπαρχιακῶν συμβουλίων ἄρθ. 11, καὶ νόμου ΑΡΗ' τῆς 18 Ἀπριλίου 1884 ἄρθ. 8), αἱ δὲ ἐκ τῆς καταρτίσεως τοῦ μητρώου τῶν ἀρρένων καὶ αἱ ἐκ τῆς κατατάξεως εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν διαφοραί. Τὰς μὲν ἐνστάσεις κατὰ τὴν εἰς ἀνάκρισιν ἔκθεσιν τῶν ἐτησίων τῆς δεκαετίας μητρώων περὶ ἐγγραφῆς παραλειφθέντων ἢ περὶ διαγραφῆς ἐγγεγραμμένων κτλ. δικάζει κατὰ πρῶτον βαθμὸν ἐπιτροπὴ συγκατεστημένη ἐκ τοῦ νομαρχιακοῦ γραμματέως, τοῦ προέδρου τοῦ νομαρχιακοῦ συμβουλίου (ἤδη μὴ ὑπάρχοντος, ὡς καταργηθέντων τῶν στρατολογικῶν συμβουλίων) καὶ τοῦ προέδρου τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, κατὰ δεύτερον δὲ βαθμὸν τὸ ἀρμοδίον πρωτοδικεῖον (Νόμου ΑΦΚΗ' τοῦ 1887 ἄρθ. 14 καὶ ἐπόμεν.), τὰς δὲ ἐνστάσεις κατὰ τῶν ἐτησίων στρατολογικῶν καταλόγων δικάζει ἐπιτροπὴ ἐκ τοῦ Νομάρχου, προέδρου πρωτοδικῶν καὶ τοῦ ἀρχαιοτέρου πρωτοδίκου (ἄρθ. 29), τὰς δὲ περὶ ἐξαίρεσεως, ἀπαλλαγῆς καὶ ἀναβολῆς κατατάξεως αἰτήσεις δικάζει κατὰ πρῶτον μὲν βαθμὸν τὸ τακτικὸν ἢ ἑκτακτον στρατολογικὸν συμβούλιον, συγκατεστημένον ἐξ ἐνὸς ἀνωτέρου ἀξιωματικοῦ, ἐνὸς ὑγειονομικοῦ ἀξιωματικοῦ, τοῦ διευθυντοῦ τοῦ στρατολογικοῦ γραφείου, τοῦ διευθυντοῦ τῆς νομαρχίας καὶ τοῦ ἀρχαιοτέρου πρωτοδίκου (Νόμου ΑΦΚΗ' ἄρθρον 44 ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τῶν νόμων ΑΧΉ', ΑΘΜΓ' καὶ ΒΙΣ' καὶ 56), κατ' ἑφεσιν δὲ ἐπιτροπὴ ἐκ τοῦ δικαστικ. συμβούλου, τοῦ ἀρχαιοτέρου Ἐφέτου καὶ τοῦ ἀρμοδίου τμηματάρχου τοῦ Ἰπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν (ἄρθ. 60 ὡς ἐτροποποιήθη διὰ

τοῦ νόμου ΑΧΉ'). (Ἰδὲ καὶ τὰς λέξεις Διοικητικὰ δικαστήρια).

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀμφοτεροβαρὲς σύμβασις. Σύμβασις λέγεται ἡ διμερὲς νομικὴ πράξις (δικαιοπραξία), ἥτοι ἡ διὰ τῆς συνταυτίσεως πλειόνων θελήσεων, ἀντιθέτως ἐργαζομένων, καταρτισθεῖσα, (duorum plurium ve in idem placitum consensus). Σύμβασις φέρ' εἰπεῖν εἶναι τὸ δάνειον, ἡ ἀγοραπωλησία, ἡ ἐντολή, ἡ μίσθωσις κτλ. ἐν ᾧ ἡ διαθήκη, ἡ κατάληψις ἀδεσπότου πράγματος, ἡ διαχείρισις ἀλλοτρίας ὑποθέσεως κτλ. εἶναι πράξεις μονομερεῖς, ἔστω καὶ ἂν ἐπιχειρηθῶσιν ὑπὸ πλειόνων τοῦ ἐνὸς ἀπὸ κοινοῦ ἐνεργούντων (ὁ φέρ' εἰπεῖν συμβαίνει ἐν τῇ ὑπὸ πλειόνων ὁμοῦ ἀποδοχῇ τῆς κληρονομίας). Καὶ αἱ συνηθέστεραι μὲν καὶ κυριώταται τῶν συμβάσεων εἰσιν αἱ ἐνοχικαὶ συμβάσεις (δι' ὧν συνιστῶνται ἐνοχικαὶ σχέσεις ἢ αἱ ὑπάρχουσαι τροποιοῦνται ἢ καταργοῦνται). Διὸ αὗται εἶναι γνωσταὶ ἰδίως ἐν τῷ ἀστικῷ νόμῳ ὡς συμβάσεις (Σχέδιον Ἀστικοῦ Κώδικος ἄρθ. 1444)· ἀλλ' οὐχ ἦττον καὶ ἐν τῷ πραγματικῷ ἢ καὶ οἰκογενειακῷ δικαίῳ ἀπανεῶσιν ἐνίοτε συμβάσεις, οἷον ἡ παράδοσις, ὁ γάμος.

Διαιροῦνται δὲ αἱ συμβάσεις εἰς ἀμφοτεροβαρεῖς καὶ ἐτεροβαρεῖς. Καὶ ἀμφοτεροβαρεῖς μὲν λέγονται αἱ παράγουσαι ἀμφοτέρωθεν δικιώματα καὶ ὑποχρεώσεις ἐν ταύτῳ (ἐν αἷς δηλονότι ἐκάτερος τῶν συμβαλλομένων γίνεται πιστωτὴς ἐν ταύτῳ καὶ ὀφειλέτης), ἐτεροβαρεῖς δὲ αἱ παράγουσαι δικαίωμα ὑπὲρ ἐνὸς μόνον τῶν συμβαλλομένων καὶ κατὰ τοῦ ἐτέρου τὴν ἀντίστοιχον ὑποχρεώσιν. Οὕτως ἀμφοτεροβαρεῖς μὲν συμβάσεις εἶναι ἡ ἀγοραπωλησία, ἡ μίσθωσις, ἡ ἐταιρία· ἐτεροβαρεῖς δὲ ἡ ἐντολή, ἡ παρακαταθήκη, τὸ δάνειον, τὸ χρησιδάνειον, ἡ δωρεά.

Σημειωτέον ὅτι, ἐνῶν κατὰ κανόνα ἐπὶ διμερῶν νομικῶν πράξεων ἐν ἀμφιβολίᾳ περὶ τῆς ἐννοίας λαμβάνεται ὑπ' ὅψει ἡ ἐννοία, ἣν ἀπέδωκαν εἰς τὰς λέξεις τῆς πράξεως ἀμφοτέροι οἱ συμβαλλόμενοι, ἐπὶ τῶν ἀμφοτεροβαρῶν συμβάσεων αἱ ἀμφίβολοι φράσεις ἐρμηνεύονται κατὰ τοῦ θέντος τοὺς ὅρους τῆς συμβάσεως, ὅθεν ἐπὶ ἀγοραπωλησίας κατὰ τοῦ πωλητοῦ, ἐπὶ μισθώσεως κατὰ τοῦ ἐκμισθωτοῦ (Ν. 39 Πανθ. 2. 14; Ν. 21, 33 Πανθ. 18. 1).

Σημειωτέον ἐπίσης ὅτι ἐπὶ ἀμφοτεροβαρῶν συμβάσεων ἡ πλάνη ἐπιφέρει ἀκύρωσιν, κατὰ μὲν τὸ Ῥωμαϊκὸν Δίκαιον, ἐὰν ἀνάγῃται εἰς τὰ συστατικὰ στοιχεῖα τῆς πράξεως, ὡς καὶ ἐπὶ πάσης ἄλλης νομικῆς πράξεως, κατὰ δὲ τὸ Σχ.δ. τοῦ Κώδικος ἐὰν ἀνάγῃται εἰς οὐσιώδη ἰδιότητα τοῦ ἀντικειμένου τῆς συμβάσεως καὶ ἵναί κοινὴ εἰς ἀμφοτέρους τοὺς συμβαλλομένους· ἐπὶ δὲ μονομεροῦς πλάνης, ὁσάκις μόνον ζημιούται ὁ πλανώμενος. (Ἀστ. Κωδ. Σχ. ἄρθ. 1459).

Σημειωτέον ἐπίσης ὅτι ἐπὶ ἀμφοτεροβαρῶν συμβάσεων ἡ ἀθέτησις αὐτῶν λογίζεται διαιλυτικὴ αἵρεσις ὑπὲρ τοῦ ἐκπληρώσαντος τὰς ἐαυτοῦ ὑποχρεώσεις· ἀλλ' ἡ ἐνοχὴ δὲν λύεται αὐτοδικαίως, δικαιοῦμένου τοῦ ἐκπληρώσαντος τὰς ἐαυτοῦ ὑποχρεώσεις νὰ ἀπατήσῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐνοχῆς ἢ τὴν λύσιν αὐτῆς μετ' ἀποζημιώσεων (Ἀστ. Σχ. Κωδ. 1315).

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀναγγελία. Ὅσακις τὸ ἐκ τῶν κατασχεθέντων χρημάτων ἢ ἐκ τοῦ ἐκπλειστηριάσματος τῶν κατασχεθέντων κινήτων ἢ ἀκινήτων πραγμάτων τοῦ ὀφειλέτου προκύπτει χρηματικὸν ποσὸν δὲν ἐπαρκεῖ εἰς ἱκανοποίησιν πάντων τῶν δανειστῶν, προσδιορίζεται ἡ σειρά τῆς πληρωμῆς ἐκάστου αὐτῶν διὰ τῆς κατατάξεως (Ἰδε λέξιν). Πρὸς τοῦτο διακαίονται οἱ μὴ κατασχόντες δανεισταί, θέλοντες νὰ μετὰσχωσι τῆς γενησομένης

διανομῆς, νὰ ἀναγγείλωσιν ἐγκαίρως τὰς ἀξιώσεις αὐτῶν εἰς τὸν ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ ὑπάλληλον, ὀφείλοντα νὰ κλητεύσῃ εἰς τὰς περαιτέρω ἐνεργουμένας πράξεις μόνους τοὺς ἀναγγεिलाμένους.

Ἡ ἀναγγελία γίνεται διὰ δικογράφου καλουμένου ἀναγγελητρίου, ὁ προσήκων νὰ περιλαμβάνῃ τὸ ὀνοματεπώνυμον καὶ τὴν κατοικίαν τοῦ ἀναγγέλλοντος, τὸ τοῦ κατασχόντος δανειστοῦ καὶ τοῦ ὀφειλέτου, καθ' ὧν στρέφεται, καὶ τὸ τοῦ ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ ὑπάλλου πρὸς ὃν ἀπευθύνεται, περιγραφὴν τῆς ἀπαιτήσεως καὶ τῶν τυχόν ὑπαρχόντων προνομίων καὶ αἰτήσιν περὶ κατατάξεως εἰς τὴν διανομὴν τοῦ ἐκπλειστηριάσματος. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀναγγελία δὲν εἶναι δικαστικὴ πράξις, ὡς μὴ ἀναφερομένη εἰς δικαστήριον, ἀλλ' ἐξώδικος, δὲν εἶναι ἀπαραίτητον νὰ υπογράφῃται τὸ περὶ αὐτῆς δικόγραφον, ἥτοι τὸ ἀναγγελητήριον, ὑπὸ τοῦ πιστωτοῦ ἢ πληρεξουσίου τινὸς ἐκ τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 94 τῆς Πολ. Δικον. ἀναφερομένων, ἥτοι δικηγόρου, ἀδελφοῦ ἢ ὁμοδίκου, ἀλλὰ δύναται νὰ υπογράψῃ αὐτὸ οἷοσδήποτε πληρεξούσιος.

Ἡ ἀναγγελία εἶναι προαιρετικὴ, καὶ ἐπὶ μὲν τῶν ἐνυποθήκων δανειστῶν γίνεται μετὰ τὴν πρὸς αὐτοὺς ὑποχρεωτικὴν εἰδοποίησιν (διὰ τῆς εἰς αὐτοὺς ἐπιδόσεως κατὰ τὸ ἄρθ. 971 ἀντιτύπου τοῦ τοιχοκολλήτου γραμματίου), ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν ἄνευ τοιαύτης. Χρησιμεύει δὲ κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἡ ἀναγγελία καὶ διὰ τὴν μετέπειτα πρόσκλησιν (Πολ. Δικ. ἄρθρ. 937 καὶ 989) πρὸς κατάρτισιν τοῦ πίνακος τῆς κατατάξεως.

Τοῦ νόμου μὴ ὀρίζοντος προθεσμίαν πρὸς ἀναγγελίαν, εἶναι αὕτη δεκτὴ κατὰ τὴν ἐπικρατεστέραν γνώμην μέχρι τῆς ἡμέρας τοῦ πλειστηριασμοῦ.

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀναγκαστικά μέσα. Ἡ ἀναγκαστικὴ ἐκτέλεσις πρὸς εἰσπραξιν χρη-

ματικοῦ χρέους γίνεται κυρίως μὲν διὰ τῆς κατασχέσεως τῆς κινήτης καὶ ἀκινήτου περιουσίας τοῦ ὀφειλέτου, ἀλλ' οὐχ ἦττον καὶ διὰ προσωπικῆς κρατήσεως ἢ διὰ τοῦ διορισμοῦ μηνυτοῦ. Πρὸς χρῆσιν δὲ τοῦ τελευταίου τούτου μέσου ἀνάγκη προτέρας ἀδείας τοῦ δικαστοῦ, ἣν παρέχει οὗτος, ἐὰν βεβαιωθῇ ὑπὸ τοῦ δανειστοῦ, ὅτι εὐπορεῖ μὲν ὁ ὀφειλέτης, ἀλλ' ἐξ ἀπλῆς δυστροπίας ἀρνεῖται νὰ καταβάλλῃ τὴν ὀφειλὴν αὐτοῦ (Πολ. Δικ. 879). Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ πολυδάπανον τοῦτο μέσον οὐ μόνον καθίσταται δύσχρηστον εἰς τὸν δανειστήν, ἀλλὰ καὶ σμικρύνει πολὺ τὰς ἐγγυήσεις αὐτοῦ περὶ τῆς διὰ τῆς περιουσίας τοῦ ὀφειλέτου ἱκανοποιήσεως τοῦ τε ἀρχικοῦ χρέους καὶ τῶν διὰ τὴν ἀποστολὴν μηνυτοῦ προσθέτων δαπανῶν, δὲν ἐγένετο χρῆσις αὐτοῦ μέχρι τοῦδε ἐν τῇ πρακτικῇ.

Ἀλλὰ προκειμένης τῆς ἀποδόσεως πραγμάτων, εἰ μὲν πρόκειται περὶ ὠρισμένου κινήτου πράγματος, ἀφαιρεῖται τοῦτο βεβαίως ἀπὸ τοῦ καταδικασθέντος διὰ τινος ἐπὶ τούτῳ διοριζομένου δικαστικοῦ κλητῆρος καὶ ἐγχειρίζεται εἰς τὸν αἰτοῦντα τὴν ἐκτέλεσιν (Πολ. Δικ. 880). εἰ δὲ πρόκειται περὶ ἀορίστων κινήτων πραγμάτων, ὁ αἰτῶν τὴν ἐκτέλεσιν ἀπαιτεῖ ἢ τὴν διὰ δαπάνης τοῦ ἀντιδίκου ἀγορὰν αὐτῶν ἢ τὸ εἰς χρήματα ἀντίτιμον αὐτῶν, προσδιοριζόμενον κατὰ τὴν ἀγοραίαν τιμὴν ἢ δι' ἐκτιμητικοῦ ὅρκου (Πολ. Δικ. 880). Εἰ δὲ πρόκειται περὶ ἀκινήτου κτήματος ἢ ἰσοτίμων ἀκινήτων δικαιωμάτων, ἀποβάλλεται τῆς διακατοχῆς ὁ καταδικασθεὶς, ὁ αἰτούμενος τὴν ἐκτέλεσιν ἐγκαθίσταται εἰς αὐτήν, προστατεύεται κατὰ πάσης διαταράξεως καὶ ἀπαγγέλλεται κατὰ τοῦ καταδικασθέντος προσωπικὴ κράτησις, ἂν ᾔθελεν ἀρνηθῇ τὴν παραχώρησιν (Πολ. Δικ. 880 ἀριθ. 3). ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἀνοῦτος κατεδικάσθη ὡς τρίτος διαχειριστής, ὡς ἐπίτροπος φέρ' εἰπεῖν, ὅτε δὲν ὑπόκει-

ται εἰς κράτησιν (Α. Π. 205 τοῦ 55). Σημειωτέον ὅμως ὅτι ἢ εἰς τὴν διακατοχὴν ἀκινήτου ἐγκατάστασις δὲν ἀφαιρεῖ ἀπὸ τοῦ κατέχοντος αὐτὸ τὴν κατοχὴν, ἐσάκις οὗτος, ἀποβαλὼν τὸν δικαστικῶς ἐγκατασταθέντα, ἀνεκτέτατο πάλιν τὴν νομὴν (Α. Π. 300 τοῦ 73). δικαιοῦται ὅμως καταδῆλως ὁ νικήσας νὰ ἐκτελέσῃ ἐκ νέου τὴν ἀπόφασιν, ἥς δυνάμει ἐγκατέστη πρότερον δικαστικῶς. Προσθετέον ὅτι, ἐὰν ὁ καταδικασθεὶς νὰποδώσῃ ὠρισμένον πρᾶγμα ἀδυνατῇ νὰποδώσῃ αὐτό, ὡς περιελθὼν ἤδη εἰς ἄλλον ἢ καταστραφέν, ὑποχρεοῦται νὰ καταβάλλῃ τὸ ἀντίτιμον, προσδιοριζόμενον κατὰ τὴν ἀγοραίαν τιμὴν ἢ δι' ἐκτιμητικοῦ ὅρκου (Πολ. Δικ. 801).

Καταδικασθέντος τινὸς εἰς ἐπιχείρησιν ὠρισμένης πράξεως, εἰ μὲν αὕτη δύναται νὰ ἐπιχειρηθῇ καὶ δι' ἄλλου, ἐπιχειρητέα αὕτη διὰ δαπάνης τοῦ καταδικασθέντος εἰσπραττομένης διὰ τῶν νομίμων ἀναγκαστικῶν μέσων, ἄλλως ὑποχρεοῦται μὲν πρῶτον ὁ καταδικασθεὶς εἰς ἐπιχείρησιν τῆς πράξεως διὰ χρηματικῆς ποινῆς τριάκοντα μέχρι τριακοσίων δραχμῶν ἢ διὰ μηνυτοῦ, μὴ τελεσφορησάσης δὲ τυχὼν τῆς ἀποπείρας, ἐκτιμᾶται τὸ προσβληθὲν ἐκ τούτου νόμιμον συμφέρον χρηματικῶς δι' ἐκτιμητικοῦ ὅρκου καὶ προκαλεῖται ἢ ἐκτέλεσις διὰ τῶν νομίμων ἀναγκαστικῶν μέσων (Πολ. Δικ. 882). Μὴ ἐπιτρεπομένης δὲ τῆς βιαίας ἐξαναγκάσεως τοῦ Δημοσίου, ὁ νικήσας διάδικος δύναται νὰ ἐπιζητήσῃ τὴν εἰς τὸ διαφέρειν καταδίκην αὐτοῦ (Α. Π. 77 τοῦ 79).

Καταδικασθέντος δὲ τινος εἰς παράλειψιν πράξεως, ἀπειλεῖται εἰς αὐτὸν ἐν τῇ αὐτῇ ἀπόφασιν δι' ἐνδεχομένην παράβασιν χρηματικὴ ποινὴ καὶ διὰ τὴν ὑποτροπήν ἐπιβάλλεται εἰς αὐτὸν ἐγγυοδοσία· βεβαιωθείσης δὲ πραγματικῆς παραβάσεως, ἐκτελεῖται ἐπιμελεῖα τοῦ νικῶντος διαδίκου ἢ μὲν χρηματικὴ ποινὴ διὰ τῶν ἀ-

νωτέρω μνημονευθέντων νομίμων ἀναγκαστικῶν μέσων, ἡ δὲ ἐγγυοδοσία διὰ τῆς καταθέσεως μετρητῶν ἢ τῆς ἐνεχυρίσεως τίτλων παραστατικῶν χρηματικῆς ἀξίας ἢ δι' ἰκανῶς ἀκινήτων κτημάτων. Εὐθύνονται δ' εἰς τὴν καταβολὴν τῆς χρηματικῆς ποινῆς ὡς ἐπεχούσης τόπον ἀποζημιώσεως καὶ μὴ οὐσης κυρίως ποινῆς, καὶ οἱ κληρονόμοι τοῦ καταναγκασθέντος (Α. Π. 20 τοῦ 65). Ὅριζεται δὲ τὸ μὲν ποσὸν τῆς χρηματικῆς ποινῆς εἰς τὸ δεκαπλοῦν τοῦλάχιστον τῆς τιμῆς, ἣν ἡ ἀπαγορευομένη πράξις ἀπαξ ἐνεργηθεῖσα δύναται νὰ ἔχῃ διὰ τὸν ὀφείλοντα νὰ παραλείπῃ αὐτήν, οὐδαμῶς δὲ δύναται νὰ ὑπερβῇ τὸ εἰκοσιπενταπλοῦν. Ἡ δ' ἐγγύησις προσῆκον νὰ ἐπαρκῇ εἰς τὴν ἐξ αὐτῆς λήψιν τοῦ τε διπλασίου τῆς μεγίστης ποινῆς καὶ τῶν ἐκ τῆς μὴ παραλείψεως προκυπτουσῶν τυχόν δαπανῶν καὶ ζημιῶν (Πολ. Δικ. 884).

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀναγκαστικὴ ἐκτέλεσις.

Πρὸς ἔγκυρον ἐπιχείρησιν ἀναγκαστικῆς ἐκτελέσεως ἀναγκαῖον ἡ ἰκανοποιηθησομένη ἀπαίτησις Α) νὰ ᾖ 1) β ε β α ί α, δηλ. ἀπῆλλαγμένη αἰρέσεως ἢ προθεσμίας ἀναβλητικῆς, 2) ἐ κ κ α θ α ρ ι σ μ ἔ ν η δηλ. ὠρισμένη κατὰ τε τὸ ποσὸν καὶ τὸ ποιὸν (Πολ. Δικ. 854 § 2). "Ὅθεν ἡ πίστωσις, ἣν ἀνοίγει τις ὑπὲρ ἄλλου, ἀποτελοῦσα ἀπλὴν ὑπόσχεσιν ὅτι θέλει δανεῖσαι αὐτὸν μέχρι ῥητῆς ποσότητος, δὲν εἶναι ἀπαίτησις ὠρισμένη κατὰ τὸ ποσόν· διὸ τὸ συμβολαῖον, δι' οὗ ἡνοίχθη ἡ πίστωσις, εἶναι ἀνεπίδεκτον ἐκτελέσεως (Α. Π. 280 τοῦ 66). Β) νὰ στηρίζεται εἰς ἐκτελεστὸν τίτλον, τουτέστι δικαιοῦγραφον δεκτικὸν ἐκτελέσεως. Τοιαῦτα δὲ εἶναι 1) αἱ τελεσίδικαι ἢ προσωρινῶς ἐκτελεσταὶ ἀποφάσεις τῶν ἡμεδαπῶν δικαστηρίων. Εἰσὶ δὲ προσωρινῶς ἐκτελεσταὶ δυνάμει τοῦ νόμου αἱ ἀποφάσεις περὶ νομῆς (ὡς πρὸς τὸ περὶ νομῆς διατακτικὸν αὐτῶν)

καὶ αἱ ἐμπορικαὶ ἀποφάσεις· δύναται δὲ νὰ ἐκτελεσθῶσι προσωρινῶς ἕνεκα διαφόρων λόγων καὶ αἱ κηρυχθεῖσαι τοιαῦται (λόγῳ κατεπείγοντος ἢ διὰ τὸ ἀναμφισβήτητον τοῦ εἰς ὃ στηρίζεται ἡ ἀπαίτησις ἐγγράφου), 2) τὰ συμβολαιογραφικὰ ἔγγραφα, 3) πᾶν ἔγγραφον, ὅπερ διάταξις τις τοῦ δικονομικοῦ ἡμῶν νόμου ἢ ἄλλου νόμου ἀνακηρύσσει ἐκτελεστὸν, οἷον οἱ ὑπὸ τῶν προέδρων τῶν δικαστηρίων κηρυχθέντες ἐκτελεστοὶ κατάλογοι τῶν τελῶν καὶ δικαιωμάτων τῶν δικηγόρων, συμβολαιογράφων καὶ κλητῶν κατὰ τὰ ἄρθ. 240 καὶ ἐπ. τοῦ Ὁργ. τῶν δικαστηρίων, οἱ δι' ἐκθέσεως ἢ πρακτικοῦ τοῦ δικαστηρίου συμβίθασμοι καὶ αἱ ἀποφάσεις τῶν διαιτητῶν καὶ τῶν συμβιβαστῶν (Πολ. Δικ. ἄρθ. 856). "Ετι δὲ πᾶσα ἀπαίτησις τοῦ δημοσίου ἐκκεκαθαρισμένη εἰσπράττεται διαρκητικῶς δυνάμει τοῦ περὶ δημοσίων ἐσόδων νόμου (Α. Π. 270 τοῦ 78). Ἀλλὰ καὶ αἱ ἀποφάσεις τῶν ἀλλοδαπῶν δικαστηρίων ἐκτελοῦνται, ἐὰν περιάψῃ αὐτάς τὸν τύπον τῆς ἐκτελέσεως κατὰ τὰ κατωτέρω ῥηθησόμενα τὸ ἐγγώριον Πρωτοδικεῖον.— Σημειωτέον δ' ὅτι ἐν γένει ἀπαιτεῖται ἡ περιὰψις τοῦ τύπου τῆς ἐκτελέσεως ἐπὶ τῶν ἐκτελεστῶν δικογράφων· περιάπτεται δὲ ὁ τύπος τῆς ἐκτελέσεως ὑποχρεωτικῶς ἐπὶ μὲν τῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου, ἐπὶ δὲ τῶν συμβολαιογραφικῶν ἐγγράφων ὑπὸ τοῦ συμβολαιογράφου· περιάπτεται δὲ εἰς τὸ πρωτότυπον τῶν ἐγγράφων (τῶν τε συμβολαιογραφικῶν καὶ τῶν ἀποφάσεων), δίδεται δ' εἰς τὸν διάδικον ἀντίγραφον ἑλοσχερὲς τῆς ἀποφάσεως ἐπικυρουμένον ὑπὸ μόνου τοῦ γραμματέως. "Ὅθεν, ἀπολεσθέντος τυχόν τοῦ πρωτοτύπου τῆς ἀποφάσεως, ἀνάγκη νὰ κινηθῇ νέα ἀγωγή περὶ τῆς αὐτῆς ἀπαιτήσεως (Α. Π. 127 τοῦ 56). Λογίζονται δὲ ὡς πρωτότυπα (Πολιτικῆς Δικονομίας 456 ἐπ.) καὶ τὰ ὑπὸ συμβολαιογράφου ἢ δικαστικοῦ γραμ-

ματέως ἢ ἄλλου δημοσίου ὑπαλλήλου συντεταγμένα ἢ ἐπικευρωμένα ἀντίγραφα τῶν παρ' αὐτοῖς κατατεθειμένων πρωτοτύπων, ἢ ὑπ' αὐτῶν ἐξετασθέντα καὶ παραβληθέντα πρὸς τὰ πρωτότυπα ἐνώπιον τῶν ἐχόντων συμφέρον, εὑρεθέντα δ' ἀπαράλλακτα καὶ ἐπικυρωθέντα ὑπ' αὐτῶν, βεβαιούντων ταῦτα πάντα, ἢ καὶ ἀντίγραφα ἔτι ἀντιγράφων, ἐὰν τό, τε πρῶτον καὶ τὸ κατόπιν ἀντίγραφον ἐβεβαιώθησαν ὡς ἀνωτέρω· ἀλλὰ μόνον ὁσάκις τὸ ἔγγραφον ἀπώλετο ὀλοτελῶς καὶ ἀπεδείχθη ἄλλως ἢ ὕπαρξις αὐτοῦ ἢ ἐξηφανίσθη τὸ ἔγγραφον ἐξ αἰτίας τοῦ καθ' οὗ διεξάγεται ἢ ἀπόδειξις ἢ ἀρνεῖται ὁ ὑπόχρεως νὰ δώσῃ τὸ πρωτότυπον ἢ λείπουνσι μὲν τὰ πρωτότυπα, ἀλλὰ τὰντίγραφα εἶναι ἀρχαῖα καὶ ἀνύποπτα, παρακατατεθειμένα ἐν δημοσίοις ἀρχείοις· ὅθεν καὶ εἰς ταῦτα δύνανται νὰ περιαφθῇ ὁ τύπος τῆς ἐκτελέσεως· ἀλλὰ πρέπει πρότερον (πρὸ τῆς περιαφθῆς δηλ. αὐτοῦ) νὰ προηγηθῇ δικαστικὴ ἐξακρίθωσις τῶν περιστάσεων τούτων, ἅτε τοῦ νόμου μὴ ἀντιθέντος εἰς τὸν περιάπτοντα τὴν ἐκτίμησιν αὐτῶν. (Α.Π. 218 τοῦ 74). Ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἐκτελεστικῶν ἐγγράφων περιάπτει τὸν τύπον τῆς ἐκτελέσεως ὁ πρόεδρος τῶν πρωτοδικῶν. — Ἄλλ' ὡς πρὸς τὰς ἀλλοδαπὰς ἀποφάσεις διακρίτεον, ἐὰν ἐξεδόθῃ ἢ ἀποφάσις μεταξὺ ἀλλοδαπῶν, διατηρούντων τὴν ἀλλοδαπότητα αὐτῶν καὶ κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐκτελέσεως (Α. Π. 3 καὶ 218 τοῦ 71), ὅτε ὁ πρόεδρος τῶν πρωτοδικῶν περιάπτει τὸν τύπον τῆς ἐκτελέσεως, ἐὰν βεβαιωθῇ μετ' ἐπισταμένην τῆς ἀλλοδαπῆς ἀποφάσεως μελέτην, ὅτι δὲν ἀντίκειται εἰς τὴν δημοσίαν τάξιν, ἢ ἐὰν ἐξεδόθῃ μεταξὺ ἀλλοδαποῦ καὶ ἡμεδαποῦ (ἔστω καὶ ἂν κατέστη ἡμεδαπὸς ἀκολούθως), ὅτε περιάπτει τὸν τύπον τῆς ἐκτελέσεως ὁλόκληρον τὸ δικαστήριον, ἐὰν ἐξετάσαν αὐτὴν πεισθῇ, ὅτι δὲν ἀντιβαίνει εἰς ἀποδεδειγμένα γεγονότα (Πολ. Δικ. 859), δι-

νάμενον οὐχ ἤττον καὶ νέα μέσα ὑπερσπίσεως νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὸν διάδικον (Α. Π. 16 τοῦ 53, 219 τοῦ 88). Ἀκολουθεῖται δ' ἐν τῇ αἰτήσῃ περὶ περιαφθῆς τοῦ τύπου τῆς ἐκτελέσεως ἡ συνοπτικὴ δικασία.

Τῆς ἐκτελέσεως τοῦ δικαιογράφου προηγεῖται ἀναγκαίως ἡ προεπίδοσις αὐτοῦ εἰς τὸν ὑπόχρεον πρὸς ἐκτέλεσιν μετ' ἐπιταγῆς πρὸς πληρωμὴν, προσέτι δὲ καὶ μετὰ διορισμοῦ ἀντικλήτου, ὁσάκις ὁ δανειστής δὲν κατοικεῖ εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως, ἵνα γένωνται πρὸς αὐτὸν αἱ ἐπιδόσεις τῶν ἐγγράφων καὶ αὐτὴ ἡ παρὰ τοῦ ὀφειλέτου καταβολὴ τοῦ χρέους (Πολ. Δικ. 863). Ἄλλ' ἡ περὶ διορισμοῦ ἀντικλήτου διάταξις εἶναι κατὰ τὴν ἐπικρατεστέραν γνώμην ἐπουσιώδης, διότι σκοπὸς μοναδικὸς τῆς περὶ ἀντικλήτου διάταξεως εἶναι ἡ διευκόλυνσις τῆς κοινοποιήσεως τῶν σχετικῶν ἐγγράφων, ἀλλὰ διὰ τὴν τοιαύτην κοινοποίησιν ὀρίζεται ὁ διορισμὸς ἀντικλήτου καὶ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 148, ἀλλ' ἡ παράλειψις τοῦ τοιοῦτου διορισμοῦ δὲν ἐπιφέρει ἀκυρότητα κατὰ τὸ ἄρθ. 150, ἀλλὰ μόνον τὴν καταδίκην τοῦ διαδίκου εἰς τὴν ἀπότισιν τῶν ἔνεκα τῶν γενομένων αὐτῷ προσωπικῶς κοινοποιήσεων καὶ ἐπιδόσεων διὰ τὴν παράλειψιν τοῦ διορισμοῦ ἀντικλήτου δαπανῶν τοῦ ἀντιδίκου αὐτοῦ (Α. Π. 290 τοῦ 57, Ἀποφ. Ἐφ. Ναυπλίας 463 τοῦ 48. Contra Α. Π. 118 τοῦ 60).

Χορηγεῖται δὲ προθεσμία εἰς τὸν ὀφειλέτην 8 μὲν ἡμερῶν, ἐὰν πρόκειται περὶ συνήθους ὑποθέσεως, τριῶν δὲ ἡμερῶν, ἐὰν πρόκειται περὶ ἐμπορικῆς ἢ κατεπειγούσης, εἰκοσιτεσσάρων δὲ ὥρῶν ἐὰν πρόκειται περὶ προσωπικῆς κρατήσεως, οὐδὲ λεπτοῦ δὲ ἐὰν πρόκειται περὶ συναλλαγματικῆς (Πολ. Δικ. 866). Ἐν τῇ προθεσμίᾳ ταύτῃ ὑποχρεοῦται ὁ ὀφειλέτης νὰ ποτίσῃ τὴν ὀφειλὴν αὐτοῦ, μετὰ δὲ τὴν ἄπρακτον λήξιν αὐτῆς ἐπιτρέπεται τῷ δα-

νειστῇ νὰ προσφύγῃ εἰς ἀναγκαστικά μέσα ἐκτελέσεως, ἀλλ' ὅμως καὶ δὲν ὑποχρεοῦται νὰ προβῇ ἀμέσως εἰς αὐτά. Ὅθεν δύναται νὰ προβῇ ὅποτεδήποτε, ἐκτός ἂν παρεμπίπτωσι γεγονότα, ἐξ ὧν ὁ δικαστής δύναται ἐλλόγως νὰ συναγάγῃ, ὅτι παρητήσατο τὴν ἐπιταγὴν, ὅποτε ὑπάρχει ἀνάγκη νέας ἐπιταγῆς.

Εἰς ἀναγκαστικὴν ἐκτέλεσιν δικαιοῦται 1) μὲν ὁ διάδικος, ὑπὲρ οὗ τὸ ἐκτελεστόν δικαιογράφον ἢ ὁ καθολικός αὐτοῦ διάδοχος, 2) δὲ ὁ εἰδικὸς διάδοχος, δηλονότι ὁ ἐκδοχεύς, ἀλλὰ μετὰ τὴν προεπίδοσιν τοῦ τε ἐκτελεστοῦ δικαιογράφου καὶ τοῦ ἐκχωρητηρίου ἐγγράφου. Οὐδεμία δὲ ἀνάγκη νέου ἰδιαιτέρου δικαιογράφου περιβαλλομένου τὸν τύπον τῆς ἐκτελέσεως. Ὑποχρεοῦται δὲ ὁ διάδικος, καθ' οὗ τὸ ἐκτελεστόν δικαιογράφον, καὶ ὁ καθολικός αὐτοῦ διάδοχος. Ἀλλ' εἰς τὸν τελευταῖον ἀνάγκη νὰ κοινοποιηθῇ ἐκ νέου ὁ ἐκτελεστός τίτλος μετ' ἐπιταγῆς πρὸς πληρωμὴν. Ἀλλ' οὐχὶ καὶ ὁ εἰς ὃν μετεβιβάσθῃ τὸ προσωπικὸν δικαίωμα τρίτος (Α. Π. 152 τοῦ 65), διότι εἰδικὴ διαδοχὴ δὲν χωρεῖ ἐπὶ προσωπικῶν ἐνοχῶν, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ πραγματικῶν ἀγώνων, καθ' ὧς εἶναι ἐπιδίκον αὐτὸ τὸ περὶ οὗ πρόκειται πρᾶγμα, ὅτε ἡ ἐκδοθησομένη ἀπόφασις δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ κατὰ παντὸς εἰς ὃν μετεβιβάσθῃ τὸ πρᾶγμα διαρκούσης τῆς δίκης (Α. Π. 283 τοῦ 83). Ἀλλὰ καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐπιδόσιν εἰς τὸν εἰδικὸν διάδοχον τὸ ἐκτελεστόν δικαιογράφον μετ' ἐπιταγῆς πρὸς πληρωμὴν. Ἀλλ' ὅτε ἤρξατο ἤδη ἡ ἐκτέλεσις κατὰ τοῦ δικαιοπαρόχου (καθολικοῦ τινος ἢ εἰδικοῦ διαδόχου), οὐδεμία μὲν ἀνάγκη νέας κοινοποιήσεως τοῦ δικαιογράφου καὶ νέας ἐπιταγῆς πρὸς πληρωμὴν, κατὰ τὸν ἀείμνηστον Οἰκονομίδην. Ἀλλὰ κατὰ τὴν ὁρθὴν ἀπόφασιν τοῦ Ἀρ. Πάγου 22 τοῦ 74, τοῦ ἄρθρου 867 ῥητῶς ἐρίζοντος, ὅτι ἀνάγκη νέας κοινοποιήσεως εἰς τὸν διάδοχον, ἐπὶ

τῷ προφανεῖ σκοπῷ τῆς εἰς αὐτὸν χορηγήσεως ἀφορμῆς καὶ χειροῦ πρὸς πληρωμὴν τῶν ὀφειλομένων. καὶ μὴ ἐξαίρουντος τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ἐκκρεμοῦς οὔσης τῆς δίκης ἀπέθανεν ὁ ὀφειλέτης, ἐπιτεταί ὅτι ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀνάγκη νέας κοινοποιήσεως. — Ἀλλ' ὁσάκις ἀποφασίς διατάσσει τρίτον πρόσωπον νὰ ἐκτελέσῃ ὠρισμένην πρᾶξιν ὑπὲρ τοῦ νικήσαντος διαδίκου, ἡ ἀπόφασις ἐκτελεῖται καὶ κατ' αὐτοῦ, ἐὰν κοινοποιηθῇ αὐτῷ καὶ προσέτι πιστοποιηθῇ ὑπὸ τοῦ νικήσαντος διαδίκου (διὰ κοινοποιήσεως πιστοποιητικοῦ τοῦ γραμματέως), ὅτι δὲν ἐγένετο ἀνακοπὴ ἢ ἔφεσις κατὰ τῆς ἀποφάσεως ἢ ἐγένετο μὲν ἀλλ' ἀπερρίφθη, καὶ δι' ἀντιγράφου τοῦ ἐπιδότηριου ὅτι ἐκοινοποιήθη εἰς τὸν καταδικασθέντα (Α. Π. 36 τοῦ 86). Ἀλλ' ἐκτελεῖται κατὰ τοῦ τρίτου καὶ πρὶν ἢ καταστῇ τελεσίδικος, ἂν ᾖ ναι προσωρινῶς ἐκτελεστή: Εὐλογωτέρα ἡ καταφατικὴ ἀπόκρισις, διότι ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 869, οὔσα διάταξις εἰδική, κατισχύει τῶν γενικῶν διατάξεων περὶ προσωρινῆς ἐκτελέσεως (Α. Π. 78 τοῦ 59. 401 τοῦ 66. Ὁμοίως ἀπεφάνητο καὶ τὸ Ἀκυρωτικόν). Ἀλλὰ διαφωνοῦσιν οἱ Chauveau sur Carré (ζήτημα 1036 bis) καὶ Ρουσόπουλος (Τόμος ἔβδομος τῆς Θέμιδος).

Σημειωτέον ὅτι ἡ ἀναγκαστικὴ ἐκτέλεσις διεξάγεται ἐπιμελεῖς τοῦ νικήσαντος διαδίκου, γράφοντος καὶ ὑπογράφοντος αὐτοπροσώπως ἢ διὰ τοῦ πληρεξουσίου αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἐκτελεστοῦ ἐγγράφου τὴν ἀναγκαιάν διὰ τὸν κλητῆρα πληρεξουσίουτητα καὶ χρονολογούντος αὐτὴν προσηκόντως, ἢ ἀπευθυνομένου εἰς τὸν ἀρμόδιον εἰρηνοδίκην ἢ πρόεδρον πρωτοδικῶν πρὸς διορισμὸν κλητῆρος εἰς ἐκτέλεσιν (Πολ. Δικ. 870). Ἡ δὲ δικαστικὴ ἀρχὴ παρεμβαίνει μόνον ὅταν παραστῇ ἀνάγκη διαλύσεως τῶν ἀναφυσῶν περὶ τὴν ἐκτέλεσιν ἐρίδων. Ἡ ἐκτέλεσις ἀρχεῖται διὰ

τοῦ δικαστικοῦ κλητῆρος, δικαιουμένου μὲν νὰ ἐπικαλεσθῇ καὶ τὴν ἔνσπλον δύναμιν εἰς ἄρσιν τῶν ὑπὸ τοῦ ὀφειλέτου τυχόν παρεμβαλλομένων εἰς τὴν ἐκτέλεσιν προσκομμάτων, ὑποχρεουμένου δὲ ὅπως διὰ πᾶσαν πρᾶξιν τῆς ἀναγκαστικῆς ἐκτελέσεως, ἣν ἤθελεν ἐνεργήσῃ, συντάσῃ ἔκθεσιν, ἣτις ὑπογραφεῖται ὑπὸ δύο μαρτύρων, ἔχει κατὰ τὸν νόμον ἀποδεικτικὴν ἰσχὺν μέχρις ἀποδείξεως τοῦ ἐναντίου ἢ τῆς πλαστογραφίας. Μέσα δὲ ἐκτελέσεως εἶναι γενικὰ μὲν ἡ κατάσχεσις τῆς κινητῆς καὶ ἀκινήτου περιουσίας τοῦ ὀφειλέτου, ἐξαιρητικὸν δὲ ἡ προσωπικὴ κράτησις. Ἄλλ' ὑπάρχουσι καὶ βοηθητικὰ μέσα ἐκτελέσεως, οἷα ἡ ἀποστολὴ μηνυτοῦ, ἡ βιαία ἀφαίρεσις τοῦ πράγματος ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ δυστρόπου ὀφειλέτου καὶ ἡ βιαία ἐκβολὴ αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ κτήματος, ὡς καὶ ἡ ἀπαγγελία κατὰ τοῦ δυστροποῦντος χρηματικῆς ποινῆς. (Ἴδε λέξ. ἀναγκαστικὰ μέσα). Δικαιοῦται δὲ ὁ δανειστής νὰ ποιήσῃται χρῆσιν σύγχρονον πάντων τῶν μέσων τῆς ἐκτελέσεως, ἐὰν ὡς ἐκ τοῦ θέματος, περὶ οὗ πρόκειται, ἐπιτρέπηται καὶ ἡ χρῆσις τῶν ἐξαιρητικῶν μέσων.

Ὁ ὀφειλέτης δικαιοῦται νὰ ἀνακόψῃ τὴν ἐκτέλεσιν ἐνώπιον τοῦ ὀρμοδίου λόγῳ τοῦ ἐν τῷ ἐκτελεστικῷ τίτλῳ ποσοῦ δικαστηρίου. Ἀλλὰ δικαιοῦται νὰ ἀνταχθῇ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν οὐ μόνον μετὰ τὴν ἐναρξιν αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἀπλὴν εἰς αὐτὸν ἀνακοίνωσιν, ὅτι ἐπίκειται ἡ ἐκτέλεσις διὰ τῆς ἐπιταγῆς πρὸς πληρωμὴν, δικαιοῦται δηλονότι νὰ ἀνακόψῃ τὴν ἐπιταγὴν πρὸς πληρωμὴν, ἅτε γενικῶς χορηγουμένου εἰς πάντα πολίτην τοῦ δικαιοῦματος νὰ ἀνακόπῃ πᾶσαν πρᾶξιν ἐπιζήμιον εἰς τὰ νόμιμα αὐτοῦ συμφέροντα κατὰ τῆς Πολ. Δικ. τὸ ἄρθ. 235 (Α. Π. 244 τοῦ 51, 381 τοῦ 52, 266 τοῦ 54, 53 τοῦ 56, 97 τοῦ 75), ἐπιτρέπεται δὲ νὰ προταθῶσι καὶ διὰ τῶν προτάσεων νέοι πρὸς ἀνακοπὴν λόγοι δυνάμει τοῦ ἄρθ.

247 (Α. Π. 292 τοῦ 89, 183 τοῦ 89).

Ἄλλ' ἡ διὰ τῆς ἀνακοπῆς κατὰ τῆς ἐπιταγῆς ἐγειρομένη δίκη δὲν θεωρεῖται δίκη περὶ τὴν ἐκτέλεσιν, διότι μόνον, ἐὰν μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἐπέλθῃ κατάσχεσις ἢ προσωπικὴ κράτησις, ἄρχεται κατὰ τὸν νόμον δίκη περὶ τὴν ἐκτέλεσιν (Πολ. Δικ. ἄρθ. 864).

Ἡ ἀνακοπὴ κατὰ τῆς ἐπιταγῆς ἢ κατὰ τῆς ἐκτελέσεως δὲν ἀναστέλλει τὴν ἐκτέλεσιν· δικαιοῦται ὁμῶς τὸ δικαστήριον ἢ ἐν ἀνάγκῃ καὶ ὁ πρόεδρος νὰ ἀναστείλῃ αὐτήν, ἐὰν οἱ ἀντιτασσόμενοι εἰς τὴν ἐκτέλεσιν λόγοι ὥς βάσιμοι (Α. Π. 255 τοῦ 63).

Ἐπιτρέπονται δὲ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν μόνον ἐνστάσεις ἀναφερόμεναι εἰς τὴν ἀταξίαν τῆς ἐκτελέσεως, οἷον ἡ ἐνστάσις ὅτι δὲν προηγήθη ἐπιταγὴ ἢ ὅτι κατεσχέθησαν πράγματα ἐξαιρούμενα τῆς κατάσχεσεως, ἢ ἀναγόμεναι εἰς τὴν μετὰ τὴν ἐκδοσιν τῆς ἀποφάσεως ἀπόσβεσιν τοῦ χρέους. Ἀλλὰ δέον αὐταὶ ἐπὶ ποινῇ ἀπαράδεκτου νὰ ὦσιν ἐκκαθαρισμέναι, δηλονότι σαφεῖς, καθαραὶ καὶ προχείρως δυνάμεναι νὰ ποδισχθῶσι (Πολ. Δικ. 872), δηλονότι ἐνστάσεις, ὧν δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ διαταχθῇ ἀπόδειξις διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως πρὸς βεβαίωσιν τῆς ἀληθείας αὐτῶν (Α. Π. 175 τοῦ 51, 105 τοῦ 75, 195 τοῦ 81), διότι οὐδ' ἐπαγωγὴ ὅρκου ἐπιτρέπεται, ὁρκίαι, μὴ παρισταμένου τοῦ ἀντιδίκου κατὰ τὴν συζήτησιν, ὁ ὅρκος δὲν δύναται νὰ δοθῇ ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ δικαστηρίου συνεδριάσει (Α. Π. 181 τοῦ 49, 187 τοῦ 55, 285 τοῦ 55, 38 τοῦ 63, 142 τοῦ 71, 164 τοῦ 88). Ἡ δὲ παραβίασις τῆς διατάξεως ταύτης ἐπιφέρει ἀναίρεσιν, ὡς ἀφορώσης εἰς τὴν ταχεῖαν περάτωσιν τῶν δικῶν (Α. Π. 175 τοῦ 51, 43 τοῦ 52, 197 τοῦ 66, 137 τοῦ 67. Διαφωνεῖ κακῶς ἀποφ. 162 τοῦ 38). Ἀλλὰ δὲν δύναται βέβαια νὰ ἐξετάσῃ τὸ ἀπαράδεκτον τῶν

ἀνεκκαθαρίστων ἐνστάσεων αὐτεπαγγέλτως τὸ δικαστήριον (Α. Π. 348 τοῦ 57).

Κατὰ τῆς ἐπὶ τῆς ἀνακοπῆς ἀποφάσεως ἐπιτρέπεται ἔρεσις κατὰ ῥητὴν διάταξιν τοῦ νόμου ὁρίζουσιν εἰδικῶς δεκαήμερον προθεσίαν πρὸς ἄσκησιν αὐτῆς (Πολ. Δικ. 871), παρατεινομένην λόγῳ ἀποστάσεως. Ἀλλ' ἐπιτρέπεται καὶ ἀνακοπή· Γενικῶς ἐπικρατεῖ ἀπὸ πολλοῦ ἡ γνώμη ὅτι ἐπιτρέπεται, οὐ μόνον διότι ἡ ἀνακοπή, τακτικὸν ἔνδικον μέσον οὖσα, χωρεῖ, ὡσάκις ῥητῶς δὲν ἀπαγορεύεται, ἀλλὰ καὶ διότι, ὅπου ὁ νόμος διενόηθη νὰ πολεῖσθαι τὴν ἀνακοπὴν, ῥητῶς διέταξε τοῦτο (Πολ. Δικ. 644), καὶ προσέτι διότι τὴν ἀνακοπὴν ῥητῶς συγχωρεῖ ἐντὸς συντομωτέρας τῆς ἐν γένει πρὸς ἀνακοπὴν προθεσίμιας κατ' ἀποφάσεων περὶ ἀκυρότητος φυλακίσεως ἢ αἰτήσεως ἐπισχέσεως, συμβαίνουσιν κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν.

Περὶ πάσης πράξεως, ἀναγομένης εἰς τὴν ἐκτέλεσιν, συντάσσει ὁ ἐκτελῶν δικαστικὸς κλητὴρ ἔκθεσιν, συνυπογραφομένην ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος ὑπὸ τε τῶν παρόντων διαδίκων καὶ τῶν μαρτύρων (Πολ. Δικ. ἀρθ. 875 ἐν συνδ. πρὸς ἀρθ. 133). Καὶ οἱ μὲν διάδικοι δικαιοῦνται παρίστασθαι εἰς πᾶσαν πράξιν, ἀναγομένην εἰς τὴν ἐκτέλεσιν (Πολ. Δικ. 129 καὶ 875), μάρτυρες δὲ προσλαμβάνονται ἀναγκαιῶς κατὰ τὴν ἐνέργειαν κατασχέσεως (Πολ. Δικ. 886 κτλ.). Διὸ ἡ τῆς κατασχέσεως ἔκθεσις εἶναι ἄκυρος, ἐὰν μὴ φέρῃ τὴν ὑπογραφὴν τῶν μαρτύρων. Δὲν εἶναι ὁμῶς ἀναγκαῖον νὰ γίνηται ὁλονεὶ πανηγυρικὴ μνεῖα ἐν τῇ ἐκθέσει, ὅτι αὕτη συνετάχθη ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν μαρτύρων, ἀλλ' ἀρκεῖ νὰ συνάγηται ἐξ αὐτῆς ἡ τήρησις τῆς διατυπώσεως ταύτης, ὅ ἐστι νὰ ὑπάρχῃ κάτωθεν ἡ ὑπογραφή τῶν μαρτύρων (Α. Π. 135 τοῦ 87). (Ἐκτενέστερον ἀναπτύσσονται τὰ κατὰ τὴν ἀναγκαστικὴν ἐκτέλεσιν ἐν ἡμετέρᾳ πραγματείᾳ περὶ Πολιτικῆς Δικονομίας). (Ἴδε

καὶ χρηματικῆς ἀξίας ἀπαιτήσεως προσδιορισμός).

Θ. Ν. Φλογαίτης,

Ἀναγνώρισις καὶ νομιμοποίησις φυσικῶν τέκνων.

Κατὰ τε τὸ Ῥωμαϊκὸν δίκαιον καὶ τὸ Σχέδιον τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος τὰ φυσικὰ τέκνα, ἥτοι τὰ μὴ ἐν γάμῳ γεννηθέντα τέκνα, (πλὴν τῶν ἐξ αἰμομιξίας καὶ μοιχείας προερχομένων), δύνανται νὰ νομιμοποιηθῶσι διὰ τῆς συζεύξεως τοῦ πατρὸς μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῶν. Κατὰ τὸ Ῥωμαϊκὸν δίκαιον ἐπίσης δύνανται νὰ νομιμοποιηθῶσι διὰ τῆς συζεύξεως μὲν τῶν θηλέων μετὰ φράτρός, τῆς προσφορᾶς δὲ τῶν θηλέων εἰς φράτραν, διὰ βασιλικοῦ διατάγματος ἢ διὰ διαθήκης, ἔχουσι δὲ τὰ νομιμοποιηθέντα τέκνα τὰ δικαιώματα νομίμων τέκνων. Κατὰ δὲ τὸ Σχέδιον τοῦ Κώδικος νομιμοποιῶνται μὲν τὰ φυσικὰ τέκνα, ὧν συγχωρεῖται ἡ ἀναγνώρισις δι' ἐπιγενομένου γάμου, ἐὰν ἀναγνωρισθῶσιν ὑπ' αὐτῶν, δύνανται δὲ νὰ νομιμοποιηθῶσι καὶ ἄνευ γάμου διὰ βασιλικοῦ διατάγματος ἐν ἐλλείψει τέκνων νομίμων, συμφώνων ὄντων τῶν συζύγων, ἔτι δὲ καὶ διὰ διαθήκης ἢ διὰ δημοσίου ἐγγράφου, ἐὰν, ὅτε ἀπέθανεν ὁ γονεὺς, δὲν εἶχε νόμιμα τέκνα καὶ δὲν ἦτο δυνατὴ ἡ διὰ μεταγενεστέρου γάμου νομιμοποίησις.

Ἀλλ' ἐν τῷ νομοσχεδίῳ τοῦ ἀστικοῦ Κώδικος διαλαμβάνονται, ὡς εἴρηται, καὶ διατάξεις περὶ ἀναγνώρισεως, καθ' ἃς τὸ φυσικὸν τέκνον δύναται νὰ ἀναγνωρισθῇ ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἢ τῆς μητρὸς ἑμοῦ ἢ κευχωσμένως. Ὡς δὲ δὲν συγχωρεῖται ἡ νομιμοποίησις, δὲν συγχωρεῖται καὶ ἡ ἀναγνώρισις τῶν ἐκ μοιχείας ἢ ἐξ αἰμομιξίας προελθόντων τέκνων. Θεωροῦνται δὲ ὡς ἐξ αἰμομιξίας προερχόμενα ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει οὐχὶ τὰ ἐξ αἰμομιξίας ποινικῶς καταδιωκομένης, ἀλλὰ καὶ πάντα τὰ γεννηθέντα ὑπὸ προσώπων μὴ δυναμένων νὰ συνάψωσι γάμον ἔνεκα συγγενείας.

Γίνεται δὲ ἡ ἀναγνώρισις διὰ ληξιαρχικῆς πράξεως, διὰ δημοσίου ἐγγράφου ἢ διὰ διαθήκης μετὰ τε τὴν γέννησιν καὶ πρὸ τῆς γεννήσεως, ἔχει δὲ ἀποτέλεσμα αὕτη μόνον ὡς πρὸς τὸν ἀναγνωρίσαντα γονέα. Λαμβάνει δὲ καὶ τὸ φυσικὸν ἀναγνωρισθὲν τέκνον (ἔστω καὶ μὴ νομιμοποιηθὲν) τὸ οἰκογενειακὸν ὄνομα τοῦ ἀναγνωρίσαντος αὐτὸ καὶ δικαιούται νὰ ἀξίῃ παρ' αὐτοῦ διατροφὴν. — Σημειώτεον δὲ ὅτι τῆς μὲν μητρότητος ἡ ἀναζήτησις ἐπιτρέπεται ἀείποτε, δικαιούται ἐπομένως τὸ τέκνον νὰ ἀξιώσῃ δικαστικῶς νὰ ἀναγνωρισθῇ ὡς τέκνον τῆς γυναίκας, ἣν ἔχει μητέρα· ἐπιτρέπεται δὲ πρὸς τοῦτο καὶ αὕτη ἡ ἐμμάρτυρος ἀποδείξις, ἐὰν ὑπάρχῃ ἀρχὴ ἐγγράφου ἀποδείξεως ἢ ἄλλα τεκμήρια σπουδαῖα. (Σχέδιον Ἀστικοῦ Κώδικος ἄρθρον 350). Τῆς πατρότητος ὅμως ἡ ἀναζήτησις δὲν ἐπιτρέπεται, ἐξαιρουμένης τῆς περιπτώσεως ἀπαγωγῆς ἢ βιασμοῦ, ἂν ὁ χρόνος, καθ' ὃν διεπράχθησαν, συμπίπτει πρὸς τὸν τῆς συλλήψεως τοῦ τέκνου (Σχέδιον Ἀστικοῦ Κώδικος ἄρθρον 349), διότι ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἡ ἀναζήτησις τῆς πατρότητος ἔχει ἀσφαλὲς σημεῖον περὶ τὴν ἀνεύρεσιν αὐτῆς. Δι' ὅμοιον ὅμως λόγον ἔπρεπε, φρονοῦμεν, νὰ ἐπιτραπῇ ἡ ἀναζήτησις τῆς πατρότητος καὶ καθ' ἣν περιπτώσιν τὸ τέκνον ἦτο πρὸ τῆς σχέσεως μετὰ τὸν ὄγονα, ὃν ὁ γάμος δὲν ἐτελέσθη ἐξ αἰτίας τυχαίας τινὸς περιπτώσεως, διότι καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὑπάρχει σταθερόν τι σημεῖον περὶ τὴν ἀναζήτησιν τῆς πατρότητος καὶ ἐπομένως δὲν ὑπάρχει φόβος μὴ δοθῇ ἀφορμὴ εἰς ἐκεῖνα τὰ σκάνδαλα, ὧν πρὸς ἀποτροπὴν ἀπηγορεύθη ἡ ἀναζήτησις τῆς πατρότητος.

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀναδοχή ἢ ἄλλως παρενθήκη (intercessio) καλεῖται γενικῶς ἡ ἄνευ ἀμέσου καταβολῆς διὰ συμβάσεως μετὰ τοῦ πιστωτοῦ ἀνάληψις ἀλλοτρίας ὑποχρέσεως. Καὶ ἀναδοχὴ μὲν συσσω-

ρευτικὴ ἢ ἀθροιστικὴ ὀνομάζεται ἡ γενομένη προσθέτως πρὸς τὴν τοῦ κυρίου ὑποχρέου ὀφειλῇ, ὅποια λ. χ. ἡ ἐγγύησις (ἴδε λέξιν), στερητικὴ δὲ ἡ γενομένη μετ' ἀπαλλαγῆς τοῦ κυρίου ὑποχρέου, ὅποια ἡ προσομολόγησις (ἴδε λέξιν), ἥς εἶδος καὶ ἡ συναψὶς συνυποσχετικοῦ ὑπὲρ τοῦ ὀφειλέτου, καθ' ὃ ὁ ἀναδεχόμενος ἀναλαμβάνει τὴν ἐν περιπτώσει ἀπειθείας εἰς τὴν διαιτητικὴν ἀπόφασιν καταβλητέαν ποινὴν, καὶ ἡ παρέμβασις (interventio), δι' ἧς ὁ ἀναδεχόμενος ἀναλαμβάνει ὑποχρέωσιν μὴ παραχθεῖσαν μὲν εἰσέτι, ἥτις ὅμως ἤθελεν ἄλλως παραχθῇ.

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀναθεώρησις ἐτυμολογίας.

Ἡ ἡμετέρα Ποινικὴ δικονομία ἀναφέρει μὲν, ὡς καὶ ἡ Γαλλικὴ (ἥτις ἐχρησίμευσεν ἐν πολλοῖς ὡς βᾶσις αὐτῆς) ὅτι ἡ ἐτυμολογία τῶν ἐνόρκων, καταρτισθεῖσα ἐν τῷ δωματίῳ τῶν διασκεψέων, ἀναγινώσκεται εἰτα ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν ἐνόρκων καὶ παραδίδεται εἰς τὸν πρόεδρον τῶν συνέδρων, ὅστις, ἐὰν μὲν ὁ κατηγορούμενος δὲν ἐκνήρυχθῃ ἐνόχος, ἀποφίνεται τὴν ἐκ τῆς κατηγορίας ἀθώωσιν αὐτοῦ καὶ, ἂν ἦτο πεφυλαχισμένος, διατάσσει τὴν ἐκ τῶν φυλακῶν ἀπόλυσιν αὐτοῦ, ἄλλως δὲ προσκαλεῖ τὸν εἰσαγγελέα καὶ λοιποὺς διαδίκους νὰ ὑποβάλωσι τὰς περὶ ἐφαρμογῆς τοῦ παραβαθέντος ἄρθρου τοῦ ποινικοῦ νόμου προτάσεις αὐτῶν· ἄλλ' οὐδὲν ἀναφέρει περὶ τοῦ γενησομένου, ἐὰν διὰ τὸ ἐλλιπὲς ἢ ἀντιφατικὸν αὐτῆς ἡ ἐτυμολογία ἦται τοιαύτη, ὥστε δὲν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς βᾶσις ἀποφάσεως, διότι δὲν ἐμφαίνεται ἐξ αὐτῆς ἐὰν τὸ δικαστήριον τῶν ἐνόρκων ἤθελε νὰ ἐτυμολογήσῃ περὶ τοῦ κατηγορουμένου ἀθωωτικῶς ἢ ἐνοχοποιητικῶς. Ἐντεῦθεν ἡ νομολογία τῶν ἐλληνικῶν δικαστηρίων, κατὰ τὸ παράδειγμα καὶ τῆς τῶν Γαλλικῶν, ἠναγκάσθη εἰκότως νὰ καθιερώσῃ ὅτι,

ὁσάκις διὰ τὸ ἑλλίπες ἢ ἀντιφατικὸν τῆς ἐτυμολογίας τῶν ἐνόρκων δὲν δύναται νὰ στηριχθῇ ἀπόφασις εἰς αὐτήν, διατάσσεται ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων ἡ ἀναθεώρησις τῆς ἐτυμολογίας, δηλονότι οἱ ἐνόρκοι παραπέμπονται ἐκ νέου εἰς τὸ δωμάτιον τῶν διασκέψεων, ἵνα συμπληρώσωσιν ἢ ἐπανορθώσωσι τὰ ἑλλίπῃ ἢ ἡμαρτημένα τῆς ἐτυμολογίας μέρη. Ἐν ταῖς νεωτέραις ποινικαῖς δικονομίαις (οἷον τῇ Γερμανικῇ, τῇ Ἰταλικῇ κτλ.) ἡ παραπομπή τῶν ἐνόρκων εἰς ἀναθεώρησιν τῆς ἑλλίπους ἢ ἀντιφατικῆς ἐτυμολογίας αὐτῶν δι' ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων καθιερώθη καὶ νομοθετικῶς.

Θ. Ν. Φλογαίτης.

Ἀναθεωρητικὸν δικαστήριον ὀνομάζεται τὸ ἐπέχον θέσιν ἀκυρωτικῶν ἐν τῇ στρατιωτικῇ ποινικῇ δικαιοσύνῃ ἀνώτατον στρατιωτικὸν δικαστήριον ἐδρεῦον ἐν Ἀθήναις καὶ συγκροτούμενον ἐξ ἐνὸς προέδρου (ἐχόντος βαθμὸν ἀντιστρατήγου, ὑποστρατήγου ἢ συνταγματάρχου), τεσσάρων δικαστῶν (ἐχόντων βαθμὸν συνταγματάρχου ἢ ἀντισυνταγματάρχου), ἐνὸς βασιλικῶ ἐπιτρόπου (ἀνωτέρου ἀξιωματικοῦ) καὶ ἐνὸς γραμματέως (λοχαγοῦ, ὑπολοχαγοῦ ἢ ἀνθυπολοχαγοῦ), ὧν οἱ μὲν δικασταὶ διορίζονται ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ, οἱ δὲ λοιποὶ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως.

Δικαιοῦνται δὲ νὰ προσφύγωσιν εἰς τὸ ἀναθεωρητικὸν καὶ ζητήσωσι τὴν ἀναθεώρησιν, ἥτοι ἀναίρεσιν, τῶν ἀποφάσεων τῶν στρατοδικεῶν ὁ καταδιωχθεὶς καὶ ὁ Βασιλικὸς ἐπίτροπος 1) διὰ κακὴν σύνθεσιν τοῦ δικάσαντος στρατοδικείου, 2) δι' ἀναρμοδιότητα αὐτοῦ, 3) δι' ἐσφαλμένην ἐρμηνείαν καὶ κακὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ποινικοῦ νόμου (εἴτε τοῦ στρατιωτικοῦ εἴτε καὶ τοῦ κοινοῦ), 4) διὰ πᾶράβασιν ἢ παράλειψιν τύπου ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος διατεταγμένου, 5) διὰ τὴν παράλειψιν τῆς ἀποφά-

σεως ἐπὶ τινος αἰτήσεως τοῦ κατηγορουμένου ἢ τοῦ Β. ἐπιτρόπου, ἀναγομένης εἰς τὴν ἐξάσκησιν νομίμου τινὸς δικαιώματος αὐτῶν. Εἶναι δηλονότι τὸ ἀναθεωρητικὸν ὁ τῆς στρατιωτικῆς ποινικῆς δικαιοσύνης Ἄρειος Πάγος. Ἀλλ' ἐν τούτοις ἐπιτρέπεται καὶ κατ' αὐτῶν τῶν ἀποφάσεων τοῦ ἀναθεωρητικοῦ ἀναίρεσις ἐνώπιον τοῦ Ἀρ. Πάγου δι' ὑπερβάσιν καθηκόρων καὶ ἀναρμοδιότητα τῶν στρατοδικῶν παρὰ τὰ διὰ τῶν ἄρθ. 43-48 τῆς στρατιωτικῆς ποινικῆς νομοθεσίας διατεταγμένα, δηλονότι ὁσάκις οἱ στρατοδίκαι ἐδίκασαν ἀδικήματα μὴ ὑπαγόμενα εἰς τὴν ἀρμοδιότητα αὐτῶν κατὰ τὰς εἰρημένας διατάξεις ἢ ἐξήλθον τῶν ὁρίων τῆς δικαστικῆς ποινικῆς δικαιοδοσίας αὐτῶν, ἀναμιχθέντες εἰς νομοθετικὰ ἢ διοικητικὰ καθήκοντα ἢ ἐπιλαβόμενοι τῆς ἐκδικάσεως ὑποθέσεων, ῥητῶς τῆς δικαιοδοσίας αὐτῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ἐξαίρεθεισῶν.

Ἀλλεπαλλήλως ὑπεστηρίζαμεν δι' ἐπανειλημμένων διατριβῶν καὶ ἀγορεύσεων ἡμῶν ὅτι ἀντίκειται εἰς τὸ δίκαιον καὶ τὸ πρέπον ἡ καθιέρωσις εἰδικῆς ποινικῆς δικαιοδοσίας πρὸς ἐκδίκασιν τῶν περιπιπτόντων εἰς κοινὰ ἀδικήματα στρατιωτικῶν. (Ἰδε ἡμετέρων Σκέψεων περὶ τῆς προσκόψεως τοῦ πολιτεύματος ἐν Ἑλλάδι σελ. 47, Σκέψεων περὶ τῶν ἐπενεκτέων μεταρρυθμίσεων εἰς τὴν ἰσχύουσαν νομοθεσίαν σελ. 47, Συντ. Δικαίου § 170, Ὁδηγοῦ τῶν δημοσίων καὶ δημοτικῶν ὑπαλλήλων § 346). Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι συγχωρεῖται νὰ ὑπάρχῃ εἰδικὴ στρατιωτικὴ ποινικὴ δικαιοδοσία ἐν τῇ ἐκδικάσει τῶν ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν διαπραττομένων ἀδικημάτων, εἶναι πάντῃ ἀσυγχώρητος ἡ διατήρησις ἀναθεωρητικοῦ δικαστηρίου διὰ τὰς ἀναίρεσεις τῶν στρατιωτικῶν ποινικῶν ἀποφάσεων. Ἡ ἀναίρεσις ἢ ἀναθεώρησις δὲν εἶναι τακτικὸν ἔνδικον μέσον, ἀποβλέπον εἰς τὴν δι' ὀρθοτέρας ἐκτιμῆσεως τῶν ἀποδείξεων ἢ ἐν

γένει τοῦ πραγματικοῦ τῆς ὑποθέσεως ἐξάλειψιν τῆς τυχόν ἐπελθούσης ἀδικίας, ἀλλ' ἑκτακτον, σκοπὸν ἔχον τὴν ὀρθὴν καὶ ἄπταιστον τοῦ νόμου ἐφαρμογὴν, διὰ τοῦτο ἡ προσήκουσα ἐκδίκασις τῶν αἰτήσεων ἀναιρέσεως ἢ ἀναθεωρήσεως ἀπαιτεῖ δικαστήριον, παντελῶς ἡσκημένον εἰς τὴν διάγνωσιν τῆς ἐννοίας τῶν νόμων διὰ μακρᾶς πείρας καὶ μελέτης· καταδῆλως δὲ ὅθεν δύνανται νὰ εὐδοκιμήσωσιν εἰς τοῦτο ἄνδρες ἐκ τοῦ στρατοῦ λαμβανόμενοι.

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀναθεώρησις τοῦ Συντάγματος. Τὸ Σύνταγμα μιᾶς χώρας δύναται νὰ ἀναθεωρηθῇ, ἐν γένει ἢ ἐν μέρει, ἐὰν αὐτὸ τοῦτο τὸ Σύνταγμα ἐπιτρέπῃ τὴν ἀναθεώρησιν αὐτοῦ καὶ καθ' ὅν ὀρίζει τοῦτο τρόπον, ἀσφαλίζοντα τὰς καθιερούμενας ἐν αὐτῷ ἀτομικὰς καὶ πολιτικὰς ἐλευθερίας. Τὸ ἥδη παρ' ἡμῖν ἰσχύον Σύνταγμα τοῦ 1864, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ προλαβόν, ἐπιτρέπει κατὰ μίμησιν καὶ πάντων σχεδὸν τῶν συνταγμάτων τῶν ἄλλων χωρῶν τὴν ἀναθεώρησιν αὐτοῦ διὰ τοῦ 101 ἄρθρου, ἀλλ' ὑπὸ τοὺς ἐξῆς ὅρους: α') ὅτι μόνον ὀρισμέναι διατάξεις αὐτοῦ ἐκ τῶν μὴ θεμελιωδῶν δύνανται νὰ ἀναθεωρηθῶσιν, οὐχί δὲ αἱ θεμελιώδεις, β') ὅτι μόνον μετὰ παρέλευσιν δεκαετίας ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ συντάγματος ἐπιτρέπεται ἡ ἀναθεώρησις αὐτῶν, (συνεπληρώθη δ' ἡρῶ ἀπὸ πολλοῦ ἡ χρονικὴ αὕτη προθεσμία), γ') ὅτι ἀπαιτεῖται νὰ βεβαιωθῇ πρὸς τὴν ἀνάγκη τῆς ἀναθεωρήσεως, θεωρεῖται δὲ βεβαιωθεῖσα προσηκόντως, ἐὰν ἡ βουλὴ κατὰ δύο συνεχεῖς βουλευτικὰς περιόδους διὰ τῶν τριῶν τετάρτων τῶν ψήφων τοῦ ὅλου αὐτῆς ἀριθμοῦ ζητήσῃ τὴν ἀναθεώρησιν δι' ἰδίας πρᾶξεως, ὀριζούσης τὰς ἀναθεωρητέας διατάξεις, ἐνεργεῖται δὲ ἡ ἀναθεώρησις διὰ τῆς διαλύσεως τῆς ὑφεστῆσης βουλῆς καὶ τῆς κλήσεως ἄλλης, εἰδικῶς πρὸς τὸν σκο-

πὸν τοῦτον, συγκροτουμένης ἐκ διπλασίου ἀριθμοῦ βουλευτῶν, ἧτις ἀποφαίνεται μόνον ἐπὶ τῶν κηρυχθεισῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων. Καὶ οἱ ὅροι, οὓς τάσσει τὸ σύνταγμα, καὶ ὁ τρόπος, ὃν ὀρίζει πρὸς ἀναθεώρησιν, ἀσφαλίζουνσι δεόντως τὰς καθιερούμενας δι' αὐτοῦ ἀτομικὰς καὶ πολιτικὰς ἐλευθερίας κατὰ τῆς κακοβουλίας ἀπορρόφητικῆς ἡγεμονίας καὶ τῆς δουλοφροσύνης ἀνδραποδώδους βουλῆς· γεννῶνται ὅμως τινὰ ζητήματα, ὧν (ἐξεταζομένων καὶ ἐν τῷ Συντ. ἡμῶν δικαίῳ § 19) πρέπουσαν θεωροῦμεν τὴν καὶ ἐνταῦθα ἐξετάσιν. Καὶ ἐν πρώτοις ἡ ἔκφρασις δι' ἰδίας πρᾶξεως τί ἐμφαίνει; β') δὲ τίνες αἱ θεμελιώδεις τοῦ συντάγματος διατάξεις καὶ τίνες αἱ μὴ θεμελιώδεις; Οὐ μόνον ὁ ὀρθὸς λόγος ὑπαγορεύει νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι διὰ τῆς λέξεως πρᾶξις ἐσκόπει ἡ θεσπίσασα τὸ σύνταγμα συνέλευσις νὰ ἀναθῇ εἰς μόνην τὴν βουλὴν τὴν ἀπόφασιν περὶ ἀναθεωρήσεως, ἀποκλείουσα τὴν ἀνάγκην τῆς καὶ τοῦ βασιλέως συναινέσεως διὰ τῆς κυρώσεως αὐτῆς, διότι ἄλλως α') ἤθελε μεταχειρισθῇ τὴν λέξιν νόμος καὶ οὐχί τὴν λέξιν πρᾶξις, β') διότι ἡ παραδοχὴ τῆς ἀντιθέτου γνώμης ἀπάγει προφανῶς εἰς σκανδαλωδέστατον ἀτόπημα, καθ' ὅσον τοῦ 107 ἄρθ. τοῦ συντάγματος, ῥητῶς ὀρίζοντος, ὅτι «ἀποφασισθείσης τῆς ἀναθεωρήσεως, διαλύεται ἡ ὑφ' ἐστῶσα βουλὴ», ἐὰν ὑποτεθῇ, ὅτι ἀπαιτεῖται οὐ μόνον ἀπόφασις τοῦ βουλευτικοῦ σώματος περὶ ἀναθεωρήσεως, ἀλλὰ πλήρης νόμος, προσαιτωῦν καὶ τὴν τοῦ βασιλέως συναίνεσιν, ἣν οὗτος δύναται νὰ ἀρνηθῇ εἴτε διὰ τῆς ἀκυρώσεως εἴτε διὰ τῆς ἐπὶ διμηνον ἀπραξίας, ἡ περὶ ἀφ' οὗτου διαλύσεως τῆς βουλῆς καὶ κλήσεως νέας ἐκ διπλοῦ ἀριθμοῦ βουλευτῶν ῥητὴ τοῦ συντάγματος ἐπιταγὴ ματαιοῦται ὅλως· ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν στενογραφικῶν πρακτικῶν τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως (6 τόμος σελίς 704)

συνάγεται. Ἡ λύσις τοῦ δευτέρου ζητήματος εἶναι δυσχερεστέρα, διότι ἀκριβές τι ὄριον μεταξύ τῶν θεμελιωδῶν καὶ μὴ θεμελιωδῶν διατάξεων δὲν δύναται νὰ πορισθῇ ἐκ τοῦ συντάγματος. Φρονοῦμεν ὅμως ὅτι ἀναμφισβητήτως δεόν νὰ θεωρηθῶσι θεμελιώδεις α') μὲν αἱ τὰς ἀτομικὰς ἐλευθερίας καθιεροῦσαι. Ἄν ἡ δέσμευσις ἢ κολόβωσις τῶν ἀτομικῶν ἐλευθεριῶν ἀντίκειται εἰς αὐτὸν τὸν σκοπὸν τῆς ἐν πολιτείᾳ συντάξεως τῆς κοινωνίας, ὅστις εἶναι ἡ ἀσφάλις τῶν ὑπὸ τῆς φύσεως δεδομένων τῶ ἀνθρώπῳ ἐλευθεριῶν, εὐνόητον εἶναι, ὅτι συνταγματικὸς χάρτης, καθιερώσας ἅπαξ αὐτάς, δὲν δύναται νὰ ἐπιτρέπῃ τὴν μεταβολὴν τῶν καθιερούσων αὐτάς διατάξεων πρὸς δέσμευσιν ἢ περιορισμὸν αὐτῶν. Ἀναμφισβητήτως ὅμως ἐπιτρέπεται ἡ διὰ μειζόνων ἐγγυήσεων περιβολὴ αὐτῶν. β') δὲ αἱ τὴν διαίρεσιν τῆς ὅλης κοινωνικῆς ἐξουσίας κατὰ τὰ ὑπὸ τῶν συνταγματικῶν πολιτευμάτων ἐν γένει νενομοθετημένα καὶ παραδεξιμένα ὀρίζουσαι διατάξεις, ἐπομένως ἢ περὶ βασιλέως ἀνευθύνου τοῦ Συντ. διάταξις, ἢ περὶ ὑπουργῶν καὶ τοῦ ὑπευθύνου αὐτῶν, ἢ περὶ ὑπάρξεως βουλῆς καὶ ἐκλογῆς αὐτῆς ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ἢ περὶ καταρτισμοῦ δικαστικῆς ἐξουσίας ἀνεξαρτήτου κτλ.

Θ. Ν. Φλογαίτης.

Ἀναίρεσις. Ἀναίρεσις αἴτησις καλεῖται τὸ ἐνδίκον μέσον, δι' οὗ φέρεται εἰς τὸν Ἀρειὸν Πάγον ἢ ὑπόθεσις πρὸς ἐξέλεγχιν τοῦ νομικοῦ τῆς τελεσιδικου ἀποφάσεως μέρους, προσβαλλομένου ὡς στρεβλοῦ.

Ἀναίρεσις χωρεῖ κατὰ τὸ ἄρθρον 807 τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας 1) διὰ παράβασιν διατάξεως τοῦ ἀστικοῦ νόμου, 2) διὰ παράβασιν δικονομικῆς διατάξεως ἐπιφέρουσαν ἀκυρότητα (εἴτε διότι διατάσσεται ῥητῶς ἢ ἀκυρότης, εἴτε διότι ἡ ἀκυρότης δύναται νὰ προβληθῇ κατὰ πᾶσαν στάσιν

τῆς δίκης). Ἀλλὰ διὰ τὸ δεύτερον εἶδος τῶν παραβάσεων ὁ Ἀρειὸς Πάγος δὲν δικάζει, ἀλλὰ παραπέμπει τὴν δίκην εἰς ἄλλο δικαστήριον ὁμοιόβαθμον καὶ ὁμοειδὲς πρὸς τὸ ἐκδόν τὴν ἀναιρεθεῖσαν ἀπόφασιν.—Παραβάσεις δικονομικαὶ χορηγοῦσαι δικαίωμα ἀναίρεσεως κατὰ τὴν ῥητὴν διάταξιν τοῦ 807 ἁρθρου εἶναι εἰδικώτερον, 1) μὲν ἡ ὑπέρβασις καθήκοντων τοῦ ἐκδόντος τὴν ἀπόφασιν δικαστοῦ, ὅποια εἶναι ἡ ἀνάμιξις παντὸς δικαστηρίου εἰς καθήκοντα διοικητικὰ ἢ δικαστικὰ μὲν, ἀλλὰ μὴ ὑπαγόμενα εἰς τὴν δικαστικὴν δικαιοδοσίαν ἢ ὑπαγόμενα μὲν εἰς τὴν δικαστικὴν δικαιοδοσίαν, ἀλλ' οὐχὶ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ δικάσαντος δικαστοῦ (Πολ. 808). Ὅθεν χωρεῖ ἀναίρεσις αἴτησις, οὐχὶ ὅταν τὸ δικαστήριον, ἀρμόδιον ὢν, κηρύσῃ ἑαυτὸ ἀναρμόδιον, ὅτε δύναται νὰ ζητηθῇ ὁ κανονισμὸς τῆς ἀρμοδιότητος, ἀλλ' ὅταν, ἀναρμόδιον ὢν ἐνεκὰ τῆς εἰδικῆς ιδιότητος τοῦ ἀντικείμενου τῆς διαφορᾶς, ἐπιληφθῇ καὶ δικάσῃ ὑπόθεσιν μὴ ὑπαγομένην εἰς τὴν ἀρμοδιότητα αὐτοῦ (Α. Π. 82 τοῦ 69, 222 τοῦ 70, 465 τοῦ 78, 60 καὶ 174 τοῦ 79, 106 τοῦ 80, 240 τοῦ 83, 169 τοῦ 84), 2) δὲ ἑλλειψις αἰτιολογικοῦ τῆς ἀποφάσεως (Πολ. Δικ. ἄρθ. 807), ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἡ ἀτελής ἢ ἐλλιπὴς δικαιολογία (Α. Π. 256 τοῦ 50, 187 τοῦ 54, 170 τοῦ 70) ἢ ἡ συνεπτυγμένη (Α. Π. 60 τοῦ 75, 278 τοῦ 79). Ἀλλ' ἰσοδυναμεῖ πρὸς ἑλλειψιν αἰτιολογικοῦ ἡ αἰτιολογία ἢ μὴ περιέχουσα τὰ εἰς αὐτὴν ἐστηρίχθη ἢ ἀπόφασιν περιστατικὰ καὶ νομικοὺς κανόνες (Α. Π. 37 καὶ 44 τοῦ 36, 265 τοῦ 59, 219 τοῦ 88). Ἀλλ' οὐχ ἥττον οὐδεμία ἀνάγκη νὰ μνημονεύωνται ἐν τῇ ἀποφάσει τὰ ὀνόματα πάντων τῶν μαρτύρων καὶ τὰ ὑφ' ἐκάστου αὐτῶν κατατεθέντα (Α. Π. 21 τοῦ 50, 181 τοῦ 55, 83 τοῦ 63, 105 τοῦ 77, 175 τοῦ 71, 57 τοῦ 73, 24 τοῦ 76, 304 τοῦ 78, 55 τοῦ 81, 274 τοῦ

87 κτλ.), ἢ πάντα τὰ ὑποβληθέντα ἔγγραφα καὶ τὸ περιεχόμενον αὐτῶν (Α.Π. 169 τοῦ 54, 108 τοῦ 77, 182 καὶ 229 τοῦ 79, 118 τοῦ 84). Ἐκ τούναντιού δὲν ἀποτελεῖ ἔλλειψιν αἰτιολογικοῦ τῆς ἀποφάσεως τὸ ἀναιτιολόγητον ἰσχυρισμοῦ ἢ προτάσεως ἀσχέςτου (Α. Π. 36 τοῦ 47), ἀσημάντου (124 τοῦ 70, 315 τοῦ 71, 175 τοῦ 75, 217 τοῦ 75, 197 τοῦ 77, 47, 181, 191, καὶ 372 τοῦ 79, 68 τοῦ 84, 58 τοῦ 85 κτλ.), ἢ ἀορίστου (Α.Π. 44 καὶ 105 τοῦ 63, 173 τοῦ 69, 118 τοῦ 78, 154 τοῦ 79 κτλ.). Οὐδ' ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ αἰτιολογῶνται πάντα τὰ ἐπιχειρήματα ἢ αἱ γινώμαι αἱ ἀναγόμεναι εἰς τὴν ἐρμηνείαν τοῦ νόμου (Α. Π. 10 τοῦ 43, 143 τοῦ 54, 304 τοῦ 66, 102 τοῦ 74, 94 τοῦ 75, 274 τοῦ 78, 55 τοῦ 81, 140 τοῦ 84, 38 τοῦ 88), 3) δὲ ἡ ἔλλειψις διατακτικοῦ (Πολ. Δικ. 807). Ἄλλ' ἡ παράλειψις διατάξεως ἐν τῇ ἀποφάσει περὶ ὠρισμένης αἰτήσεως, ὡσάκς οὐδ' αἰτιολογικὸν περὶ ταύτης ὑπάρχει, ὡσάκς δηλ. οὔτε ἐν τῷ αἰτιολογικῷ διαλαμβάνεται σκέψις, ἀναφερομένη εἰς τὴν αἵτησιν, εἶναι λόγος ἀναψηλαφάσεως καὶ οὐχὶ ἀναίρεσεως. Αἱ δὲ παραβάσεις τοῦ πρώτου εἶδους ἐπιφέρουσιν ἀναίρεσιν μόνον ἐὰν ἐδρεύσιν ἐν τῷ διατακτικῷ (Dallos no 1358, 1428). Ὅθεν ὡσάκς ὑπάρχει μὲν ἐν τῷ αἰτιολογικῷ ἐσφαλμένη ἢ ψευδὴς ἐρμηνεία, ἀλλὰ τὸ διατακτικὸν ἔχει ὀρθῶς, δὲν ἐπέρχεται ἀναίρεσις (Πολ. Δικ. 809. Α. Π. 239 τοῦ 73, 216 τοῦ 64, 225 τοῦ 68, 166 τοῦ 72, 147 τοῦ 78, 273 τοῦ 84, 102 τοῦ 90). ἄλλ' ἀπαιτεῖται προσέτι ὁ παραβαθεὶς νόμος νὰ ᾔηται σαφὴς καὶ ῥητὸς (Πολ. Δικ. 807). Ὅθεν, ἐὰν τὸ κείμενον τοῦ νόμου ᾔηναί πως ἀσαφές, δὲν διευκρινίζεται ἐπομένως καθαρῶς τίς ἡ ἔννοια αὐτοῦ, δὲν ἐπιτρέπεται ἀναίρεσις (Α. Π. 96 τοῦ 46, 196 55, 293 τοῦ 68, 265 τοῦ 70). δὲν ἐπιτρέπεται ὡσαύτως ἐὰν διευκρινίζεται μὲν

ἡ ἔννοια τοῦ νόμου, ἀλλ' οὐχ ἦττον δὲν παρεβιάσθη αὐτὸ τὸ κείμενον τοῦ νόμου. (Πολ. Δικ. 809, 810. Dallos no 1425).

Οὕτως, ἐὰν τὸ δικαστήριον δὲν ἐκτείνῃ ἐξ ἀναλογίας τὸν νόμον, δὲν τίχτεται λόγος ἀναίρεσεως (Α. Π. 235 τοῦ 63, 53 τοῦ 64, 177 καὶ 339 τοῦ 65, 403 τοῦ 66, 272 τοῦ 70, 458 τοῦ 78, 244 τοῦ 83, 309 τοῦ 87). Ἄλλ' ὡσαύτως ἐὰν ἐπεκτείνῃ κατ' ἀναλογίαν, δὲν χωρεῖ ἀναίρεσις (Α. Π. 57 τοῦ 79). Ὅθεν, ἐὰν τις διατεινόμενος, ὅτι οὐδὲν ἔχει διόδον πρὸς τὸ κτῆμα αὐτοῦ, ἀξιοῖ νὰ παραχωρήσῃ αὐτῷ ὁ ἐναγόμενος δικαίωμα δουλείας διὰ τοῦ ἰδίου παρακειμένου κτήματος, ζητῶν τὴν κατ' ἀναλογίαν ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου 12 πρ. Πανδ. (11.7), καθ' ὃν ὁ μὴ δυνάμενος νὰ ἐπισκεφθῇ τάφον, περικεκλεισμένον πανταχόθεν ὑπ' ἄλλοι τριῶν κτημάτων, δικαιούται νὰξίωση πάροδον παρὰ τοῦ γείτονος, δὲν ὑπόκειται εἰς ἀναίρεσιν ἡ μὴ ἐπεκτείνασα κατ' ἀναλογίαν τὸν νόμον τοῦτον ἀπόφασις. Ἄλλ' ἐὰν πάλιν ἀποφανθῇ τὸ δικαστήριον τῆς οὐσίας, ὅτι ὁ ὀρισμὸς τοῦ νόμου τούτου δὲν ἐπήγγασεν ἐκ θρησκευτικῶν λόγων, οὐδὲ καθιέρωσεν ἐξαιρέσιν ὑπὲρ τῶν τάφων, ἀλλ' ἐστηρίχθη εἰς τὴν ὑπὸ τῆς φύσεως τῶν ἀκινήτων ἐπιβαλλομένην ἀνάγκην τοῦ νὰποβαίνωσιν ἄχρηστα ὅλως ταῦτα τῷ κυρίῳ μὴ ἔχοντι εἴσοδον, ἡ ἀνάγκη δὲ αὕτη ἡ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀκινήτων οὐχ ἦτον ἢ ἐπὶ τῶν τάφων ὑπάρχουσα συγχωρεῖ τὴν κατ' ἀναλογίαν ἐπέκτασιν τοῦ νόμου τούτου εἰς ἄλλα ὅμοια θέματα, ὡσαύτως ἡ ἀπόφασις αὐτοῦ δὲν ὑπόκειται εἰς ἀναίρεσιν. Ἄλλ' αἱ ἐξαιρετικαὶ διατάξεις δὲν ἐπιδέχονται ἐφαρμογὴν ἐξ ἀναλογίας εἰς ἄλλα ὅμοια θέματα. ὅθεν, ἐὰν τὸ δικαστήριον τῆς οὐσίας ἐφαρμόσῃ κατ' ἀναλογίαν ἐξαιρετικὰς διατάξεις, ἡ ἀπόφασις αὐτοῦ εἶναι ἀνααιρετέα, λ.χ. ἐὰν ἀκυρώσῃ διαθήκην, δι' ἧς συνεκατέστη κληρονόμος τοῖς ἐκ νομίμου γάμου γεννη-

θεῖσι τέκνοις καὶ τέκνον προελθὼν ἐκ σχέσεως τοῦ διαθέτου πρὸς ἄγαμον γυναῖκα, ἐφαρμόζον κατ' ἀναλογίαν τὰς περὶ τῶν ἐκ παλλακείας καὶ ἀθεμίτων ἢ κατακεκριμένων γάμων διατάξεις τοῦ ἀστικού δικαίου καὶ εἰς τὰ μὴ προερχόμενα μὲν ἐκ γάμου, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἐκ παλλακείας τέκνα, ἢ ἀπόφασίς ἐστιν ἀναιρετέα, διότι αἱ διατάξεις αὗται, περιοριστικαὶ οὔσαι, ἐπὶ περιορισμῷ τῶν ἀθεμίτων γάμων καὶ τῆς σχέσεως τῆς παλλακείας νομοθετηθεῖσαι, δὲν δύνανται νὰ ἐφαρμοσθῶσι κατ' ἀναλογίαν. Ἐὰν ὡσαύτως τὸ δικαστήριον τῆς οὐσίας, ἐρμηνεύον στενῶς τὰς διατάξεις τῶν Νεαρῶν 53 καὶ 117, ἀποφήνεται, ὅτι δὲν ἔχει κληρονομικὸν δικαίωμα ἐπὶ τῆς περιουσίας τοῦ ἀνδρὸς ἢ χήρα ἢ εἰσενεγκοῦσα προῖκα, ἔστω καὶ παντάπασις εὐτελής, ἢ ἀπόφασις αὐτοῦ δὲν εἶναι ἀναιρετέα [(Α. Π. 264 τοῦ 84)· ἀλλὰ καὶ ἂν, ἐρμηνεύσαν· πλεονέκτερον· αὐτὰς, ἀποφήνεται, ὅτι, διότι ἡ δοθεῖσα προῖξ κατεστράφη ἢ εἶναι τοσοῦτον εὐτελής, ὥστε δὲν ἐπαρκεῖ αὐτῇ εἰς πορισμὸν τῶν ἐπιτηδείων, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἔχουσα προῖκα καὶ δικαιούται νὰ μετὰσχη τῆς συζυγικῆς κληρονομίας, δὲν εἶναι ὡσαύτως ἀναιρετέα ἢ ἀπόφασις. Ὡσαύτως δὲν ἐπιτρέπεται ἀναίρεσις, ἐὰν ἡ παραβίασις τοῦ νόμου ἀπορρέῃ ἐκ κακῆς σταθμίσεως τῶν ἐγγράφων. Ἄλλως ὁμοῦς ἔχει τὸ πρᾶγμα, ὅτε κατὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν πραγμάτων τὸ δικαστήριον παρεβίασεν ἐρμηνευτικὸν κανόνα τοῦ Δικαίου (Πολ. Δικ. 810). Π. χ. οὐδεμία τοῦ νόμου διτάξις ἀπαγορεύει τὴν ὑπὸ ὅρον σύστασιν προικῆς, ὡσάκις ὁ ὅρος δὲν ἀντίκειται εἰς τὸν περιορισμὸν τῆς προικῆς, συνιστάμενον εἰς τὴν ἀνακούφισιν τῶν βαρῶν τοῦ γάμου, τούναντίον μάλιστα προκύπτει ἐκ τοῦ Ν. 79 § 171 Πανδ. (23. 4), ὅθεν ὑπάρχει καλὸν τοῦ δικαίου, καθ' ὃν προῖξ δύναται καὶ ὑπὸ ὅρον νὰ συσταθῇ. Ἄν λοιπὸν τὸ δικαστήριον τῆς οὐσίας ἀπο-

φήνηται ὅτι τὰ ποσά, περὶ ὧν διαλαμβάνει τὸ προικοσύμφωνον, προτίθενται μὲν τὴν ἀνακούφισιν τῶν βαρῶν τοῦ γάμου, ἀλλὰ δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσι προικῶς, ὡς μὴ συνιστάμενης ὑπὸ ὅρον προικῆς, ἢ ἀπόφασις αὐτοῦ εἶναι ἀναιρετέα ὡς προσβάλλουσα διὰ τῆς ἐρμηνείας ταύτης τοῦ προικοσυμφώνου κανόνα τοῦ δικαίου. Ἄλλ' ἐὰν ὠρίσθῃ ἐν τῷ ἐνοικιαστηρίῳ, ὅτι ὁ παρασχὼν εἰς ἐνοικίασιν τὸ κτῆμα αὐτοῦ δὲν εὐθύνεται διὰ πᾶσαν τυχὸν ἐπελευσομένην εἰς τὸν ἐνοικιαστὴν ζημίαν, τὸ δὲ δικαστήριον τῆς οὐσίας παραδεχθῇ ὅτι τὸ ἐνοικιαστήριον δὲν ἐννοεῖ τὴν ἐκ θεομηνίας, μὴ ἐπισκηψάσης μάλιστα πρὸ πολλῶν ἐνιαυτῶν καὶ μηδαμῶς προβλεπομένης, παντελῆ καταστροφὴν τῶν καρπῶν, ἢ ἀπόφασις δὲν εἶναι ἀναιρετέα, ὡς ἀναφέρουσα τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐνοικιαστηρίου, οἷον ὑπάρχει, ἐπομένως μηδαμῶς παραμορφοῦσα τὴν συμφωνίαν, ἀλλ' ἐκτιμῶσα ἀπλῶς πραγματικὰ περιστατικά (Α. Π. 118 τοῦ 62).

Προσθετόν 1) ὅτι οὐδεὶς δύναται νὰ δημιουργήσῃ λόγον ἀναίρεσεως ἐκ τῶν ἰδίων αὐτοῦ πράξεων (Π. Δ. 811 Α. Π. 89 τοῦ 37, 313 τοῦ 54, 19 τοῦ 75, 92 τοῦ 79). Ὅθεν δὲν δύναται ὁ αἰτούμενος τὴν ἀναίρεσιν νὰ προβάλῃ ὡς λόγον ἀναίρεσεως ὅτι ἐγένετο δεκτὴ ἢ ὑποβληθεῖσα ὑπ' αὐτοῦ ἄνευ προδικασίας ἀνταγωγῇ (Α. Π. 365 τοῦ 79) ἢ ὅτι ἐλήφθη ὑπ' ἄψις ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου ἐγγραφον ἀνυπόγραφον, ὑποβληθὲν ὑπ' αὐτοῦ (Α. Π. 474 τοῦ 66) ἢ ὅτι τὸ δικαστήριον παρεδέξατο κακῶς γεγονότα, ὑπ' αὐτοῦ προταθέντα καὶ πρὸς τὸ συμφέρον αὐτοῦ γενόμενα δεκτά (Α. Π. 88 τοῦ 45, 19 τοῦ 63) ἢ ὅτι τὸ δικαστήριον κακῶς ἀπέρριψε τὴν περὶ ἐξαιρέσεως μάρτυρος ὑπ' αὐτοῦ προταθέντος ἐνστάσιν τοῦ ἀντιδίκου αὐτοῦ (Α. Π. 125 τοῦ 53), 2) ὅτι ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου εἶναι ἀπαράδεκτος οἰοσδήποτε λόγος μὴ ὑποβληθεὶς πρότερον ἐνώπιον τοῦ δικα-

στηρίου τῆς οὐσίας, πλὴν τῶν ἀμέσως ἀπομένων τῆς δημοσίας τάξεως (Πολ. Δικ. 811 Α. Π. πλεῖσται ἀποφάσεις). Οὕτως εἶναι ἀπαράδεκτος ὁ λόγος ἀναρμοδιότητος, ὁ μὴ ὑποβληθεὶς εἰς τὸ κατώτερον δικαστήριον, πλὴν ἐὰν προέρχεται ἐκ τῆς εἰδικῆς ιδιότητος τοῦ ἀντικειμένου τῆς διαφορᾶς (Α. Π. 39 τοῦ 70, 162 τοῦ 72, 118 τοῦ 80), ἢ ὁ λόγος κακῆς συνθέσεως τοῦ δικαστηρίου τῶν Πρωτοδικῶν, ὁ μὴ ὑποβληθεὶς εἰς τὸ Ἐφετεῖον (Α. Π. 115 τοῦ 86), ἢ ὁ λόγος ἀκυρότητος τοῦ ἐφετηρίου ὁ μὴ ὑποβληθεὶς εἰς τὸ Ἐφετεῖον (Α. Π. 5 τοῦ 90) ἢ ἡ ἐνστάσις παραγραφῆς (Α. Π. 359 τοῦ 75 κτλ.). Ἄλλ' ὀφείλοντος τοῦ δικαστοῦ νὰ ἐφαρμόζῃ τὸν νόμον ἐξ ἐπαγγέλματος, ἡ περὶ τούτου παράβασις τοῦ δικαστικοῦ καθήκοντος δύναται νὰ προταθῇ καὶ ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου ὡς λόγος ἀναίρεσεως, ἐὰν ἐν καιρῷ προϋτάθησαν τὰ γεγονότα, εἰς ἃ τὸ δικαστήριον ὤφειλε νὰ ἐφαρμόσῃ αὐτόν (Α. Π. 145 τοῦ 57).

Ἐπιτρέπεται ὅμως ἀναίρεσις μετὰ προηγούμενην ἀναψηλάφησιν καὶ διὰ τοὺς ἐν ἄρθρῳ 785 ἀναφερομένους λόγους ἀναψηλάφησεως, ἥτοι ἐὰν τὸ δικαστήριον ἐδίκασε πέρα τῶν αἰτηθέντων ἢ παρέλιπεν ἀδίκαστον αἴτησιν, ἐὰν τὸ διατακτικὸν ἀντιφάσκη πρὸς ἑαυτὸ ἢ διὰ τὰς λοιπὰς ἐλλείψεις περὶ τὴν ὑπεράσπισιν, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐπὶ τῆς ἀναψηλάφησεως ἐκδοσιν τῆς ἀποφάσεως τοῦ κατωτέρου δικαστηρίου. Σημειωτέον ὅτι τῶν εἰρηνοδικιακῶν ἀποφάσεων ἀναίρεσις ἐπιτρέπεται μόνον διὰ κακὴν σύνθεσιν τοῦ δικαστηρίου καὶ δι' ἀναρμοδιότητα (καὶ κατὰ τὴν εὐλογωτέραν γνώμην διὰ μόνην τὴν ἀναρμοδιότητα λόγῳ ὕλης). Ἀλλὰ κατ' ἀποφάσεως Πρωτοδικῶν, ἐκδοθείσης ἐπὶ τῇ ἐφέσει εἰρηνοδικιακῆς ἀποφάσεως, ἐπιτρέπεται ἀναίρεσις καὶ δι' οὓς ἐν γένει λόγους ἐπιτρέπεται κατ' ἀποφάσεως Πρωτοδικείου. — Ὑποβάλλονται δὲ εἰς ἀναίρεσιν διὰ

πάντας τοὺς ἀνωτέρω ἐκτεθέντας λόγους ἀναίρεσεως αἱ ἐξῆς ἀποφάσεις τῶν Πρωτοδικείων καὶ Ἐφετειῶν: 1) αἱ ὀριστικαὶ καὶ τελεσίδικαι ἀποφάσεις (Πολ. Δικ. 812 ἐν συνδ. πρὸς τὸ 750 καὶ 755) (Α. Π. 116 τοῦ 50, 68 τοῦ 56, 72 τοῦ 66, 65 τοῦ 83), 2) αἱ ἀποφάσεις τῶν Ἐφετῶν, αἱ ἐπικυροῦσαι ἀποφάσεις τῶν πρωτοδικῶν, ἀφορώσας εἰς τὸ βάρος, τὸ θέμα καὶ τὸ λυσιτελές τοῦ θέματος τῆς ἀποδείξεως, πλὴν μόνον ὡς πρὸς τὴν διαταχθεῖσαν ἀπόδειξιν, 3) αἱ ἀποφάσεις, αἱ προσκρούσαι εἰς τὰς διατάξεις περὶ συνθέσεως τοῦ δικαστηρίου ἢ καθ' ὑπερβάσιν καθηκόντων ἐκδοθεῖσαι, καὶ περὶ μὴ ὀριστικαὶ (Πολ. Δικ. 812 Α. Π. πλεῖσται ἀποφάσεις). Δὲν ὑποβάλλονται ἐπομένως εἰς ἀναίρεσιν αἱ ὑποκείμεναι εἰς ἔφεσιν ἢ ἀνακοπὴν ὀριστικαὶ ἀποφάσεις, ἐὰν μὴ παρέλθῃ ἄπρακτος ἡ πρὸς ἔφεσιν καὶ ἀνακοπὴν προθεσμία (ἐκτός ἐν ἐξεδόθησαν κατὰ παράβασιν τῶν περὶ τῆς προσηκούσης συνθέσεως τοῦ δικαστηρίου ὁρισμένων ἢ καθ' ὑπερβάσιν καθηκόντων), οὔτε αἱ κατὰ τῶν ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ἐκδιδόμενων ἀποφάσεων ἐπὶ τῶν ἀφορωσῶν εἰς τοὺς ἐκλογικούς καταλόγους ἀντιρρήσεων (Α. Π. 53 τοῦ 74, 325 τοῦ 75). Ὡσαύτως δὲν ὑπόκεινται εἰς ἀναίρεσιν ἀποφάσεις ἐφετῶν, δι' ὧν τὸ πρῶτον διατάσσονται ἀποδείξεις (μὴ ὑπαρχούσης κακῆς συνθέσεως ἢ ὑπερβάσεως) (Α. Π. 362 τοῦ 53, 307 τοῦ 57, 190 τοῦ 62, 288 τοῦ 63, 315 τοῦ 67, 77 τοῦ 71, 101 τοῦ 75, 221 τοῦ 77, 347 τοῦ 87), ἢ δι' ὧν ἐπικυροῦνται πρωτόδικαι ἀποφάσεις περὶ ἀποδείξεως, ὡσάκις οἱ λόγοι ἀναίρεσεως δὲν ἀνάγονται εἰς τὸ θέμα, τὸ βάρος ἢ τὸ λυσιτελές τῆς ἀποδείξεως, ἀλλ' εἰς ἐνστάσεις ἀπορρίψεως. (Α. Π. 129 τοῦ 79, 71 τοῦ 72, 183 τοῦ 73, 184 καὶ 197 τοῦ 74, 5 τοῦ 88, 400 τοῦ 78 κτλ.). Ὡσαύτως δὲν ὑπόκεινται εἰς ἀναίρεσιν ἀποφάσεις τῶν ἐφετῶν μεταρρυθμίσασαι τὰς τῶν πρωτοδικῶν περὶ ἀπο-

δείξωας ἀποφάσεις (Α.Π. 87 τοῦ 55, 365 τοῦ 67, 4 τοῦ 68). Προσθετέον, ὅτι εἰς ἀναίρεσιν δὲν ὑπόκεινται δυνάμει τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ ἀπὸ 1 Ἰουλίου 1848 νόμου αἱ περὶ βλαβῶν εἰς δένδρα καὶ ἄλλας φυτείας, δι' ἃς εὐθύνεται κατὰ τὸν νόμον ὁ δῆμος, δίκαι (Α.Π. 261 τοῦ 54, 190 τοῦ 68). Ἐπίσης δὲν ὑπόκεινται εἰς ἀναίρεσιν αἱ κατ' ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοδικείου ἐκδοθεῖσας ἐπὶ τῇ ἀνακοπῇ κατὰ τῆς πράξεως τοῦ Οἴκου. Ἐφόρου περὶ πληρωμῆς τέλους κληρονομίας ἢ κληροδοσίας (Νόμου ΑΧΚΕ ἄρθ. 44). Ἀλλ' ὑπόκεινται εἰς ἀναίρεσιν αἱ ἀποφάσεις, αἱ ἐκδοθεῖσαι ἐν δίκῃ περὶ ἀναλογισμοῦ τῆς δαπάνης εἰς τοὺς παροδίους γείτονας ἐπὶ κατασκευῆς πεζοδρομίων (Α.Π. 319 τοῦ 77) ἢ ἀποτίσεως τῆς ἀξίας κτήματος καταληφθέντος ὑπὸ τῆς ὁδοῦ (Α.Π. 10 τοῦ 74) ἢ προσδιορισμοῦ τῆς ἀξίας τῶν γηπέδων (Α.Π. 50 τοῦ 82, 287 τοῦ 88). ἅτε τοῦ περὶ ὁδοποιίας νόμου μὴ ὀρίζοντος τὸ ἐναντίον.

Ἐχουσι τὸ δικαίωμα νὰ χρήσωνται τῷ ἐνδίκῳ μέσῳ τῆς ἀναίρεσεως 1) οἱ ἔχοντες ἔννομον συμφέρον διάδικαι ἢ καθολικοὶ ἢ εἰδικοὶ αὐτῶν διάδοχοι (Πολ. Δικ. 813, 814). Ὅθεν καὶ ὁ προσεπικληθεὶς εἰς δίκην ὡς εἰς ἀποζημιώσιν ὑποχρεωὺς ὡς ἀναδεχόμενος τὴν θέσιν τοῦ προσεπικλήσαντος αὐτὸν ἀναγγελέως (Α. Π. 104 τοῦ 50, 174 τοῦ 76) καὶ 2) ὑπὲρ τοῦ νόμου ὁ παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ Εἰσαγγελεύς, ὅστις μάλιστα ἔχει εὐρεῖαν ἐν τούτῳ τὴν δικαιοδοσίαν, διότι ἐν πάσῃ ὑποθέσει καὶ κατὰ πάντα χρόνον δύναται νὰ αἰτήσῃται τὴν ἀναίρεσιν· ἀλλ' ἐκ τῆς ἐνεργείας ταύτης τοῦ Εἰσαγγελέως οἱ διάδικοι οὐδαμῶς ὠφελοῦνται (Πολ. Δικ. 815), ἐκτὸς ἂν ἐπὶ τῇ εἰσαγγελικῇ αἰτήσει ἐπὶ πᾶσι ἀναίρεσις λόγῳ ὑπερβάσεως καθηκόντων, ὅτε ἡ ἀπόφασις πίπτει καὶ πρὸς ὄφελος τῶν διαδίκων.

Ἡ πρὸς ἀναίρεσιν προθεσμία, ἀρχο-

μένη ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ὁριστικῆς ἀποφάσεως, εἶναι τριακονθήμερος, ἐπεκτεινομένη λόγῳ ἀποστάσεως· ἡρεμεῖ δὲ διαρκούσης τῆς τε πρὸς ἀνακοπὴν καὶ τῆς πρὸς ἔφεσιν προθεσμίας. (Πολ. Δικ. 816 ἐ. Α. Π. 314 τοῦ 57, 63 τοῦ 63, 353 τοῦ 75). Ὅθεν αἰτήσεις ἀναίρεσεως γενομένη ἐντὸς 30 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς παρελεύσεως τῆς πρὸς ἔφεσιν προθεσμίας ἐστὶ παραδεκτὴ (Α. Π. 276 τοῦ 71), χωρεῖ ὁμως ἐπιδοθητικὴ αἰτήσις ἀναίρεσεως διαρκούσης τῆς πρὸς ἔφεσιν προθεσμίας (Α.Π. 62 τοῦ 75). Ἀλλ' εἶναι ἔγκυρος καὶ ἡ ἐκπροθέσμως ἐπιδοθεῖσα αἰτήσις ἀναίρεσεως, ἐὰν ἡ βραδύτης προέκυψεν ἐξ ἀνωτέρας βίας (Α. Π. 73 τοῦ 47, 176 τοῦ 48, 249 τοῦ 55).

Ἡ ἀναίρεσις δὲν ἀναστέλλει τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως. Κατ' ἐξαίρεσιν ἀναστέλλει τὴν ἐκτέλεσιν τῆς τελεσιδικίου ἀποφάσεως τῆς διαταπτούσης τὴν ἐξαφάνισιν ἐγγράφου προσβληθέντος ὡς πλαστοῦ καὶ ἀποδειχθέντος πλαστοῦ (Πολ. Δικ. ἄρθ. 460 ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ ἄρθ. 818).

Τὸ ἀνααιρετήριον πρέπει κατὰ τὴν ῥητὴν διάταξιν τοῦ ἄρθ. 819 νὰ περιέχῃ 1) τὸ ὄνομα, τὸ ἐπώνυμον καὶ τὴν κατοικίαν τῶν διαδίκων, 2) τὴν σημείωσιν τῆς ἀποφάσεως, καθ' ἣς ἡ αἰτήσις ἀναίρεσεως, 3) τοὺς λόγους τῆς ἀναίρεσεως, 4) τὸν διορισμὸν ἀντικλήτου, ὅσας ὁ αἰτούμενος τὴν ἀναίρεσιν δὲν κατοικεῖ ἐν Ἀθήναις καὶ 5) τὸν προσδιορισμὸν εἰς τὸν ἀνααιρεσίβλητον προθεσμίας πρὸς ἀπάντησιν. Ἀλλὰ κατὰ τὴν ὀρθὴν νομολογίαν τοῦ Ἀρείου Πάγου ἡ παράλειψις ἢ ἐσφαλμένη σημείωσις τοῦ ὀνοματεπωνύμου ἢ τῆς κατοικίας τῶν διαδίκων δὲν ἐπιφέρει ἀκυρότητα τοῦ ἀνααιρετηρίου, ἐὰν ἡ ταυτότης τῶν διαδίκων ἐξάγῃται ἐκ τῶν λοιπῶν ἐγγράφων τῆς δίκης (Α. Π. 39 τοῦ 46, 34 τοῦ 47, 222 τοῦ 57, 463 τοῦ 66, 242 τοῦ 76). Ἐπίσης ἡ παράλειψις ἢ ἐσφαλμένη σημείωσις τοῦ ἀριθμοῦ ἢ

τῆς χρονολογίας τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως δὲν ἐπιφέρει ἀκυρότητα, ὡς ἂν ἐκ τοῦ περιεχομένου τοῦ ἀναιρετηρίου προκύπτει ἢ ταυτοῦ τῆς ἀποφάσεως (Α.Π. 38 καὶ 316 τοῦ 66, 81 τοῦ 67, 74 καὶ 112 τοῦ 76, 125 τοῦ 79, 259 τοῦ 84, 153 τοῦ 90). Ἐπίσης δὲν ἐπιφέρει ἀκυρότητα ἢ παράλειψις τοῦ προσδιορισμοῦ τῆς πρὸς ἀπάντησιν προθεσμίας καὶ τοῦ διορισμοῦ ἀντικλήτου (Α.Π. 44 τοῦ 46, 37 τοῦ 64). Ἐπίσης δὲν ἐπιφέρει ἀκυρότητα ἢ παράλειψις αἰτητικοῦ ῥητοῦ ἐν τῷ ἀναιρετηρίῳ, ὅτε ἐν ἐκάστῳ τῶν λόγων ἀναίρεσεως καταδηλουμένης τῆς ἀξιώσεως τοῦ ἀναιρεσιέντος περὶ ἀναίρεσεως τῆς καθ' ἧς τοῦτο ἀποφάσεως (Α.Π. 124 τοῦ 85). Ἄλλ' ἐπάγει καταδήλως ἀκυρότητα ἢ παντελὴς ἔλλειψις ὑπογραφῆς (Α.Π. 44 τοῦ 46) ἢ ἡ ἔλλειψις ὑπογραφῆς γνησίας (Α.Π. 206 τοῦ 59) ἢ ἡ περιοριζομένη ὑπογραφή εἰς μονογραφὴν (Α.Π. 310 τοῦ 78).

Σημειωτέον ὅτι κατὰ πολλὰς τῶν ἀποφάσεων τοῦ Ἀρείου Πάγου (ἀποφ. 78 τοῦ 49, 34 τοῦ 73, 144 τοῦ 79 κτλ.) πρὸς κατάρτισιν ἐγκύρου ἀναιρετηρίου ἀπαιτεῖται κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς συντάξεως αὐτοῦ νὰ περιβάλληται εἰδικὴν πληρεξουσιότητα ὁ ὑπογράφων πληρεξούσιος. Ἄλλ' ἡ νομολογία αὕτη παντελῶς σφαλερὰ, διότι κατὰ τὸν νόμον ἢ πρὸς νομιμοποίησιν ὑποχρέωσις ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἐπ' ἀκροατηρίου συζητήσεως τῆς ὑποθέσεως (Πολ.Δικ. 91 § 3 καὶ 92), ὅθεν ἡ πρὸ τῆς ἐπ' ἀκροατηρίου συζητήσεως ἐπερχομένη ἀκολούθως δι' εἰδικῆς πληρεξουσιότητος ἔγκρισις τῆς αἰτήσεως ἀναίρεσεως, ἀνστρέχουσα κατὰ τὸν νόμον (Ν. 12 § 4 Πανδ. 46, 3) εἰς τὸν χρόνον τῆς ὑπογραφῆς τοῦ ἀναιρετηρίου, καλύπτει τὴν κατὰ τὴν ὑπογραφὴν ἔλλειψιν εἰδικῆς πληρεξουσιότητος. Σημειωτέον ὅμως ὅτι, ἀντικειμένη αὕτη καὶ εἰς ἀποφάσεις ἀρχαιότερας, οἷον τὰς ἀποφ. 37 τοῦ 50, 16

τοῦ 65 κτλ., ἀντίκειται εὐτυχῶς καὶ εἰς τὰς νεωτάτας ἀποφάσεις (34 τοῦ 90 κτλ.).

Ἐπίσης κατὰ τὴν νεωτάτην νομολογίαν τοῦ Ἀρείου Πάγου (6, 9 καὶ 252 τοῦ 77, 53 καὶ 228 τοῦ 78, 9 τοῦ 80, 126 τοῦ 81, 222 τοῦ 83, 66 τοῦ 86 κτλ.) πρὸς κατάρτισιν ἐγκύρου ἀναιρετηρίου ἀπαιτεῖται νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα τοῦ παρίστασθαι ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου ὁ ὑπογραφόμενος δικηγόρος, ἐπερχομένης ἄλλως ἀκυρότητος. Ἄλλ' ἡ νομολογία αὕτη (ἀντικειμένη ἄλλως εἰς ἄλλας ἀρχαιότερας ἀποφάσεις) εἶναι καθ' ἡμᾶς πεπλανημένη, διότι καὶ ἐπὶ τῇ ὑπόθεσιν ὅτι τὰ ἄρθρα 133 καὶ 138 τοῦ Ὁργ. τῶν δικαστηρίων, ἀπαγορεύοντα τὴν ἐμφάνισιν δικηγόρου ἐνώπιον δικαστηρίου, παρ' ᾧ δὲν εἶναι διωρισμένος, διενεώθησαν νὰ παγορεύωσι καὶ τὴν ἀπλὴν ὑπογραφὴν δικηγόρων, περιορίζοντα ταῦτα εἰς τὴν ἀναγραφὴν ποινῆς κατὰ τοῦ παρανόμως ἐμφανισθέντος δικηγόρου, ἀλλ' οὐδαμῶς κηρύττουσιν ἄκυρον τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐνεργηθεῖσαν δικαστικὴν πρᾶξιν.

Ἀκολουθεῖται δ' ἡ ἐξῆς διαδικασία ἐν τῇ ἐκδικάσει τῶν ἀναίρεσεων. Μετὰ τὴν ἐπίδοσιν τῆς περὶ ἀναίρεσεως αἰτήσεως ὁ ἀναιρεσιβλητος δικαιούται ἐντὸς προθεσμίας 15 ἡμερῶν (παρεκτεταμένης λόγῳ ἀποστάσεως) (Πολ.Δικ. 820) νὰ κοινοποιήτῃ ἀπολογητήριον. Μετὰ τὴν ἐπίδοσιν τοῦ ἀπολογητηρίου ἢ τὴν ἀπρακτον παρέλευσιν τῆς προθεσμίας ὁ ἀναιρεσιένων δικαιούται νὰ ἐγγράψῃ τὴν ὑπόθεσιν ἐν τῷ πινακίῳ (Πολ.Δικ. 821), μεθ' ἧς ἡ δικογραφία ἀποστέλλεται εἰς τὸν ὀρισθησόμενον ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου Εἰσηγητὴν, ὅστις ὀφείλει, μελετῶν ἐπισταμένως τὴν δικογραφίαν, νὰ συντάξῃ ἔκθεσιν (Πολ.Δικ. 822). Πρὸ τῆς ἐπ' ἀκροατηρίου συζητήσεως πρέπει νὰ καταβληθῇ τὸ ἐκατοντάδραχμον παράβολον, κηρυσσομένης ἄλλως ἀπαραδέκτου τῆς αἰτήσεως ἀναίρεσεως (Πολ.Δικ. 823),

μεθ' ὃ ἀναγινώσκεται ἐπ' ἀκροατηρίου ἡ ἔκθεσις τοῦ Εἰσηγητοῦ (Πολ. Δικ. 826). Παρατηρητέον, ὅτι ὀφείλει νάχορεύσῃ ἐν πάσῃ δίκῃ ὁ Εἰσαγγελεὺς ὑπὲρ τοῦ νόμου, ἅτε ταχθεὶς φρουρὸς τοῦ νόμου (Πολ. Δικ. 826). Ἐρημοδικία δὲ δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἐν τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ, ἅτε ὑποχρεομένῳ νὰ ἐξετάσῃ τοὺς λόγους τῆς ἀναιρέσεως, εἴτε παρισταμένου εἴτε μὴ τοῦ ἀναιρεσιθλήτου (Πολ. Δικ. 827).

Σημειωτέον, ὅτι οἱ λόγοι τῆς ἀναιρέσεως περιλαμβάνονται μὲν ἐν τῇ αἰτήσει ἀναιρέσεως, ἀλλὰ συγχωροῦνται καὶ νέοι λόγοι ἀναιρέσεως διὰ μεταγενεστέρου ἐγγράφου προταθέντες (821 ἐν συνδ. πρὸς τὸ 517). Ἀλλ' ἀποτελοῦντος τὴν βάσιν τῆς περὶ ἀναιρέσεως διαδικασίας τοῦ ἀναιρετηρίου, ἔπεται ὅτι, ἂν ἐπιδόθῃ ἐκπροθέσμως αὐτό, οἱ λόγοι τοῦ προσθέτου ἐγγράφου εἶναι ἀπαράδεκτοι (Α.Π. 36 τοῦ 70). Ἀλλὰ καὶ οἱ πρόσθετοι λόγοι δέον νὰ κοινοποιῶνται, εἴτε δι' ἐπιδόσεως εἴτε ἄλλως πως· ἄλλως εἰσὶν ἀπαράδεκτοι (Α.Π. 99 τοῦ 69, 76 τοῦ 74, 268 τοῦ 74). Ὁ Ἀρειὸς Πάγος εἶπεν ἄλλοτε ὅτι καὶ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ ἐπιτρέπεται ἡ πρότασις νέων λόγων ἀναιρέσεως, (ἀποφάσεις Ἀρείου Πάγου 241 τοῦ 38, 65 τοῦ 45, 93 τοῦ 48)· ἀλλὰ τανῦν παραδέχεται ὅτι λαμβάνονται μόνον οὗτοι ὑπ' ὄψει, ἐὰν αἱ προτάσεις κοινοποιηθῶσι πρότερον εἰς τὸν ἀναιρεσιθλήτον, ἄλλως εἶναι ἀπαράδεκτοι. Ἀλλὰ τὸ ἐφ' ἡμῖν φρονοῦμεν, ὅτι οἱ λόγοι ἀναιρέσεως οὐ μόνον πρέπει νὰ προηγῶνται τῆς εἰσηγήσεως τοῦ δικαστοῦ, ἀλλὰ καὶ νὰ γνωστοποιῶνται πρὸ τῆς συζητήσεως καὶ εἰς τὸν Εἰσαγγελεῖα, ἅτε ὀφείλοντα νὰ ἐκφράσῃ γνώμην περὶ αὐτῶν.

Γενομένης δεκτῆς τῆς ἀναιρέσεως, ἐπανερχονται οἱ διάδικοι εἰς ἣν θέσιν εὕρισκοντο πρὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀναιρεθείσης ἀποφάσεως, ἀπόκειται δ' εἰς τὸ κατώτερον δικαστήριον νὰ ἀποφῇνηται ἐπὶ τῆς δια-

φορᾶς, ἀπονέμον ἣν ᾔθελε κρίνει εὐλογον ἐρμηνείαν (Πολ. Δικ. 831 καὶ ἐπ.). Ἀλλ' ἐὰν ἐκ τῆς ἀναιρεθείσης τελεσιδικίου ἀποφάσεως εἶχον πηγᾶσαι δικαιώματα τρίτων, δὲν ἀποσβέννυνται τὰ δικαιώματα ταῦτα ἐπὶ ζημίᾳ αὐτῶν. Διατάσσεται δὲ διὰ τῆς ἀναιρούσης ἀποφάσεως καὶ ἡ ἀπόδοσις τοῦ παραβόλου εἰς τὸν ἀναιρεσιόντα· ἀλλ' ἂν τυχὸν ἐπελάθετο τὸ δικαστήριον νὰ διατάξῃ αὐτήν, δικαιοῦται ὁ διάδικος νὰ ζητήσῃ τοῦτο παρὰ τοῦ γραμματέως (Πολ. Δικ. 838).

Σημειωτέον ὅτι, ἐὰν ἐπέλθῃ ἀναιρέσις ἐνεκεν ὑπερβάσεως καθηκόντων, διατάσσεται ν' ἀπέχῃ τὸ κατώτερον δικαστήριον τῆς ἀναμίξεως εἰς ἀλλότρια καθήκοντα. Ἐὰν τὸ πολιτικὸν δικαστήριον ἐπελάθετο ποινικῆς ὑποθέσεως, ἡ ἀναρμόδιος δικαστὴς ἐθεώρησεν ἑαυτὸν ἀρμόδιον, ὁ Ἀρειὸς Πάγος παραπέμπει διὰ τῆς ἀποφάσεως αὐτοῦ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον (Πολιτ. Δικ. 831)· ἀλλὰ, προκειμένης πολιτικῆς ὑποθέσεως, ἀπαιτεῖται νέα ἀγωγή. Ἐὰν δὲ δι' ἄλλην παρὰ βασιν δικονομικῆς διατάξεως ἀνηρέθῃ ἡ ἀπόφασις, παραπέμπεται ἡ ὑπόθεσις εἰς νέον ὁμόβαθμον καὶ ὁμοειδὲς δικαστήριον (Πολ. Δικ. 833), ἐὰν ἀποφῇνηται δὲ καὶ αὐτὸ ὁμοίως, ἐπέλθῃ δ' ἐκ νέου ἀναιρέσις, λύει ὁριστικῶς τὸ ἐπίμαχον ζήτημα τὸ δεύτερον τμήμα τοῦ Ἀρείου Πάγου. Ἐὰν δὲ διὰ παράβασιν διατάξεως τοῦ ἀστικῶν νόμου, παραπομπὴ δὲν γίνεται εἰς ὁμόβαθμον καὶ ὁμοειδὲς δικαστήριον, ἀλλ' ἔρχεται ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ δεύτερον τμήμα τοῦ Ἀρείου Πάγου· διαφωνίας δ' ἐπελθούσης μεταξὺ τῶν δύο τμημάτων, ὑποβάλλεται τὸ ζήτημα εἰς τὴν ὀλομέλειαν τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἥτις ἀποφαίνεται τελειωτικῶς ἐπ' αὐτοῦ.

Ὁρίζοντας τοῦ νόμου (ἄρθ. 834) ὅτι, ἀναιρεθείσης τῆς ἀποφάσεως, ἐπανερχονται οἱ διάδικοι εἰς ἣν διετέλουν στάσιν πρὸ τῆς ἀναιρεθείσης ἀποφάσεως, ἔπεται ὅτι

τὰ εἰσπραχθέντα δυνάμει τῆς ἀναιρεθείσης ἀποφάσεως ἀποδίδονται εἰς τὸν καταβαλόντα. Ἄλλ' ἀποδίδονται ἐντόκως ἢ ἀτόκως; καὶ ἂν ἀποδίδωνται ἐντόκως, ὁ τόκος ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς καταβολῆς ἢ ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τοῦ ἀναιρετηρίου ἢ ἀπὸ τῆς περὶ ἀποδόσεως αὐτῶν ῥητῆς αἰτήσεως ἢ ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἀρείου Πάγου; Ἡ νομολογία τοῦ Ἀρείου Πάγου ταλαντεύεται. Κατὰ μὲν τὴν ἀρχαίαν ἀπόφασιν 41 τοῦ 54 ἀποδίδονται ἀτόκως, κατὰ δὲ τὰς ἀποφάσεις 16 τοῦ 65, 156 τοῦ 70, 80 καὶ 221 τοῦ 76 ἀποδίδονται ἐντόκως ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς καταβολῆς, κατὰ δὲ τὰς ἀποφάσεις 117 τοῦ 71, 143 τοῦ 75, 57 τοῦ 77, 75 τοῦ 78, 17 τοῦ 79, 285 τοῦ 80, 351 τοῦ 83, 115 τοῦ 84, ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τοῦ ἀναιρετηρίου, κατὰ δὲ τὰς ἀποφάσεις 36 τοῦ 58, 331 τοῦ 64, 261 τοῦ 83, ἀπὸ τῆς περὶ ἀποδόσεως αὐτῶν αἰτήσεως, κατὰ δὲ τὰς νεωτάτας ἀποφάσεις 294 τοῦ 84, 69 τοῦ 86, 348 τοῦ 87-130 καὶ 140 τοῦ 90 ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Θ. Ν. Φλογαίτης.

Ἀναίρεσις. (Ποιν. Δικ.). Καὶ ἐν τῇ Ποινικῇ Δικονομίᾳ διὰ τῆς αἰτήσεως ἀναιρέσεως ὑποβάλλεται εἰς τὸν ἔλεγχον τοῦ Ἀρείου Πάγου τὸ νομικὸν μέρος τῶν ὀριστικῶν βουλευμάτων τῶν δικαστικῶν συμβουλίων καὶ τῶν τελεσιδίκων ἀποφάσεων τῶν ποινικῶν δικαστηρίων. Καὶ τῶν μὲν ὀριστικῶν βουλευμάτων τῶν συμβουλίων τὴν ἀναίρεσιν δικαιοῦνται νὰ ζητήσωσιν οἱ κατηγορούμενοι, οἱ εἰσαγγελεῖς, οἱ ἰδιῶται κατήγοροι, καὶ οἱ πολιτικῶς ἐνάγοντες διὰ κακὴν σύνθεσιν τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου, 2) διὰ παράλειψιν τοῦ προσήκοντος ἄρθρου τοῦ ποινικοῦ νόμου, 3) διὰ ψευδῇ ἐρμηνείαν ἢ ψευδῇ ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου. Διαρκεῖ δὲ ἡ πρὸς ἀναίρεσιν προθεσμία εἰκοσιτέσσαρας ὥρας ἀπὸ τῆς παρελεύσεως τῆς πρὸς ἀνακοπὴν

προθεσμίας (ἐὰν πρόκειται περὶ πρωτοδίκου βουλεύματος, μὴ ἀνακοπέντος), ἢ ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ βουλεύματος (ἐὰν πρόκειται περὶ βουλεύματος τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐφετῶν). (Ἴδε καὶ λ. Ἀποφάσεις τοῦ δικαστικοῦ συμβουλίου). Τῶν δὲ ἀνεκκλήτως ἐκδοθεισῶν ἀποφάσεων τῶν πταισματοδικῶν δικαιοῦνται νὰ ζητήσωσιν ἀναίρεσιν οὐ μόνον οἱ παρὰ πρωτοδικαῖς εἰσαγγελεῖς καὶ οἱ διάδικοι, ἀλλὰ καὶ ὁ παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ Εἰσαγγελεὺς ἐντὸς πενθημέρου προθεσμίας ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεως, 1) δι' ἀναρμοδιότητα, 2) διὰ κακὴν σύνθεσιν τοῦ δικαστηρίου, 3) διὰ τὴν ἑλλειψιν δημοσιότητος τῆς διαδικασίας, 4) διὰ παράβασιν τῶν ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος τῆς διαδικασίας τεταγμένων τύπων, 5) διὰ παράλειψιν τῆς παραθέσεως τοῦ προσήκοντος ἄρθρου τοῦ ποινικοῦ νόμου, 6) διὰ ψευδῇ ἐρμηνείαν ἢ ἐσφαλμένην ἐφαρμογὴν τοῦ ποινικοῦ νόμου (Ποιν. Δικ. ἄρθ. 359 καὶ 360). Τῶν δὲ ἀποφάσεων τῶν πλημμελειοδικῶν ἐπίσης οἱ τε παρὰ Πρωτοδικαῖς εἰσαγγελεῖς καὶ οἱ διάδικοι, καὶ ὁ παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ Εἰσαγγελεὺς ἐντὸς πενθημέρου προθεσμίας ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεως, 1) δι' ἀναρμοδιότητα, 2) διὰ παράβασιν τῶν περὶ τὰς κλήσεις νομίμων προθεσμιῶν κατὰ τὴν ἐρήμην δίκην, 3) διὰ κακὴν σύνθεσιν τοῦ δικαστηρίου, 4) διὰ τὴν ἐξ ἐπαγγέλματος καταδίδωσιν πράξεων καταδιωκομένων μόνον κατ' ἐγκλησιν, 5) διὰ τὴν ἑλλειψιν δημοσιότητος τῆς διαδικασίας, 6) διὰ τὴν μὴ ὀρκισιν τῶν κατὰ νόμον ὀρκιστέων μαρτύρων, 7) διὰ τὴν ἐξέτασιν κωφαλάλου ἢ ἀδαοῦς τῆς ἐλλ. γλώσσης ἄνευ διερμηνέως ἢ ἄνευ τῆς προσηκούσης ὀρκίσεως αὐτοῦ, 8) διὰ τὴν μὴ χορήγησιν ἀκροάσεως εἰς τὸν εἰσαγγελέα, τὸν ἰδιώτην κατήγορον, τὸν πολιτικῶς ἐνάγοντα, τὸν κατηγορούμενον ἢ τὸν συνήγορον αὐτοῦ. 9) διὰ παράβασιν τύπου τινὸς τῆς διαδικασίας ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητος διατε-

ταχμένου, 10) διὰ παράλειψιν ἐν τῇ δικαστικῇ ἀποφάσει τῆς παραθέσεως τοῦ προσήκοντος ἄρθρου τοῦ ποινικοῦ νόμου, 11) δι' ἐσφαλμένην ἐφαρμογὴν ἢ ψευδῇ ἐρμηνείαν τοῦ ποινικοῦ νόμου (Ποιν. Δικ. ἄρθ. 406 καὶ 407). Τῶν δὲ ἀποφάσεων τῶν κακουργιοδικῶν ὅτε εἰσαγγελεὺς καὶ οἱ διάδοχοι, ἔτι δὲ ὁ παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ εἰσαγγελεὺς ἐντὸς πενθημέρου προθεσμίας ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεως, 1) διὰ τὴν καταδίκην τοῦ κατηγορουμένου ἐπὶ ἄλλῳ κακουργήματι παρὰ τὸ ἐν τῷ κατηγορητηρίῳ καὶ ἐν τῷ παραπεμπτικῷ βουλεύματι σημειούμενον, 2) διὰ τὴν μὴ τήρησιν τῆς νομίμου ὁκατημέρου προθεσμίας πρὸς παράδοσιν εἰς τὸν κατηγορούμενον τοῦ κατηγορητηρίου καὶ τοῦ περὶ παραπομπῆς βουλεύματος ὡς καὶ τῆς κλήσεως τοῦ κατηγορουμένου, 3) διὰ τὴν κακὴν σύνθεσιν τοῦ δικαστηρίου, 4) διὰ τὴν εἰς τὰς συζητήσεις τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων μετοχὴν δικαστῶν, δικασάντων κατὰ τὴν ποινικὴν διαδικασίαν, 5) διὰ τὴν ἐξ ἐπαγγέλματος καταδιώξιν ἀδικημάτων καταδιωκομένων κατ' ἐγκλησιν, 6) διὰ τὴν ἔλλειψιν συνηγόρου, 7) διὰ τὴν μὴ παροχὴν ἀκροάσεως εἰς τοὺς διαδίκους, 8) διὰ τὴν μὴ δημοσιότητα τῆς διαδικασίας, 9) διὰ τὴν μὴ ὀρκισιν τῶν ἐνόρκων, 10) διὰ τὴν μὴ ἐκ νέου σύνθεσιν τοῦ ὀρκωτικοῦ δικαστηρίου, καίπερ ἐπελθούσης ἀναβολῆς τῆς ποινικῆς δίκης, 11) διὰ τὴν ἀπουσίαν ἐνόρκου τινὸς ἐκ τῆς διαδικασίας, ἔστω καὶ στιγμιαίαν, 12) διὰ τὴν μὴ ἐγγραφον σύνταξιν τῆς ἐτυμηγορίας ἢ διὰ τὴν ἔλλειψιν τῆς ὑπογραφῆς τοῦ προϊσταμένου τῶν ἐνόρκων, 13) διὰ τὴν ἔλλειψιν μνείας ἐν τῇ ἐτυμηγορίᾳ ὅτι κατηρτίσθη διὰ τῆς νομίμου πλειονοψηφίας, ἐὰν αὕτη ᾖ κατὰδικαστική, 14) διὰ τὴν μὴ ὀρκισιν τῶν ἐξετασθέντων μαρτύρων, τῶν κατὰ τὸν νόμον ὀρκιστέων, 15) διὰ τὴν ἐξέτασιν μάρτυρος κωφαλάλου ἢ ἀδαοῦς τῆς ἐλλη-

νικῆς γλώσσης ἄνευ διερμηνείας ἢ ἄνευ τῆς προσηκούσης ὀρκίσεως τοῦ διερμηνέως, 16) διὰ τὴν ἀπουσίαν δικαστοῦ τινος ἢ τοῦ γραμματέως ἐκ τῶν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ συζητήσεων, ἔστω καὶ στιγμιαίαν, 17) διὰ παράβασιν τύπου τινὸς τῆς διαδικασίας ἐπὶ ποινῇ ἀκυρότητας διατεταχμένου, 18) διὰ παράλειψιν ἐν τῇ ποινικῇ ἀποφάσει τῆς παραθέσεως τοῦ προσήκοντος ἄρθρου τοῦ ποινικοῦ νόμου, 19) δι' ἐφαρμογὴν ψευδῆ ἢ ἐσφαλμένην ἐρμηνείαν τοῦ ποινικοῦ νόμου (Ποιν. Δικ. ἄρθ. 457 καὶ 458).

Σημειωτέον ὅτι κατ' ἀθωωτικῆς ἀποφάσεως συγχωρεῖται αἵτησις ἀναίρεσεως μόνον κατ' αἵτησιν μὲν τοῦ παρὰ πρωτοδίκαις ἢ παρ' ἐφέταις εἰσαγγελέως ἢ τοῦ ιδιώτου κατηγοροῦ, ἐὰν ἡ ἀθώωσις ἐπ' ἧλθεν ἐκ σφάλματος τοῦ δικαστηρίου ὡς μὴ ὑπάρχοντος δῆθεν ὁρου τινὸς τοῦ ποινικοῦ νόμου, ἐνῷ ὑπάρχει ὁ τοιοῦτος ὅρος, κατ' αἵτησιν δὲ τοῦ πολιτικῶς ἐνάγοντος, ἐὰν οὗτος μετὰ τὴν ἀθώωσιν τοῦ κατηγορουμένου κατεδικάσθῃ εἰς ἀποζημίωσιν καὶ ἀπότισιν τῶν δαπανῶν (Π.Δ. ἄρθ. 480).

Εἴπομεν ὅτι τῶν τελεσιδικίων δικαστικῶν ἀποφάσεων ζητεῖται ἀναίρεσις ἐντὸς πενθημέρου προθεσμίας ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεως. Ἀλλὰ κατ' ἐξαιρέσιν ὁ παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ εἰσαγγελεὺς δικαιούται καὶ μετὰ τὴν πενθήμερον προθεσμίαν 1) νὰ ζητήσῃ ἀναίρεσιν τῶν ἀποφάσεων τῶν στρατοδικῶν καὶ ναυτοδικῶν δι' ὑπερβάσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν ἢ δι' ἀναρμοδιότητα, ἔτι δὲ τῶν διαταγῶν τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν, ἐὰν αὗται εἰς γενικὰς ἀστυνομικὰς διατάξεις ἢ ἐπέβαλον ποινὰς περὶ ἀντικειμένων ἁλλοτρίων τῆς δικαιοδοσίας αὐτῶν ἢ ἡπέλιθσαν ποινὰς μὴ νομίμους περὶ ἀντικειμένων ἀναγομένων εἰς τὰ ἐαυτῶν καθήκοντα, 2) νὰ ζητήσῃ ἀναίρεσιν πάσης ἄλλης τελεσιδικίου ποινικῆς ἀποφάσεως, ἀλλὰ μόνον ὑπὲρ τοῦ νόμου, διατηρουμένων ἀπαρχμειώτων τῶν

δικαιωμάτων τῶν διαδίκων. (Ποιν. Δικ. ἄρθ. 477 καὶ 481).

Ἡ περὶ ἀναίρεσεως αἵτησις, εἰ μὲν ὁ αἰτούμενος εἶναι ὁ εἰσαγγελεὺς ἢ διάδικος (ὁ καταδικασθεὶς, ὁ πολιτικῶς ἐνάγων) γίνεται παρὰ τῷ γραμματεῖ τοῦ δικαστηρίου, οὗ τῆς ἀποφάσεως πρόκειται νὰ ζητηθῇ ἀναίρεσις· εἰ δὲ ὁ παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ εἰσαγγελεὺς, παρὰ τῷ γραμματεῖ τοῦ Ἀρείου Πάγου (Ποιν. Δικ. ἄρθ. 482), γίνεται δὲ συντασσομένης ὑπὸ τοῦ γραμματέως ἐκθέσεως, περιλαμβανοῦσης, κατ' αἵτησιν τοῦ αἰτουμένου τὴν ἀναίρεσιν, τοὺς λόγους τῆς ἀναίρεσεως, ἣν ὑπογράφει σὺν τῷ γραμματεῖ καὶ ὁ αἰτούμενος.

Δὲν εἶναι δὲ δεκτὴ ἡ αἵτησις ἀναίρεσεως, ἐὰν ὁ αἰτησάμενος αὐτὴν διάδικος δὲν παρακαταθέσῃ σὺν τῇ αἰτήσει παράβολον πεντηκοντάδραχμον καὶ ἐὰν κατάδικος ὢν δὲν προσαγάγῃ μαρτυρικὸν τοῦ δεσμοφύλακος ὅτι διατελεῖ ἐν ταῖς φυλακαῖς (Ποιν. Δικ. 485). Εἶναι δ' ἀπὸ τῶν ληγμένων τῆς παρακαταθέσεως ταύτης οἱ ἐπὶ κακουργήματι καταδικασθέντες καὶ οἱ προσάγοντες ἔνορκον διαβεβαίωσιν ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου τῆς διατριβῆς αὐτῶν περὶ τῆς πενίας αὐτῶν μετὰ μαρτυρικοῦ τοῦ δημάρχου, ἐπικεκυρωμένου ὑπὸ τῆς προϊσταμένης διοικητικῆς ἀρχῆς περὶ τῆς πενίας αὐτῶν (Ποιν. Δικ. 486).

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀναίρεσις (Ποιν. Ν.). Ἀναίρεσιν ἀποκαλεῖ ὁ Ποινικὸς ἡμῶν νόμος (ἄρθ. 293) τὴν ἐκ προθέσεως μὲν ἄλλ' ἄνευ προμελέτης ἐν βρασμῷ ψυχικῆς ὁρμῆς (δηλονότι ἐν ψυχικῇ παραφορᾷ) τελουμένην ἀνθρωποκτονίαν. (Ἴδε ἀνθρωποκτονία). Τιμωρεῖ δ' αὐτὴν διὰ δεσμῶν μὲν ἀπὸ 15—20 ἐτῶν, ἐὰν δὲν ἔδωκεν ἀφορμὴν ἐρεθισμοῦ καὶ παροργίσεως εἰς τὸν ἀναιρέτην ὁ φονευθεὶς, διὰ δεσμῶν δὲ τὸ πολὺ δεκαπέντε ἐτῶν, ἐὰν ὁ φονευθεὶς ἡρέθισε καὶ παρώργισεν αὐτόν, δι' εἰρκτικῆς δέ, ἐὰν ἡρέθισεν αὐ-

τὸν διὰ χαλεπῶν ὀνειδισμῶν, δεινῆς ὕβρεως ἢ βαρείας αἰκίας (Ἴδε καὶ τὴν λ. ἀνθρωποκτονία).

Θ. Ν. Φλογαίτης.

Ἀνακατάταξις. Δυναμίει τοῦ στρατολογικοῦ νόμου καὶ τῶν ἐπὶ τῇ βάσει αὐτοῦ ἐκδοθέντων διαταγμάτων τῆς 28 Φεβρουαρίου 1888 καὶ τῆς 11 Μαρτίου 1888, ὁ τοῦ ὁποίου ἔλθεν ἡ θητεία ὑπαξιωματικός, μουσικός, σαλπικτής, ἐλάτης, νοσοκόμος ἢ κατέχων ὀργανικὴν θέσιν ὀπλίτου ἢ ἐνωμοτάρχης, ὑπενωμοτάρχης καὶ χωροφύλαξ δύναται νὰ ἀνακαταταχθῇ, ἤτοι κατὰ ταχθῇ ἐθελουσίως εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἀπαιτουμένου εἰς κτήσιν δικαιώματος συντάξεως χρόνου, ἐὰν ἔχῃ καὶ ἐφ' ὅσον ἔχει τὴν ἀπαιτουμένην σωματικὴν ἱκανότητα, διαγωγὴν ἀμειπτον καὶ τὰς διὰ τὸν βαθμὸν ἢ τὴν τέχνην αὐτοῦ ἀναγκαίους γνώσεις.

Θ. Ν. Φλογαίτης.

Ἀνακεφαλαίωσις. (Ποινικ. Δικ.). Κατὰ τὸ ἄρθρον 427 τῆς Ποινικῆς Δικονομίας (παραληφθὲν ἐκ τῶν Ἑπειρωτικῶν δικονομικῶν νομοθεσιῶν, ἀντιθέτως πρὸς τὰ ἐν Ἀγγλίᾳ ἰσχύοντα) ὁ πρόεδρος τῶν συνόδων ἐδικαιοῦτο καὶ ὤφειλε μετὰ τὸ πέρας τῆς συζητήσεως νὰ ἀνακεφαλαίωσῃ ἐν συνόψει τὴν συζήτησιν καὶ ἰδίως τὰς ὑπὲρ καὶ κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ἀποδείξεις, ὑπομνηστικῶν ἐνταυτῷ τοὺς ἐνόρκους τὰ καθήκοντα αὐτῶν. Ἡ διάταξις αὕτη προέκυψεν ἐκ τῆς δοξασίας ὅτι ἀνὴρ νομομαθὴς καὶ ἔμπειρος δύναται διὰ τῆς ἀνακεφαλαίωσης νὰ συντελέσῃ μεγάλως εἰς τὴν διαφώτισιν τῶν ἐνόρκων· ἄλλ' ἐν τῇ πρακτικῇ ἀπεδείχθη, ὅτι τὸ δικαίωμα τῆς ἀνακεφαλαίωσης συνεβάλλετο πολὺ εἰς τὴν παρὰ τὸ δίκαιον ἐπιβάρυνσιν τοῦ κατηγορουμένου, διότι οἱ πλεῖστοι τῶν προέδρων, ἐκ τῆς προλαβούσης μακρᾶς αὐτῶν ἀνακριτικῆς καὶ δικαστικῆς ὑπηρεσίας

συνοικειούμενοι εἰς τὴν προκατάληψιν περὶ ἐνοχῆς τῶν κατηγορουμένων, μετέτρεπον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὴν ἀνακεφαλαίωσιν εἰς ἄλλην εἰσαγγελικὴν ἀγόρευσιν. Ἐνεκα τοῦτου ἡ ἀνακεφαλαίωσις, καταργηθεῖσα πρότερον ἄλλεπαλλήλως ἐν Βελγίῳ, ἐν Ἰταλίᾳ καὶ ἐν Γαλλίᾳ, πολεμηθεῖσα δ' ἐπιμόνως καὶ ὑπὸ τοῦ γράφοντος τὸ παρὸν ἄρθρον διὰ τε τῶν Σκέψεων περὶ τῶν ἐπενεκτέων μεταρρυθμίσεων εἰς τὴν ἰσχύουσαν νομοθεσίαν καὶ δι' ἄλλων διατριθῶν, ἔτι δὲ καὶ διὰ νομοσχεδίου ὑποβληθέντος εἰς τὴν Βουλὴν ἐν ἔτει 1880, κατηγορήθη ἐσχάτως καὶ παρ' ἡμῖν διὰ τοῦ νόμου 'BOB' τῆς 5 Αὐγ. 1892, ὁρίσαντος ὅτι μετὰ τὸ πέρας τῆς συζητήσεως ὁ πρόεδρος ἀναμνησκει τοὺς ἐνόρκους τὰ καθήκοντα αὐτῶν καὶ τίθησι τὰ ζητήματα, ἀναπτύσσων τὴν νομικὴν ἔννοιαν ἐκάστου αὐτῶν.

Θ. Ν. Φλογαίτης.

Ἀνάκλησις εἰς τὴν τάξιν.

Ἡ πεῖρα ἀπέδειξεν ὅτι πρὸς διεξαγωγὴν εὐταχτον τῶν συζητήσεων πολυμελοῦς σώματος ἡ ἐπισήμου πράξεως ἐν τῷ μέσῳ πολλοῦ κόσμου εἶναι ἀνάγκη νὰ περιβάλληται ὁ διευθύνων τὸ δικαίωμα τῆς ἐπαναφορᾶς τῆς τάξεως, ὡσάκις αὕτη ἤθελε διαταραχθῇ. Ἐκ τούτου διὰ μὲν τῶν δικαστικῶν νόμων ἀπενεμήθη τὸ δικαίωμα εἰς τὸν διευθύνοντα τὴν δικαστικὴν συνεδρίασιν πρόεδρον τοῦ δικαστηρίου ἢ τὸν ἐπιχειροῦντα ἐπίσημον πρᾶξιν ἐκτὸς τοῦ ἀκροατηρίου δικαστὴν ἢ εἰσαγγελεῖα νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν ἡσυχίαν καὶ εὐταξίαν διαταραττομένην ὑπὸ τινος τῶν παρισταμένων, δικαιοῦμενος νὰ ἐκδώσῃ κατὰ τοῦ θορυβοῦντος καὶ ἔνταλμα συλλήψεως (Ἐλ. Πολ. Δικον. 165 καὶ 130 Ἐλλ. Ποιν. Δικ. 181 καὶ 209), διὰ δὲ τῶν κανονισμῶν τῶν βουλευτικῶν σωμάτων εἰς τὸν διευθύνοντα ἵας συνεδριάσεις αὐτῶν νὰ μετέρχεται διάφορα μέσα πρὸς ἐπαναφορὰν τῆς τάξεως. Ἐν τῶν τοιούτου εἶδους μέτρων, υἱοθετηθὲν καὶ ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου κανο-

νισμοῦ τῆς Βουλῆς (ἄρθ. 27 καὶ ἄρθ. 31), εἶναι καὶ ἡ ἀνάκλησις εἰς τὴν τάξιν τῶν διαταραττόντων τὴν τάξιν βουλευτῶν διὰ διακοπῶν, ἐπιδοκιμασιῶν, ἢ ἀποδοκιμασιῶν ἢ προσωπικῶν προσβολῶν. Γίνεται δὲ ἡ ἀνάκλησις εἰς τὴν τάξιν ὑπὸ τοῦ προέδρου τῆς Βουλῆς (ἢ τοῦ ἀντ' αὐτοῦ ἐκπληροῦντος προεδρικὰ καθήκοντα) προφερομένου τοῦ ὀνόματος τοῦ ταράσσοντος, ὅστις ἀνακαλεῖται εἰς τὴν τάξιν, καὶ ἂν μὴ κατισχύσῃ αὕτη, ἐγγράφεται ἡ ἀνάκλησις εἰς τὰ πρακτικά, ἀπειθοῦντος δὲ αὐτοῦ καὶ περαιτέρω, προκαλεῖται ἡ ἀποφασίς τῆς Βουλῆς περὶ τῆς ἐν τοῖς πρακτικαῖς καταχωρίσεως τῆς τε παρεκτροπῆς καὶ τῆς ἀποδοκιμασίας.

Θ. Ν. Φλογαίτης.

Ἀνάκλησις τῶν ἀποφάσεων. Ἰδε Ἀποφάσεις.

Ἀνάκλησις τῶν διατάξεων τελευταίας βουλῆσεως.

Ἡ Ῥωμαϊκὴ νομοθεσία παραδέχεται ὡς ἀξίωμα ὅτι ἡ μεταγενεστέρα διτθῆκη διαρρήγνυσι τὴν προγενεστέραν, ἔστω καὶ ἐὰν μὴ καταργῇ ταύτην ρητῶς, διότι, ἐξαίρεσει τῶν στρατιωτικῶν, οὐδεὶς ἕτερος δύναται νὰ ἀποθάνῃ ἔχων δύο διαθήκας (§ 2 Εἰσηγ. quib. mod. test. inf. (2.17). Νεαρὰ 107 κεφ. 2. Ν. 36 § τελ. Πανδ. de test. milit. (29. 1). Διαρρήγνυνται δὲ προστέτι αἱ διαθήκαι καὶ διὰ διαγραφῆς, ῥήξεως ἢ ἄλλης φθορᾶς, ἐὰν αὐτὸς ὁ διαθέτης ὑγιεῖς ἔχων τὰς φρένας ἢ ἄλλος τις κατ' ἐντολὴν αὐτοῦ προβῇ εἰς τὴν διαγραφὴν ἢ τὴν ῥῆξιν (Ν. 1 καὶ ἐπ. Πανδ. de his quae in test, del. ind. (28.4). Ν. § προτ. καὶ § τελ. Πανδ. de bonorum posses. secundum tabulas (37.11). Ἀλλ' ἐὰν ἡ φθορὰ προῇθεν ἐκ τυχαιῶν περιστάσεων, οἷον ἐκ μυῶν, ἢ διαθήκη ἰσχύει, ἐὰν ἐξ αὐτῆς καταφαίνεται ἀποχρώντως ἡ θέλησις τοῦ διαθέτου (Ν. 1 § τελ. Πανδ. (37.11). Ἐὰν δ' ὑπάρχωσι πλεῖονα ἀντίγραφα τῆς διαθήκης, ὁ δὲ διαθέτης διαρρήξῃ,

διαγράψῃ ἢ ἄλλως φθεῖρῃ ἐν ἐξ αὐτῶν, ἡ διαθήκη ὑφίσταται, ἐὰν ταῦτα φέρωσιν ἐν αὐτοῖς τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα, πλὴν ἐὰν οἱ ἐξ ἀδιαθέτου κληρονόμοι τοῦ θανόντος ἀποδείξωσιν ὅτι διενοεῖτο οὗτος νὰ ἄρῃ τὴν διαθήκην αὐτοῦ καὶ ἀποθάνῃ ἀδιάθετος ἢ ἐὰν οἱ ἐν προγενεστέρα διαθήκῃ γεγραμμένοι κληρονόμοι ἀποδείξωσιν ὅτι διενοεῖτο νὰ ἄρῃ τὴν μεταγενεστέραν διαθήκην, ἵνα ἰσχύσῃ ἡ προγενεστέρα (N. τελ. Πανδ. de his quæ in test. del. (28. 4) N. προτελ. Πανδ. de bonorum possess. sec. tab. (37. 11). Ἄλλ' οἱ κωδικοῦχοι, διαγραφόμενοι ἢ ἄλλως φθειρόμενοι, δὲν ἰσχύουσι καὶ ἐὰν προκύπτωσιν ἐξ αὐτῶν σαφῶς αἱ διατάξεις τοῦ διαθέτου. Σημειωτέον ὅτι, ὅπως ἡ μεταγενεστέρα διαθήκη διαρρήξῃ τὴν προγενεστέραν, ἀπαιτεῖται νὰ ᾖ ἐγκυρος. Ὅθεν, ἐὰν ἡ μεταγενεστέρα διαθήκη ᾖ ἀκυρος (ὡς μὴ περιέχουσα τὴν ἐγκατάστασιν κληρονόμου ἢ ὡς παρασιωπῶσα τέκνον διατελοῦν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ διαθέτου), δὲν δύναται νὰ διαρρήξῃ τὴν προγενεστέραν (N. 11 Πανδ. de injust. (28. 3). Ἔτι δὲ καὶ ἐὰν ἡ μεταγενεστέρα διαθήκη ᾖ ἀτελής, διότι ὁ διαθέτης δὲν ἐπεράτωσε τὴν ἐξήγησιν τῆς θελήσεως αὐτοῦ (N. 18 Πανδ. de legat. (3. 32). Σημειωτέον ὅτι ἡ ἀνάκλησις κληροδοσίας δύναται νὰ γίνῃ καὶ διὰ δηλώσεως τελουμένης ἐπὶ παρουσίᾳ δύο μαρτύρων ἢ ἐνώπιον τῆς ἀστυνομίας (N. 3. § τελ. καὶ N. 13 Πανδ. de adim. vet trans. (34. 4). Κατὰ δὲ τὸ Σχέδιον τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος (ἄρθ. 1128) αἱ διαθήκαι ἀνακαλοῦνται ἐν γένει ἢ ἐν μέρει διὰ μεταγενεστέρας διαθήκης ἢ διὰ συμβολαιογραφικῆς πράξεως, δι' ἧς ὁ διαθέτης δηλοῖ αὐτοπροσώπως ὅτι ἀνακαλεῖ ἐν γένει ἢ ἐν μέρει τὰ ἐν προγενεστέρα αὐτοῦ διαθήκῃ διαταχθέντα. Δὲν ἔχει ὅμως ἰσχὺν συμβολαιογραφικῆς πράξεως εἰς ἀνάκλησιν προγενεστέρας διαθήκης διαθήκη ἀκυρος (ἄρθ. 1129) Σημειω-

τέον ὅτι κατ' αὐτὸ ἡ μεταγενεστέρα διαθήκη ἀκυροῖ μόνους τοὺς πρὸς τὰς νέας διατάξεις ἐναντίους ἢ ἀσυμβιβάστους ὁρισμοὺς αὐτῶν (ἄρθ. 1141). Κατὰ τὸ Σχέδιον ὡσαύτως τοῦ Κώδικος (ἄρθ. 1333) ὁ διαθέτης δικαιοῦται ὅποτε δῆποτε θέλει νὰ ἀναλάβῃ ἐκ τοῦ συμβολαιογραφείου (ἐνθα εἶναι κατατεθειμένη) τὴν μυστικὴν αὐτοῦ διαθήκην ἢ τὴν τυχόν παραδοθεῖσαν πρὸς φύλαξιν ἰδιόγραφον, συντασσομένης περὶ τῆς παραλαβῆς ταύτης συμβολαιογραφικῆς πράξεως.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ ῥητῆς ἀνακλήσεως τῶν διατάξεων τελευταίας βουλήσεως. Ἀλλὰ πολλάκις ἐπέρχεται καὶ σιωπηρὰ ἀνάκλησις ἢ ματαίωσις τῶν διατάξεων τελευταίας βουλήσεως. Κατὰ τὸ Σχέδιον τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος (ἄρθ. 1104) αἱ διατάξεις τελευταίας βουλήσεως λογίζονται αὐτοδικαίως ἀνακεκλημέναι, ἐὰν ὁ διαθέτης ἐκτίσας μετὰ τὴν διαθήκην γνήσιον τέκνον ἢ κατιόντα, εἰ καὶ ὀψίγονον ἢ νενομιστοποιημένον ἢ θετόν, ἐτι δὲ ἐὰν κατὰ τὸν χρόνον τῆς συντάξεως τῆς διαθήκης ἦτο συνειλημμένον τέκνον ἢ, προκειμένου περὶ νομιμοποιηθέντος τέκνου, ἐὰν ἦτο ἀνεγνωρισμένον πρὸ τῆς διαθήκης. Ἰσχύουσιν ὅμως αἱ διατάξεις τοῦ ἀποθανόντος, ἐὰν οὗτος ῥητῶς προύνησε τὴν περίπτωσιν τῆς υπάρξεως ἢ τῆς ἐπελεύσεως τέκνων καὶ κατιόντων (ἄρθ. 1105), ὡς ἐπίσης ἐὰν τὰ ἐπελθόντα τέκνα καὶ οἱ κατιόντες προαπέθανον τοῦ διαθέτου. Κατὰ δὲ τὸ Ῥωμαϊκὸν δίκαιον ματαιοῦται ἂν ἐαυτῆς ἡ διαθήκη τοῦ ὑποστάντος μεγίστην, μέσην, ἢ ἐλαχίστην ἐλάττωσιν τῆς καταστάσεως αὐτοῦ, δηλονότι τοῦ στερηθέντος τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἰθαγενείας ἢ τῆς αὐτεξουσιότητος. Ἐπίσης ἡ διαθήκη τῶν εἰς τὴν ἐσχάτην ποινὴν καταδικασθέντων, πλὴν ἐὰν ὁ ἡγεμὼν ἀποκαταστήσῃ αὐτοὺς εἰς τὰ δικαιώματα αὐτῶν (N. 6 § προτελ. Πανδ. de injust rupt. irr. (28. 3). Ἐπίσης ἡ διαθήκη

τοῦ αὐτοκτονήσαντος, ἐὰν ἡ αὐτοκτονία προῆλθεν ἐκ συναισθήσεως τῆς ἐγκλημα-
τικῆς αὐτοῦ διαγωγῆς, ὅτε ἐπέρχεται καὶ
δήμευσις τῆς περιουσίας αὐτοῦ (N. 3
Πανδ. καὶ N. 1 καὶ 2 Κωδ. de bonis
eorum qui ant. sent. sibi cons. (48.21).
— Σημειωτέον ὅτι κατὰ τε τὸ Ῥωμαϊκὸν
δίκαιον καὶ κατὰ τὸ Σχέδιον τοῦ Κώδι-
κος καθίσταται ἀνίσχυρος ἅειποτε ἡ ἐν
διαθήκῃ διάταξις, ἂν ὁ γεγραμμένος δὲν
ζῇ κατὰ τὸν θάνατον τοῦ διαθέτου. Ἀλλὰ
κατὰ τὸ Σχέδιον (ἄρθ.1106) οἱ κατιόντες
τοῦ προαποθανόντος κληρονόμου ἢ κληρο-
δόχου ὑπείσρχονται εἰς τὴν θέσιν, τὰ δι-
καιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις αὐτοῦ, ἂν
οὗτος ἦτο κατιὼν ἢ ἀδελφὸς τοῦ διαθέ-
του, διανεμόμενοι κατὰ τὰ περὶ κληρονο-
μικῆς ἐκ διαθήκης διαδοχῆς ὠρισμένα τὸ
καταλειφθὲν κατὰ ρίζας ἢ κατὰ κεφαλὰς.
Ἄλλ' οὐδὲ τότε χωρεῖ ἡ ὑπείσχευσις, ἂν
ἄλλως διάταξεν ὁ διαθέτης ἢ ἂν τὸ κλη-
ροδόχημα συνίσταται εἰς ἐπικαρπίαν ἢ εἰς
ἄλλο ὅλως προσωπικῆς φύσεως δικαίωμα.
Ἐπίσης κατὰ τὸ Σχέδιον τοῦ Κώδικος
πᾶτα ὑπὸ τοῦ διαθέτου ἀπαλλοτριώσεις τοῦ
κληροδοτηθέντος πράγματος ἢ μέρους αὐ-
τοῦ, καὶ αὐτὴ προσέτι ἢ διὰ πωλήσεως
ἐπὶ ἐξωνήσει ἢ δι' ἀνταλλαγῆς, ἐπιφέρει
τὴν ἀνάκλησιν τῆς κληροδοσίας ὡς πρὸς
τὸ ἀπαλλοτριωθῆναι, καὶ ἂν ἡ μεταγενε-
στέρα ἀπαλλοτριώσις ἦναι ἄκυρος καὶ τὸ
πρᾶγμα ἐπανῆλθεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ δια-
θέτου. Τὸ δὲ Ῥωμαϊκὸν δίκαιον διακρίνει
τὴν ἐθελουσίαν ἀπαλλοτριώσιν τοῦ κλη-
ροδοτηθέντος πράγματος (ἐπιφέρουσιν τὴν
ἀνάκλησιν τῆς κληροδοσίας) τῆς πρὸς ἀ-
πότισιν χρέους γενομένης, καθ' ἣν ἡ κλη-
ροδοσία διατηρεῖται ἰσχυρά. Κατὰ τὸ Ῥω-
μαϊκὸν δίκαιον ἐπέρχεται σιωπηρὰ ἀνά-
κλησις τῆς κληροδοσίας καὶ ὁσάκις ἐξη-
φανίσθη τὸ κληροδοτηθὲν ἐκ προθέσεως
(N. 16 Πανδ. de adim. vel transf. (34. 4), ἢ ἐκπύχθη ὁ κληροδόχος ἀ-
γνώμων (N. 13 καὶ 29 Πανδ. de

adim. (34. 4) ἢ μετετέθη ὑπὸ τοῦ
διαθέτου τὸ κληροδόχημα, ὡς ἐὰν ἀντὶ
ποσοῦ χρημάτων προγενεστέρως κληροδο-
τηθέντων ὑποκατεστάθῃ ἀκίνητον τι ἢ
κατεστάθῃ ὑπὸ αἵρεσιν κληροδοσία ἀπλῇ
(§ 2 Εἰσηγ. de adim. leg. (2. 21). N.
3 § 1 καὶ 2 N. 6, 7, 10 § 1 Πανδ. de
adim. (34. 4).

Ἐπίσης κατὰ τε τὸ Ῥωμαϊκὸν δίκαιον
καὶ τὸ Σχέδιον τοῦ Κώδικος ἀνίσχυρος
ἀποβαίνει ἡ κληροδοσία τοῦ πράγματος,
ὅπερ ζῶντος τοῦ διαθέτου κατεστράφη
παντελῶς ἢ καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ
ἄνευ συνεργίας ἢ πταίσματος τοῦ κλη-
ρονόμου. Ἀλλὰ κατὰ μὲν τὸ Σχέδιον τοῦ
Κώδικος καθίσταται ἀνίσχυρος ἡ κληρο-
δοσία αὐτοῦ καὶ ὁσάκις ὁ κληρονόμος εἴχε
καταστή ὑπερήμερος περὶ τὴν παράδοσιν,
ἐὰν ἄλλως ἀποδεικνύεται, ὅτι ἤθελεν ἀ-
πολεσθῇ καὶ εἰς αὐτὰς τοῦ κληροδόχου τὰς
χεῖρας· κατὰ δὲ τὸ Ῥωμαϊκὸν δίκαιον
τοῦναντίον (N. 39 § 1 N. 47 § τελ.
N. 108 § 11 Πανδ. de leg. (1. 36).
N. 6 Πανδ. de usufr. leg. (33. 2) ἐν
ὑπερημερίᾳ ἢ ἀπώλειᾳ τοῦ κληροδοτηθέν-
τος βαρύνει τὸν κληρονόμον.

Θ. Ν. Φλογαίτης.

Ἀνακοινωθέν. (Communiqué).

Ὁ περὶ ἐξυβρίσεως καὶ περὶ τύπου ἡμέ-
τερος νόμος, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ
Γαλλικοῦ περὶ τύπου νόμου, ὥρισεν ὅτι ὁ
ἐκδότης ἐφημερίδος ἢ περιοδικοῦ συγγράμ-
ματος ὑποχρεοῦται νὰ καταχωρίσῃ δωρεὰν
ἐν τῷ μετὰ τὴν παραλαβὴν προσεχεῖ φύλ-
λῳ, τεμαχίῳ ἢ τετραδίῳ, πρὸ παντὸς
ἄλλου ἄρθρου, πᾶσαν ἐπίσημον ἢ ἐ-
πισήμως ἐπικεχυρῶμένην ἐ-
πανόρθωσιν, ἀναγομένην εἰς τὰ ἐν τῇ ὑπ'
αὐτοῦ ἐκδιδόμενη ἐφημερίδι ἢ περιοδικῷ
συγγράμματι δημοσιευθέντα, τιμωρούμε-
νος ἄλλως διὰ προστίμου δέκα μέχρι
ἐκατὸν δραχμῶν, 2) νὰ καταχωρίσῃ καὶ
παντὸς πολίτου προσβληθέντος ὑπὸ τοῦ
ἐκδότου τὴν στελλομένην ἐπανόρθωσιν ἢ

ἀνασκευὴν, ἀλλ' ἐπὶ τῇ καταχωρίσει ταύτῃ δικαιοῦται νὰ ζητήσῃ τὸ τῆς καταχωρίσεως δικαίωμα διὰ τὸ ἐπέκεινα τοῦ διπλασίου μέρος τῆς ἀνασκευῆς (ἄρθ. 63). Ἡ ἐκ τοῦ νόμου ὑποχρέωσις αὕτη τοῦ ἐκδότου εἰς τὴν δωρεὰν πρὸς αὐτὴν καταχωρίσιν τῶν ἐπιστήμων ὑπὸ τῆς ἀρχῆς εἰς αὐτὸν ἀνακοινουμένων ἐκφράζεται διὰ τῆς λέξεως Ἀ ν α κ ο ἰ ν ω θ ἔ ν, ἥτις κατ' ἐπέκτασιν καταδηλοῖ καὶ αὐτὸ τὸ περιεχόμενον τῆς ἐπιστήμου ἀναιρέσεως ἢ ἐπαγορθώσεως.

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀνακοίνωσις ὀνομάζεται ἡ δικονομικὴ πρᾶξις, δι' ἧς ὁ ἐν τινι δίκῃ διάδικος (ἐνάγων ἢ ἐναγόμενος) γνωστοποιεῖ τὴν δίκην εἰς τρίτον πρὸς ματαίωσιν τῆς ἐνστάσεως αὐτοῦ (ἂν τυχὸν κατόπιν καταδιωχθῇ ὑπὸ τοῦ ἀνακοινούντος) ὅτι ἡ δίκη δὲν διεξήχθη προσηκόντως. Τοιοῦτοι δὲ τρίτοι εἰσὶν οἱ πρὸς ἐγγύησιν ἢ ἀποζημιώσεις ὑπόχρεοι πρὸς τὸν ἀνακοινούντα ἐπὶ τῷ δικαστικῷ διαμφισβητούμένῳ πράγματι (Πολ. Δικ. 78). Ἐκ τοῦ ὅρισμοῦ αὐτοῦ τῆς ἀνακοίνωσεως συνάγεται ὅτι διαφέρει κατὰ τὰ ἀποτελέσματα ἡ ἀνακοίνωσις τῆς προσεπικλήσεως, ὅτι ἡ μὲν ἀνακοίνωσις δὲν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ τὴν καταδίκην τοῦ πρὸς ὃν ἡ ἀνακοίνωσις ὑπὲρ τοῦ ἀνακοινούντος, ἀλλὰ χορηγεῖ ἀπλῶς δικαίωμα εἰς ἀπόκρουσιν τῆς ἐνστάσεως ὅτι κακῶς διεξήχθη ἡ δίκη ὑπὸ τοῦ ἀνακοινούντος, τοῦναντίον δ' ἡ προσεπικλήσις φέρει τὸ ἀποτέλεσμα τῆς καταδίκης τοῦ καθ' οὗ αὕτη (Α.Π. 418 τοῦ 80). Ἀλλὰ καὶ ὁ καθ' οὗ ἡ ἀνακοίνωσις ὡς καὶ ὁ προσκληθεὶς εἰς παρέμβασιν ἐγγυητής, μὴ ἐμφανιζόμενος, δὲν δικάζεται ἐρήμην, ἀλλ' ἢ κατ' αὐτοῦ ἀνακοίνωσις παραπέμπεται εἰς ἰδιαιτέραν συζήτησιν (Α.Π. 354 τοῦ 53, 78 τοῦ 64, 336 τοῦ 75). Ἡ ἀ ν α κ ο ἰ ν ω σ ι ς, ὡς πᾶσα ἄλλη δικονομικὴ πρᾶξις, γίνεται διὰ δικογράφου, περιλαμβανοντος ἀκριβῆ περιγραφὴν τῆς ἀνακοινου-

μένης δίκης καὶ τοῦ σημείου ἐν ᾧ αὕτη εὑρίσκεται· ἀνάγκη δὲ νὰ κοινοποιῇται ἐγκαίρως, δηλονότι ἐφ' ὅσον εἶναι ἐφικτὴ ἡ χρῆσις πάντων τῶν πρὸς ὑπεράσπισιν μέσων, ἄρα τὸ βραδύτερον μέχρι τῆς πρώτης ἐπ' ἀκροατηρίου συζητήσεως. Ὅθεν δὲν δύναται νὰ ἀνακοινωθῇ ἡ δίκη ἐφεσίμως τὸ πρῶτον, παραλειπομένου τοῦ πρώτου τῆς δικαιοδοσίας βαθμοῦ (Α. Π. 91 τοῦ 70), ἢ ἐνώπιον τοῦ Ἀρείου Πάγου κατ' οὐσίαν δικάζοντος (Α.Π. 140 τοῦ 70).

Ἡ παράλειψις τῆς ἀνακοίνωσεως βλάπτει κατὰ τὰ εἰρημένα ἐπὶ ἐκνικήσεως τοῦ ἐπιδίκου πράγματος, καὶ κατὰ τινὰ μὲν γνώμην μόνον, ἐὰν ὁ ἀγοραστής δὲν ἀποδείξῃ ὅτι ὁ πωλητὴς δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποτρέψῃ τὴν ἀπώλειαν τῆς δίκης, κατὰ τὴν γνώμην δὲ τοῦ Windscheid ἐὰν ὁ πωλητὴς ἀποδείξῃ ὅτι, ἂν ἡ ἀνακοίνωσις ἐγένετο εἰς αὐτόν, ἡ δίκη θὰ εἶχεν ἄλλην ἐκβασιν.

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀνακοπὴ καλεῖται τὸ ὑπὸ τῆς Πολιτικῆς δικονομίας καθιερούμενον τακτικὸν ἐνδικὸν μέσον εἰς προσβολὴν τῶν ἐρήμην ἐκδοθεισῶν ἀποφάσεων.

Κατὰ πάσης ἐρήμην ἀποφάσεως, ἐριστικῆς ἢ προπαρασκευαστικῆς καὶ παρεμπιπτούσης, ἐπιτρέπεται ἀνακοπὴ. Ἐξαιροῦνται αἱ διαιτητικαί, καθ' ὧν δὲν ἐπιτρέπεται ἀνακοπὴ (πλὴν τῶν περὶ τὴν ἐκτέλεσιν, ὅτε ἡ ἀνακοπὴ εἶναι μᾶλλον ἀγωγὴ περὶ τοῦ κύρους τῆς ἐκτελέσεως). Ἐπίσης δὲν ἐπιτρέπεται ἀνακοπὴ κατὰ τῆς, ἐν τῇ περιπτώσει ἐγγράφου διαδικασίας, ἐξεπίτηδες ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου διαταχθείσης, ἐκδοθείσης ἀποφάσεως, ἐὰν κατ' αὐτὴν ἀπολείπηται τις τῶν διαδίκων. Ἐπίσης δὲν ὑπόκεινται εἰς ἀνακοπὴν αἱ ἀποφάσεις τοῦ προέδρου τῶν Πρωτοδικῶν οὐ μόνον διὰ τὸ πρόσκαιρον ἀποτέλεσμα αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ κατεπεῖγον τῆς διαδικασίας (Πολ. Δικ. 638. Α. Π. 262 τοῦ 39 κτλ.), οὐχ ἥττον δ' αἱ ἐν δίκαις ἐπ'

ἀναφορᾷ ἀποφάσεις διὰ τὴν ἑλλειψιν διαδίκων καὶ ἐρημοδικίας. Ἄλλ' ὅσῳκις ὁ πρόεδρος προσκαλεῖ καὶ τρίτον πρόσωπον ἐν τῇ δίκῃ, ὅπερ ἔχει ἔννομον συμφέρον, ἐπιτρέπεται καὶ κατὰ τῆς ἀποφάσεως ἐν δίκῃ ἐπ' ἀναφορᾷ ἀνακοπὴ. Ὡσαύτως δὲν ὑπόκειται εἰς ἀνακοπὴν αἱ ἀποφάσεις τοῦ Ἀρείου Πάγου ὡς Ἀκυρωτικοῦ (Πολ. Δικ. 837), ἅτε τοῦ Ἀρείου Πάγου ὀφείλοντος εἰς ἐπαγγέλματος νὰ ἐξετάσῃ κατὰ πόσον οἱ λόγοι τῆς ἀναίρεσεως εἶναι βῆσιμοι, εἴτε παρισταμένων εἴτε μὴ τῶν διαδίκων (ἐκτός ἂν δὲν καταβληθῇ τὸ παράβολον, ὅτε θεωρεῖται ὁ ἀναίρεσιων ὡς παραιτηθεὶς τὴν ἀναίρεσιν). Ἄλλ' ὅσῳκις ὁ Ἀρειος Πάγος δικάζει κατ' οὐσίαν περὶ τινος διαφορᾶς, ἐπιτρέπονται κατὰ τῶν ἀποφάσεων αὐτοῦ τὰ πρὸς ἀκριβοστέραν ἐξέτασιν τῆς οὐσίης τῆς δίκης συγχωρούμενα ἔνδικοι μέσα, ὅποια ἡ ἀνακοπὴ καὶ ἡ ἀναψηλάφησης ὄθεν καὶ ἐπὶ κανονισμοῦ ἀρμοδιότητος (Πολ. Δικ. 35), Dalloz Réglement de j. ἀρ. 419). Ἀλλὰ πᾶσαι αἱ λοιπαὶ ἐν ἐρημοδικίᾳ ἐκδοθεῖσαι ἀποφάσεις ὑποκείνται εἰς ἀνακοπὴν. Ὅθεν καὶ αἱ κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν, διότι καὶ μὲν τὸ δικαίωμα τοῦ ἀνακόπτειν αὐτὰς δὲν ἀνεγράφη ῥητῶς ἐν τῷ ἄρθρῳ 871 (ἐνθα ὀρίζεται εἰς δέκα μόνον ἡμέρας ἡ τῆς ἐφέσεως τῶν τοιούτων ἀποφάσεων προθεσμία), ἀλλ' οὐδ' ὑπῆρχεν ἀνάγκη νὰ αναγραφῇ, διότι ἡ ἀνακοπὴ εἶναι τακτικὸν ἔνδικον μέσον, ὅπερ χωρεῖ ἐπὶ πάσης ὑποθέσεως, καθ' ἣν ῥητῶς δὲν ἀπαγορεύεται (Α. Π. 140 καὶ 275 τοῦ 64, 225 τοῦ 69, 155 τοῦ 71, 126 τοῦ 76, 43 τοῦ 78).

Ἀνακοπὴ ἐπ' ἀνακοπῆς δὲν χωρεῖ, δὲν ἐπιτρέπεται δηλαδὴ εἰς τὸν ἐρημοδικήσαντα καὶ ἀνακόψαντα διάδικον, δικαζόμενος ἐκ δευτέρου ἐρήμην, νὰ ἀνακόψῃ τὴν κατ' αὐτοῦ δευτέραν ἐρήμην ἀπόφασιν, πλὴν ἂν ἡ δευτέρα ἐρημοδικία αὐτοῦ προέκυψεν ἐκ σφάλματος ἢ δόλου ἄλλου τι-

νός (τοῦ ἀντιδίκου αὐτοῦ δηλονότι ἢ τοῦ γραφείου τοῦ δικαστηρίου). ἂν ἡ πρώτη δηλαδὴ ἀνακοπὴ αὐτοῦ συνεζητήθῃ ἀκύρως, ὅθεν ὁ τὸ δεύτερον ἐρημοδικήσας δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐκ στρεψοδικίας ἀπολιπόμενος (Chauveau sur Carré ἀρ. 692. Α. Π. 22 τοῦ 85, 342 τοῦ 87).

Σημειωτέον ὅτι, ὅπως ἔχει κῦρος τὸ δικόγραφον τῆς ἀνακοπῆς, ἀνάγκη νὰ περιέχῃ α) τὰ προσόντα δικογράφου, δηλονότι 1) τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον, ἔτι δὲ τὴν κατοικίαν τῶν διαδίκων, 2) σημειώσιν τοῦ δικάσαντος δικαστηρίου, 3) σημειώσιν τῆς προσβαλλομένης ἀποφάσεως, καὶ β) τὰ προσόντα τῆς ἀγωγῆς, ἥτοι λόγους ἀνακοπῆς καὶ αἰτήσεις, ἔτι δὲ κληθῇ πρὸς ἐμφάνισιν. Ἄλλ' ὡς ὀρθῶς ἀπεφάνητο ὁ Ἀρειος Πάγος, ἡ τυχὸν ἀνακρίβεια ἢ πλημμέλεια περὶ τὸ ὄνομα ἢ τὴν κατοικίαν τῶν διαδίκων ἢ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν χρονολογίαν τῆς ἀνακοπτομένης ἀποφάσεως δὲν ἐπιφέρει ἀκυρότητα, ἐὰν ἄλλοθεν ἀσφαλίζεται ἡ ταυτότης τῶν διαδίκων ἢ τῆς ἀποφάσεως, ἐκ προηγουμένων δηλαδὴ ἀποφάσεων ἢ τοῦ συνόλου τοῦ δικογράφου (Α. Π. 394 τοῦ 64, 171 τοῦ 70, 197 τοῦ 71). Ἐπίσης δὲν ἐπιφέρει ἀκυρότητα ἡ ἑλλειψις ῥητῆς κλήσεως πρὸς ἐμφάνισιν, ὡς ἀναπληρουμένης διὰ τῆς σημειώσεως τοῦ δικάσαντος δικαστηρίου (Α. Π. 58 τοῦ 64). Ἄλλ' ἡ παντελής ἑλλειψις λόγων ἀνακοπῆς ἐπιφέρει ἀκυρότητα, πλὴν ἐὰν οἱ λόγοι περιείχοντο εἰς ἄλλα προκοινοποιηθέντα ἔγγραφα, μνημονευόμενα ἐν τῇ ἀνακοπῇ (Α. Π. 49 τοῦ 42). Ἀναμφηρίστως ὁμῶς ἐπιτρέπεται ἡ πρότασις νέων λόγων ἀνακοπῆς διὰ μεταγενεστέρου δικογράφου ὑποκύπτοντος μόνον τοῦ ἀνακόπτοντος εἰς τὴν ἐντεῦθεν δαπάνην (Πολ. Δικ. 237, Α. Π. 208 τοῦ 72), ἔτι δὲ καὶ διὰ τῶν κατὰ τὴν πρώτην συζήτησιν προτάσεων, οὐ ἔνεκα ὁ καθ' οὗ ἡ ἀνακοπὴ δύναται νὰ ζητήσῃ μόνον τὴν ἀναβολὴν τῆς δι-

κης, δαπάναις τοῦ ἀνακόπτοντος (Π. Δικ. 159), ὅπως παρασκευασθῇ εἰς ἀντίκρουσιν τῶν λόγων τούτων (Α. Π. 187 τοῦ 68).

Ἡ πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμία εἶναι ὁκταήμερος μὲν ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀποφάσεων, πενθήμερος δὲ μόνον ἐπὶ τῶν Εἰρηνοδικικῶν, ἀλλ' ἡ τελευταία δύναται νὰ παραταθῇ μέχρι τῶν 15 ἡμερῶν ὑπὸ τοῦ Εἰρηνοδίκου δι' ἀσθένειαν ἢ ἀπουσίαν ἢ ἄλλο δεδικαιολογημένον πρόσκομμα τοῦ ἀνακόπτοντος. Ἀκολουθουμένης δὲ εἰς τὴν συζήτησιν τῆς ἀνακοπῆς τῆς διαδικασίας τῶν συνοπτικῶν δικῶν (Πολ. Δικ. 598 καὶ 619—621), ἔπεται ὅτι ἡμέρα τῆς συζητήσεως εἶναι ἡ ἀπὸ τῆς ἐπιδόσεως τῆς ἀνακοπῆς τρίτη ἡμέρα, ἀλλὰ λόγῳ ἀποστάσεως ἢ προθεσμίας ἐπεκτείνεται κατὰ τὰ ἐν ταῖς ἄρθ. 195 καὶ 196 τῆς Πολιτικῆς δικονομίας (ὡς μετερρυθμίσθησαν διὰ τοῦ νόμου ΒΣΚΕ' τῆς 21 Φεβρουαρίου 1894) ὠρισμένα, ὡς αἰεὶ ὁ καθ' οὗ ἡ ἀνακοπὴ δὲν κατοικεῖ ἐν τῇ ἑδρᾷ τοῦ δικαστηρίου (Α. Π. 228 τοῦ 53, 246 τοῦ 63, 291 τοῦ 75). Προσθετέον ὅτι, ὡς ὁ ἐνάγων, καὶ ὁ ἀνακόπτων δικαιούται νὰ προσδιορίσῃ ἐν τῇ ἀνακοπῇ αὐτοῦ μικροτέραν προθεσμίαν τῆς τριημέρου (Πολ. Δικ. 498, 503, 540 § 2, 565, 571, 572 καὶ 619—622), μόνος δὲ ὁ πρόεδρος δικαιούται νὰ συντάμῃ τὴν προθεσμίαν ταύτην, οὐ μὴ γενομένου, οὐδεὶς τῶν διαδίκων δύναται νὰ διακαθῇ ἐρήμην πρὸ τῆς παρελεύσεως αὐτῆς (Α. Π. 91 τοῦ 47). Σημειωτέον ὅτι ἡ ἀνακοπὴ κατὰ φορολογικῶν πρωτοκόλλων ἐνώπιον τοῦ Εἰρηνοδίκου (περὶ ἧςπραγματεύονται τὰ ἄρθρα 14, 78, 134 τοῦ νόμου ΒΠ' περὶ φορολογίας τῶν ζώων), γίνεται κατ' ἐξάρεσιν ἐντὸς 20 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως αὐτῶν.—Φέρει δὲ ἡ ἀνακοπὴ νέαν συζήτησιν τῆς ὑποθέσεως, καθ' ἣν ὁ ἀνακόπτων δύναται νὰ υποβάλλῃ πάντα τὰ ἐπιχειρήματα καὶ τὰς ἐνστάσεις, ἃς ἤθελεν υποβάλλει, ἀν' ἂν ἀρχῇς παρίστατο ἐν τῇ δίκῃ.

Τῆς ἀνακοπῆς γινομένης πρὸς βελτίωσιν τῆς θέσεως τοῦ ἐρήμην δικασθέντος, ἔπεται, ὅτι δὲν δύναται νὰ καταστῇ γέρον ἢ θέσις αὐτοῦ διὰ τῆς ἐπὶ τῇ ἀνακοπῇ αὐτοῦ ἀποφάσεως. Ἐὰν δὲ πρόκειται περὶ ὁμοδίκων, ὧν τινες μὲν ἐδικάσθησαν κατ' ἀντιμωλίαν, τινὲς δὲ κατ' ἐρήμην, δὲν βελτιοῦται ἡ θέσις τῶν κατ' ἀντιμωλίαν δικασθέντων ὁμοδίκων, ἅτε τῆς νέας συζητήσεως περιορισθισομένης εἰς τοὺς δικασθέντας ἐρήμην. Ἄλλο ζήτημα, ἐὰν πρόκειται περὶ ἀδιαιρέτου δίκης, ὅτε ἕνεκα τῆς φύσεως τῆς δίκης ἡ βελτίωσις στραφίσεται ἀναγκαιῶς καὶ ὑπὲρ τῶν κατ' ἀντιμωλίαν δικασθέντων ὁμοδίκων (Α. Π. 91 καὶ 242 τοῦ 50, 206 καὶ 359 τοῦ 53, 233 τοῦ 55, 171 τοῦ 56). Αὐτόθλον τέλος ὅτι, ἐὰν μὲν τὸ δικαστήριον ἀπορρίψῃ τὴν ἀνακοπὴν ὡς ἀκύρως ἢ ἐκπροθέσμως γενομένην, διατηρεῖ τὸ κύρος αὐτῆς ἡ ἐρήμην ἀπόφασις, ἐὰν δὲ δεχθῇ αὐτήν ὡς ἔγκυρον καὶ ἐμπρόθεσμον, θέλει προχωρήσει εἰς τὴν οὐσίαν διὰ τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως.

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀνακοπὴ. (Ποιν. Δικ.). Ἡ λέξις ἀνακοπὴ ἐν τῇ Ποινικῇ δικονομίᾳ ἔχει διττὴν ἔννοιαν, ἥτοι 1) τὴν ἔννοιαν τακτικοῦ ἐνδίκου μέσου κατὰ τῶν ἐρήμην ἐκδοθεισῶν καταδικαστικῶν ἀποφάσεων, ἀπευθυνομένου ἐνώπιον αὐτῶν τούτων τῶν δικασάντων δικαστηρίων (ἄρθ. 337 καὶ 338, 403 καὶ 462, 466), (καὶ ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ εἶναι ταυτοσήμαντος πρὸς τὴν ἔννοιαν ἔχει ἡ λέξις ἀνακοπὴ ἐν τῇ πολιτικῇ δικονομίᾳ) καὶ 2) τὴν ἔννοιαν ἐνδίκου μέσου κατὰ τῶν πρωτοδικῶν βουλευμάτων ἀπευθυνομένου ἐνώπιον τοῦ ἁρμοδίου Ἐφετείου, (ἐν τῇ ἐννοίᾳ δὲ ταύτῃ ἔχει μᾶλλον τὴν ἔννοιαν, ἣν ἐν τῇ πολιτικῇ δικονομίᾳ ἔχει ἡ λέξις ἐφεσις). Καὶ αἱ μὲν ἐρήμην καταδικαστικαὶ ἀποφάσεις ὑπόκεινται πᾶσαι εἰς ἀνακοπὴν, δικαιούται ὅμως νὰ ἀνακόψῃ αὐτὰς μόνον

ὁ καταδικασθεὶς κατηγορούμενος, οὐχὶ δὲ ἄλλος τις· τὰ δὲ πρωτόδικα βουλευματα δύνανται νὰ ἀνακόψωσιν οὐ μόνον οἱ κατηγορούμενοι, ἀλλὰ καὶ οἱ Εἰσαγγελεῖς, οἱ ἰδιώται κατήγοροι καὶ οἱ πολιτικῶς ἐνάγοντες, εἴτε παρευρεθέντες εἰς τὴν συζήτησιν, εἴτε μὴ (ἄρθ. 260). Ἐχει δὲ καὶ ἡ κατὰ τοῦ βουλευματος ἀνακοπὴ δύναμιν ἀναστέλλουσιν (ἄρθ. 262), ὅθεν διαμένει ἐν τῇ φυλακῇ καὶ ὁ διὰ τοῦ βουλευματος ἀπολυθεὶς ἕως τῆς ἐκδόσεώς τοῦ βουλευματος τοῦ συμβουλίου τῶν Ἐφετῶν, ὡς ἐπίσης διαρκούσης τῆς πρὸς ἀνακοπὴν εἰκοσιτετραῶρου προθεσμίας (ἄρθ. 268). Ἡ πρὸς ἀνακοπὴν προθεσμία κατὰ μὲν τῶν βουλευμάτων εἶναι εἰκοσιτετραῶρος, ἀρχομένη διὰ μὲν τὸν εἰσαγγελέα ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ βουλευματος (Ποιν. Δικ. 260), διὰ δὲ τὸν κατηγορούμενον, τὸν ἰδιώτην κατήγορον καὶ τὸν πολιτικῶς ἐνάγοντα ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως εἰς αὐτοὺς τοῦ βουλευματος (Α. Π. ποιν. ΣΜΕ' τοῦ 38, ΤΝΙ' τοῦ 39, 45 τοῦ 43 κτλ. Ἀλλὰ διὰ τὸν πολιτικῶς ἐνάγοντα, ἂν οὗτος κατοικῇ ἐν τῇ ἑδρᾷ τοῦ δικαστηρίου ἢ διώρισεν αὐτόθι ἀντίκλητον, ἄλλως ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ βουλευματος. Α. Π. ποιν. 40 τοῦ 48, 113 τοῦ 53), κατὰ δὲ τῶν ἐρήμην ἀποφάσεων τῶν πταισματοδικῶν καὶ πλημμελειοδικῶν ὀκταήμερος, ἀρχομένη ἀπὸ τῆς εἰς τὸν καταδικασθέντα παραδόσεως τῆς ἐρήμην ἀποφάσεως (Νόμος ΑῶΒ' τῆς 28 Μαΐου 1887). Εἰ δὲ πρόκειται περὶ καταδίκου φυγοδίκου καὶ ἀπόντος, δικασθέντος ἐρήμην κατ' ἀκολουθίαν κλητηρίου ἐπικρίματος, ἢ προθεσμία τῆς ἀνακοπῆς κατὰ μὲν τῆς τοιχοκολληθείσης καὶ δημοσιευθείσης κατὰ τὰς νομίμους διατυπώσεις (ἄρθ. 461) ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου τῶν Πλημμελειοδικῶν εἶναι τρίμηνος, κατὰ δὲ τῆς τοιχοκολληθείσης καὶ δημοσιευθείσης κατὰ τὰς νομίμους διατυπώσεις ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου τῶν συνεδρῶν εἶναι ἐξάμηνος.

Συντάσσεται δὲ ἡ ἀνακοπὴ δι' ἐκθέσεως τοῦ γραμματέως τοῦ δικαστηρίου, οὗ δι' αὐτῆς προσβάλλεται τὸ βούλευμα ἢ ἡ ἀπόφασις, περιεχούσης τοὺς προτεινομένους ὑπὸ τοῦ ἀνακόπτοντος λόγους ἀνακοπῆς καὶ συνυπογραφομένης ὑπὸ τε τοῦ ἀνακόπτοντος καὶ τοῦ γραμματέως, (Π. Δ. ἄρθ. 260, 338, 402, 462, 466).

Καὶ ἡ μὲν ἐν τῷ Ἐφετείῳ διαδικασία κατὰ τὴν ἐκδίκασιν τῆς κατὰ βουλευματος ἀνακοπῆς εἶναι αὐτὴ ἢ παρὰ τῇ συμβουλίῳ τῶν πλημμελειοδικῶν, δηλονότι ἡ συνεδρίασις δὲν εἶναι δημοσία, ἀλλ' ὁ ἰδιώτης κατήγορος εἰσέρχεται εἰς αὐτήν, ἐφ' ᾧ καὶ εἰδοποιεῖται προφορικῶς ἢ ἐγγράφως διὰ δικαστικοῦ κλητῆρος ἢ αὐτὸς οὗτος, ἂν ᾖ παρὼν ἐν τῇ ἑδρᾷ τοῦ δικαστηρίου, ἢ ἄλλως ὁ πληρεξούσιος ἢ ἀντικαταστάτης αὐτοῦ, ἂν ὑπάρχῃ τοιοῦτος διωρισμένος (ἄρθ. 252 ἐν συνδ. πρὸς ἄρθ. 248), ἐκδίδονται δὲ καὶ τὰ βουλευματα τοῦ Ἐφετείου διὰ τῆς ψήφου τῶν πλειόνων καὶ πάντοτε μετὰ τὴν ἀκρόασιν τοῦ Εἰσαγγελέως καὶ τοῦ τυχόν παρόντος ἰδιώτου κατηγόρου, ἀποχωρησάντων ὅμως αὐτῶν (ἄρθ. 262 ἐν συνδ. πρὸς ἄρθ. 249). Ἡ δὲ διαδικασία ἐνώπιον τῶν πταισματοδικῶν καὶ πλημμελειοδικῶν κατὰ τὴν ἐκδίκασιν τῶν κατὰ τῶν ἀποφάσεων αὐτῶν ἀνακοπῶν ἔχει ὡς ἐξῆς: Κατὰ τὴν ἀμέσως ἐπομένην ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ συνεδρίασιν μετὰ τὴν παρὰ τῷ δικαστικῷ γραμματεῖ σύνταξιν τῆς ἀνακοπῆς, γίνεται ἡ κατ' ἀντιμωλίαν συζήτησις τῆς δίκης, ὅθεν ἡ κατ' ἐρήμην ἀπόφασις καθίσταται ἄκυρος, ἐξηρημένων τῶν δαπανημάτων τῆς κατ' ἐρήμην διαδικασίας, ἅπερ εἰσεπράχθησαν ἤδη (Ποιν. Δικ. 339, 463)· νέοι δὲ μάρτυρες εἶναι πάντοτε παραδεκτοί, τῶν δὲ ἐξετασθέντων ἐν τῇ κατ' ἐρήμην δίκῃ μαρτύρων αἱ καταθέσεις ἀναγινώσκονται μὲν κατὰ κανόνα, ἔχουσαι κῦρος ὑποχρεωτικὸν διὰ τὸ δικαστήριον, ἀλλ' οὐχ ἥττον δύνανται καὶ νὰ ἐξετασθῶσιν

ἐκ νέου, ἐὰν τὸ δικαστήριον κατ' αἰτησίν τινος τῶν διαδίκων ἢ καὶ αὐτεπαγγέλτως διατάξῃ αὐτὸ (Ποιν. Δικ. 340, 403). Ἐὰν δ' ὁ ἀνακόπτων δὲν ἐμφανισθῇ οὐδὲ κατ' αὐτὴν τὴν συνεδρίασιν ἐξ ἀπειθείας, ἀπορρίπτεται ἄνευ περαιτέρω συζητήσεως ἢ ἀνακοπῇ αὐτοῦ καὶ ἀναλαμβάνει ἐπομένως τὸ κύρος αὐτῆς ἢ κατ' ἐρήμην ἀπόφασις, ἥτις καὶ ἐκτελεῖται δι' ἐπιμελείας τοῦ κατηγόρου. Ἄλλη δ' ἀνακοπὴ εἶναι ἀπαράδεκτος (ἄρθ. 341)· μόνον δ' ἂν ἐξ ἀνυπερβλήτου κωλύματος δὲν ἡδυνήθη νὰ ἐμφανισθῇ ὁ κατηγορούμενος, (οἷον ἐνεκεν ἀσθενείας σοβαρᾶς ἢ παρεμποδίσεως τοῦ φέροντος αὐτὸν πλοίου κτλ.) δύναται νὰ γίνῃ δεκτὴ καὶ ἑτέρα ἀνακοπὴ, ἀλλὰ, πρὶν ἢ προβῇ τὸ δικαστήριον εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως, πρέπει νὰ ἀποδειχθῇ τὸ ἀποτρέψαν τὴν ἐμφάνισιν τοῦ κατηγορουμένου κατὰ τὴν συζητήσιν τῆς πρώτης αὐτοῦ ἀνακοπῆς ἀνυπερβλήτον κώλυμα (Α.Π. ποιν. 133 τοῦ 65, 138 τοῦ 82). Ἐὰν δὲ δὲν ἐμφανισθῇ ὁ ἰδιώτης κατήγορος ἢ ὁ πολιτικῶς ἐνάγων, τοῦ μὲν ἀπορρίπτεται ἡ κατηγορία, τοῦ δὲ δευτέρου ἡ πολιτικὴ ἀγωγή, ἐπιρριπτομένων εἰς αὐτοὺς τῶν δαπανῶν. (Ποιν. Δικ. 342, 404). Ἡ δὲ διαδικασία ἐνώπιον τῶν κακουργιοδικῶν τῶν ἀνακοφάντων καὶ ἐμφανισθέντων φυγοδίκων κατηγορουμένων γίνεται κατὰ τοὺς συνήθεις τύπους, ἐξετάζονται δὲ οἱ νέοι μάρτυρες καὶ ἀναγινώσκονται αἱ προλαβοῦσαι καταθέσεις τῶν παλαιῶν μαρτύρων, πλὴν ἐὰν θεωρηθῇ ἀναγκαῖα ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου ἢ ἐκ νέου ἐξέτασις αὐτῶν, ὅτε τὸ δικαστήριον προβαίνει εἰς τὴν ἔκδοσιν τοιαύτης διατάξεως (Ποιν. Δικ. 470). (Ἴδε καὶ Ἀποφάσεις δικαστικοῦ συμβουλίου, Διαδικασία παρὰ τοῖς Πταισματοδίκαις, Διαδικασία παρὰ τοῖς Πλημμελειοδίκαις, Διαδικασία παρὰ τοῖς κακουργιοδίκαις).

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀνάκρισις. Ἡ ποινικὴ διαδικασία (ἥς σκοπὸς εἶναι ἡ νόμιμος καταδίωξις καὶ τιμωρία 1) τῶν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ διαπραττομένων ἀξιοποίνων πράξεων ὑπὸ τε ἐλλήνων καὶ ἀλλοδαπῶν 2) τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ διαπραττομένων κακουργημάτων καὶ πλημμελημάτων ὑπὸ ἡμεδαπῶν καὶ 3) τῶν καθ' ἑλλήνων διαπραττομένων ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ὑπὸ ἀλλοδαπῶν κακουργημάτων καὶ πλημμελημάτων, ἀποτελεῖται ἐκ δύο διακεκριμένων διαδικασιῶν, τῆς προδικασίας ἥς σκοπὸς «ἡ συνάθροισις ὅλης τῆς ὕλης, ἥτις ἀπαιτεῖται ἵνα ἀποφασισθῇ ἂν δύναται νὰ γίνῃ εἰσαγωγή εἰς δίκην» (Ποιν. Δικ. ἄρθ. 69) καὶ τῆς κυρίως διαδικασίας ἣτοι διαδικασίας ἐνώπιον τοῦ ἀκροατηρίου, ἐν ᾗ ἀποφασίζεται ὁριστικῶς μετὰ τὴν συνάθροισιν καὶ ἐκτίμησιν τῆς ὅλης ὕλης ἂν ὁ κατηγορούμενος ᾔνη· ἀθωωτός ἢ καταδικαστέος. Ἡ δὲ προδικασία ἀποτελεῖται πάλιν ἐκ τῆς ἀνακρίσεως, ἥς σκοπὸς ἡ συλλογὴ καὶ ἡ ἐκτίμησις τῆς ἀποδεικτικῆς ὕλης, καὶ τῆς διαδικασίας ἐνώπιον τῶν δικαστικῶν συμβουλιῶν, ἐν ᾗ ἀποφασίζεται ἂν ὑπάρχῃ περίπτωσις νὰ γίνῃ κατηγορία ἐπ' ἀκροατηρίου καὶ νὰ προσδιορισθῇ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει καὶ τὸ ἀρμόδιον δικαστήριον. Ἡ ἀνάκρισις πάλιν διαιρεῖται εἰς προεισαγωγικὴν καὶ εἰς κυρίαν ἀνάκρισιν, καὶ τῆς μὲν πρώτης σκοπὸς ἡ συλλογὴ τῶν ἀναγκαιῶν πληροφοριῶν περὶ τῆς ἀνακριτέας πράξεως, ἀσχέτως πρὸς τὸν χαρακτηρισμὸν αὐτῆς ὡς ἀξιοποίνου πράξεως, τῆς δὲ δευτέρας ἡ διὰ συνδυασμοῦ τῶν ἐνδείξεων καὶ ἀποδείξεων διευκρίνησις τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῆς πράξεως καὶ προσδιορισμὸς τῆς ἐνοχῆς τοῦ κατηγορουμένου. Οὐχ ἥττον συγχέονται πολλάκις οἱ ὅροι ἐν τῇ πρακτικῇ καὶ ἐν τοῖς συγγραμμάσι, καὶ μάλιστα οἱ ὅροι ἀνάκρισις καὶ προδικασία.

Περὶ τῶν ἔργων τῆς ἀνακρίσεως πραγματευόμεθα ἐν ταῖς λέξεσι Προδικασία καὶ Δικασία ἐνώπιον τῶν ἀνακριτῶν.

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀνακριτὴς (Ὁργαν. Δικαστηρίων), εἶναι πρόσωπον δικαστικόν, ἐντεταλμένον νὰ συλλέγῃ καὶ προπαρασκευάζῃ τὰ πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς ἀληθείας μέσα περὶ τῶν ἐντὸς τῆς περιφερείας αὐτοῦ διαπραχθέντων ἀδικημάτων (ὅρα Ἀνάκρισις). Ἡ Θέμις ἐν τῷ ἀττικῷ δικαίῳ ἐκλήθη ἰχναίᾳ καὶ πανδερχίῃς εἰς ἐκδήλωσιν τῶν ἀπαιτουμένων προσόντων τοῦ δικαστοῦ πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν ἐνόχων πάσης ἀξιοποιοῦν πράξεως.

Τὰ ἠθικὰ τοῦ ἀνακριτοῦ προδόντα ἀνάγκη νὰ εἶναι ὑπέρτερα καὶ τῶν τοῦ συνήθους δικαστοῦ, ὅστις ἐπὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ προσκομιζομένων ἀποδείξεων καλεῖται νὰποφανθῇ· διότι ὁ ἀνακριτὴς, εἰσδύων εἰς τὰ σκοτεινότερα γεγονότα, δεῖται ἀπαραιτήτως ὀξυνοίας πρὸς διάκρισιν τοῦ ψεύδους ἀπὸ τῆς ἀληθείας καὶ ἐξ αὐτοῦ πολλάκις τοῦ τόνου τῆς φωνῆς τοῦ ἀνακρινομένου· ὀφείλει νὰ εἶναι εὐρυμαθὴς καὶ νὰ ἔχῃ τὴν ἱκανότητα, ὅπως, ψυχολογῶν ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων ἀδυναμιῶν καὶ τῶν παθῶν, κατανοῇ τὰ ὠθήσαντα τὸν ἐγκληματίαν ἐλαττήρια· προσὸν ἀπαραίτητον διὰ τὸν ἀνακριτὴν εἶναι καὶ θέλησις ἰσχυρά, ἵνα, σταθερῶς βαδίζων πρὸς τὸν σκοπὸν του, μὴ παρεκτρέπῃται ἐκ τῶν σκοπίμων καὶ ἀπατηλῶν ἐνεργειῶν τῶν ἐνδιαφερομένων· ἐν τέλει ὀφείλει νὰ ὑπερνικῇ τὸν κάματον, ἔστιν ὅτε καὶ αὐτὴν τὴν ἀποθάρρυνσιν ἢ ἀηδίαν τῶν ἐπιμύχθων καὶ οὐχὶ σπανίως ἀγώνων ἐρευνῶν. Οὐδεὶς δ' ἐκ τῶν προτέρων δύναται νὰ διαγράψῃ ἐπακριβῶς τὰ καθήκοντα αὐτοῦ, ἐξαρθρώμενα ἐκ τῶν συγκεκριμένων περιστάσεων. Ὁ νόμος ὀρίζει τὰ δικαίωματα καὶ τὰ καθήκοντά του, εὐρυτάτην παρέχων αὐτῷ ἐξουσίαν· ἀλλ' αὐτὸς εἰς

ἐαυτὸν μόνον δύναται νὰ εὕρῃ τὸν ἄριστον ὁδηγόν. Ἐνέργεια, φρόνησις, δραστηριότης καὶ γνῶσις τῶν ἀνθρώπων εἶναι τὰ πρὸς ἐξιγνίαν καὶ καταδίωξιν τῶν ἀδικημάτων ἀπαραίτητα στοιχεῖα. Πνεῦμα ἐξησκημένον, χαρακτὴρ ἀνεξάρτητος, καρδία ἀγνή καὶ εἰλικρινής, ἰδοὺ τὰ κύρια τοῦ καλοῦ ἀνακριτοῦ χαρακτηριστικά. Ὁ ἀνακριτὴς, ὡς ὄργανον τοῦ νόμου ἀπαθὲς, πρωτίστως καὶ κυρίως περὶ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς ἀληθείας ἀσχολούμενος, ὀφείλει νὰ συλλέγῃ μετὰ τοῦ αὐτοῦ ἐνδιαφέροντος πᾶσαν ἀπόδειξιν ἢ ἐνδείξιν περὶ τε τῆς ἐνοχῆς καὶ περὶ τῆς ἀπαλλαγῆς τοῦ κατηγορουμένου, περὶ τε τῶν ἐπιβαρυντικῶν ἢ τῶν ἐλαφρυντικῶν αἰτιῶν αὐτοῦ. Τὰ ἐπιστημονικὰ τοῦ ἀνακριτοῦ ἐφόδια καὶ τὰ φυσικὰ αὐτοῦ χαρίσματα εἶναι πολὺτιμα πρὸς ἐπιτυχίᾳ τῶν ἀνακριτικῶν καθήκοντων ἐκτέλεσιν· ἀλλὰ μόνη ἡ πείρα χορηγεῖ τὴν ἀγχίνουαν, τὴν ἔτοιμότητα τοῦ πνεύματος καὶ τὴν ἄκαμπτον δραστηριότητα, δι' ὧν ὁ ἀνακριτὴς δεξιῶς δύναται νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ καθήκον του (Π. Λουκάκου, Ὁδηγὸς τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων σ. 133). Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὀφείλει νὰ μὴ ἐπιλανθάνηται τὴν παθητικὴν τοῦ ἀνακρινομένου ἢ ἀπολογουμένου θέσιν, νὰ σταθμίξῃ δεόντως πᾶσαν τῶν μαρτύρων καὶ τῶν κατηγορουμένων ἐνέργειαν ἢ λέξιν, ἀπηλλαγμένος πάσης προκαταλήψεως πρωτίστως νὰ μὴ σπεύδῃ εἰς τὸν σχηματισμὸν τῆς πεποιθήσεώς του προῶρως, διακινδυνεύων τὴν τύχην τῆς ὑποθέσεως· ἢ ὑπερβολικῇ σπουδῇ εἰς τὴν στάθμισιν τῶν ἐνδείξεων ἢ καὶ τῶν ἀποδείξεων δύναται εἰς τινὰς περιστάσεις νὰ ἰσοδυναμῇ πρὸς ἀκούσιον μεροληψίαν.

Τὰ περὶ τῶν εἰδικῶν ἀνακριτῶν ἐκανονίσθησαν διὰ τῶν ἄρθ. 118-121 καὶ 234 τοῦ ὄργαν. τῶν δικαστηρίων τῆς 21 Ἰανουαρίου 1834 καὶ διὰ τοῦ ἰσχύοντος νόμου ἔχοντος διατάγματος τῆς 14 Ὀκτ.

1838. Εἰς πᾶν δικαστήριον πλημμελειοδικῶν, κατὰ τὸ ἄρθ. 118 Ὁργ. Δικ. εἰς ἣ ἐν ἀνάγκῃ καὶ πλείοτεροι ἐκ τῶν πρωτοδικῶν διωρίζοντο κατὰ τὴν ἀρχὴν ἐκαστοῦ ἔτους καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν αὐτοῦ ὡς ἀνακριταὶ εἰς προανάκρισιν τῶν πλημμελημάτων καὶ τῶν κακούργημάτων. Ἐὰν ὁ διορισμὸς δὲν ἐγίνετο τῇ προτάσει τοῦ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ὑπουργοῦ, ὁ πρόεδρος τοῦ Πρωτοδικείου ἠδύνατο νὰ διορίσῃ τὸν ἀνακριτὴν, ἐπίσης ἐὰν ἐκωλύετο ὁ διορισθεὶς νᾶντικαταστήσῃ αὐτὸν δι' ἄλλου. Τὸ Δ. 14 ὅκτ. 1838 ἐξέτεινε (ἄρθ. 1) τὴν κατὰ τὸ ἄρθ. 118 Ὁργ. Δ. ἐνιαυσίαν τοῦ ἀνακριτοῦ διάρκειαν εἰς τριετή. Τὸ ἄρθρον 2 τοῦ αὐτοῦ Δ. ὥρισεν, ὅτι οἱ κατὰ τὴν ἔκδοσιν αὐτοῦ ἀνακριταὶ ἤθελον μένῃ ἐπὶ τριετίαν. Τὸ ἄρθρον 234 τοῦ ὁργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων εἶχεν ὀρίσῃ, ὅτι οἱ ἀνακριταὶ λαμβάνουσι χάριν ἀμοιβῆς κατ' ἔτος ἐπιμίσιον 300 Δρχ. ἀλλὰ τοῦτο ἠδύνατο νὰ διαταχθῇ μόνον κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους καὶ ἐὰν κατὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων τῶν ἔδιδον ἀφορμὰς εὐαρεσκείας. Πᾶσαι ὁμῶς σχεδὸν αἱ διατάξεις αὗται περιήλθον εἰς ἀχρηστίαν ὡς ἐκ τῆς παγερᾶς ἀδιαφορίας τῶν ἐποπτευόντων τὰ τῆς ἐν Ἑλλάδι δικαιοσύνης. Ἀντιθέτως πρὸς τὴν σπουδαιότητα τῆς ἀποστολῆς τῶν ἀνακριτῶν δὲν ἐξελέγοντο ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων οἱ ἱκανώτεροι καὶ οἱ μᾶλλον πεπειραμένοι τῶν δικαστῶν πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ἀληθῶς ὑψηλῶν καθηκόντων τῆς ἀνακρίσεως, ἀλλ' οἱ νεώτεροι καὶ οἱ ἥττον χρήσιμοι εἰς τὴν πολιτικὴν ὑπηρεσίαν, ὡς τοῦτο συνεπεία ἐπερωτήσεως βουλευτοῦ (27 Μαΐου 1882) ἐβεβαίωσαν καὶ οἱ εἰσαγγελεῖς διὰ τῶν ἐπισήμων πρὸς τὸ Ὑπουργ. τῆς Δικαιοσύνης ἐκθέσεών των, ἐν αἷς ἐξήγησαν τοὺς λόγους, ὧν ἕνεκα χωλαίνει ἡ ἐν Ἑλλάδι ἀνάκρισις. Πρὸς βελτίωσιν αὐτῆς ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσ. ὑπουργὸς ὑπέβαλε κατὰ τὴν γ' συν. Θ'.

Περ. πρότασιν νόμου περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἄρθ. 234 Ὁργ. Δ. (Παράρτ. Ἐφημ. Συζ. Β. σ. 109) καὶ ἄλλη δὲ τις πρότασις πρὸς τοῦτο ὑπεβλήθη (4 Δεκ. 1884) ὑπὸ βουλευτοῦ. Αἱ προτάσεις αὗται δὲν συνεζητήθησαν μὲν τότε, ἐχρησίμευσαν ὁμῶς εἰς τὴν διατύπωσιν ἐτέρου ὑπουργικοῦ νομοσχ. ὅπερ καὶ ἐψηφίσθη, δημοσιευθέντος τοῦ ν. 28 Μαΐου 1887 ΑΥΞΓ. Διὰ τοῦ νόμου τούτου τὸ μὲν ἄρθ. 118 τοῦ Ὁργ. τοῦ Δικ. ἀντικατέστη δι' ἐτέρου, καθ' ὃ διατάχθη, ὅτι παρ' ἐκάστῳ δικαστηρίῳ πλημμελειοδικῶν διορίζονται διὰ διατ. εἰς ἣ ἐν ἀνάγκῃ πλείοτεροι ἐκ τῶν δικαστῶν τακτικοὶ ἀνακριταὶ εἰς προανάκρισιν τῶν κακούργημάτων καὶ πλημμελημάτων· ἀλλὰ διὰ τὸν διορισμὸν ἀνακριτοῦ ἀπαιτεῖτο συμπλήρωσις διέτις τοῦλάχιστον εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ πρωτοδίκου καὶ γνωμοδότησις ὑπὲρ τοῦ διορισμοῦ τοῦ ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου παρ' ἐφέταις εἰσαγγελέως. Ἀπαλλαγὴ ἐκ τῶν ἀνακριτικῶν καθηκόντων ἢ μετάθεσις τοῦ εἰς τὴν θέσιν ἀνακριτοῦ διορισθέντος δικαστοῦ δὲν ἐπετρέπετο πρὸ τῆς συμπληρώσεως διέτις ἀνεῦ ἡτιολογημένης προτάσεως τοῦ παρὰ πρωτοδικαίς εἰσαγγελέως, ὑποστηριζομένης καὶ ὑπὸ τοῦ παρ' ἐφέταις εἰσαγγελέως. Ὁ αὐτὸς δικαστὴς ἠδύνατο καὶ κατὰ τὰ ἐπόμενα ἔτη νὰ διορισθῇ τακτικὸς ἀνακριτὴς παρὰ τῷ αὐτῷ ἢ παρ' ἄλλῳ πλημμελειοδικεῖ. Ἐν ἀπουσίᾳ ἢ κωλύματι τοῦ τακτικοῦ ἀνακριτοῦ, ἡ ἐν ἄλλῃ κατεπειγούσῃ ἀνάγκῃ διωρίζετο ὑπὸ τοῦ προέδρου τῶν πρωτοδικῶν, κατ' αἵτησιν τοῦ εἰσαγγελέως, προσωρινὸς ἀνακριτὴς.—Διὰ τοῦ ἰδίου ν. 28 Μαΐου 1887 τὸ ἄρθ. 234 τοῦ Ὁργ. Δ. εἶχε τροποποιηθῇ ὡς ἀκολούθως· Ὁ τακτικὸς ἀνακριτὴς ἐλάμβανε κατὰ μῆνα ἐπιμίσιον Δρ. πεντήκοντα. Κατὰ δὲ τὸ τέλος ἐκάστου ἔτους συνεχοῦς ὑπηρεσίας ἠδύνατο νὰ δοθῇ τῷ ἀνακριτῇ διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος καὶ ἀμοιβὴ δραχμῶν πεντακο-

σίῳ, ἂν διεκρίνετο ἐπὶ εὐδοκίῳ ἐκπληρώσει τῶν καθήκοντων του, βεβαιουμένη δι' ἡτιολογημένης ἐκθέσεως τοῦ προέδρου καὶ τοῦ εἰσαγγελέως τῶν πρωτοδικῶν, ὑποστηριζομένης καὶ ὑπὸ τοῦ εἰσαγγελέως τῶν ἐφετῶν.—Διὰ τοῦ ἰδίου ν. 28 Μαΐου 1887 κατηργήθη ὁ ν. 11 ὁκτ. 1838, ἡ δὲ ἰσχὺς τοῦ ν. τοῦ 1887 ὠρίσθη ἀπὸ 1ης Σεπτ. 1887.

Ὁ ν. τῆς 28 Μαΐου 1887 εἶναι ὁ μόνος σταθμὸς βελτιώσεως τῆς ἀνακριτικῆς ὑπηρεσίας, κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν ὅμως αὐτοῦ δὲν παρήγαγεν ὅλους τοὺς προσδοκώμενους καρπούς, διότι ἡ ἐπὶ τὸ συγκεντρωτικώτερον διατύπωσις αὐτοῦ ἐπήνεγκε τὰς ὅλως τυπικὰς εἰσαγγελικὰς γνωμοδοτήσεις, — ἐν ᾗ ἐποχῇ μάλιστα ἡ Εἰσαγγελικὴ θέσις οὐδεμίαν εἶχε μονιμότητα, — καὶ τὴν καταδολίευσιν ἐν γένει τοῦ θεσμοῦ ἰδίως κατὰ τὴν ἀπονομὴν τοῦ ἐπιμισθίου γενομένην συμφώνως πρὸς τὴν ὑπουργικὴν εὐνοίαν, ἥτις ἐκτάτο, ὡς εὐνόητον, δι' ἀνταλλάγματος ὑπηρεσιῶν τοῦ ἀνακριτοῦ ἐπὶ βλάβῃ τῆς δικαιοσύνης. Εἶχε δίκαιον ὁ Lasker, προτείνων κατὰ τὴν συζήτησιν τοῦ δικαστικοῦ ὀργανισμοῦ τῆς γερμανικῆς ὁμοσπονδίας, ὅτι ῥητῶς διὰ τοῦ νόμου δεόν ν' ἀπαγορεύηται πᾶσα πρὸς τοὺς Εἰσαγγελεῖς καὶ τοὺς δικαστὰς χρηματικὴ χορηγία, ἐξαρτωμένη ἐκ τῆς διακρίσεως τοῦ Ὑπουργοῦ, διότι παραιοῦσι καταχρήσεις, ἃδίκον δὲ εἶχεν ὁ Πρῶστος Ὑπουργὸς ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης ἀποκρούσας πρότασιν οὕτω λογικὴν. (Dubarle. Code d'org. Jud. Allemand, α'. σ'. L. II.). Μεθ' ὅλας τὰς ἐλλείψεις του ὁ ν. 28 Μαΐου 1887 ἦτο δεκτικὸς βελτιώσεως διὰ τροποποιήσεως· ἀλλὰ κατὰ σύστημα, βασανίζον τὴν ἐλληνικὴν πολιτείαν, αἱ τὰς βουλευτικὰς πλειονοψηφίας ὀδηγοῦνται Κυβερνήσεις εὐρίσκουσιν ἀπλούστερον νὰ μὴ ἐπιζητῶσι τὴν βαθμιαίαν βελτίωσιν τοῦ καθεστώτος, ἀλλὰ τὴν ὁλοσχερῇ κατάργησιν νόμου, ψηφισθέντος τῇ εἰσηγήσει

τῆς προηγουμένης Κυβερνήσεως. Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς διὰ τῆς ἀπὸ 17 Δεκεμ. 1890 ἐκθέσεώς του πρὸς τὴν Βουλὴν (Παράρτ. Ἐφημ. Συζ. Β. συν. α'. Παρ. IB' ἀριθ. 53 σ. 131) ἐθεώρησε καθ' ὅλοκληρίαν περιττὸν τὸν ν. τοῦ 1887, προτιμότερον δὲ τὸ ἀρχικὸν κείμενον τοῦ δικαστικοῦ ὀργανισμοῦ, ἐφ' ᾧ καὶ προέτεινεν ἀπλῶς τὴν κατάργησιν τοῦ τελευταίου νόμου. Τὸ νομοσχ. ἐπολεμήθη σφοδρῶς ὑπὸ τινῶν μελῶν τῆς ἀντιπολιτευσεως (22 Δεκ. 1890), ἀλλ' αἱ τοιαῦται διαμαρτυρίαι ἐπνίγησάν εἰς τὰ κύματα ὀγκωδεστάτης βουλευτικῆς πλειονοψηφίας, οὕτω δὲ διὰ τοῦ ψηφισθέντος ν. 31 Δεκ. 1890 ΑΩΞΘ' καὶ διὰ νεκραναστάσεως ἀνεβίωσεν ἀχέραιον καὶ ἀπαράλλακτον τὸ ἄρθ. 118 τοῦ Ὁργ. Δικαστ. ὡς ἀρχικῶς εἶχε διατυπωθῇ ὑπὸ τοῦ Μάουρερ. Ἐκ τῆς ἐν τῇ Βουλῇ θορυβώδους συζητήσεως συναγεται, εἰ καὶ οὐχὶ σαφῶς, ὅτι ὁ ν. 11 Ὀκτ. 1838 περὶ διάρκειας τῶν ἔργων τοῦ ἀνακριτοῦ, καταργηθεὶς διὰ τοῦ ν. 28 Μαΐου 1887 καὶ μὴ ψηφισθεὶς ἐκ νέου, δὲν ἰσχύει ἤδη.—Ἐπίσης διὰ τοῦ ν. 31 Δεκ. 1890, κατηργήθη τὸ ἄρθ. 234, ὡς εἶχε τροποποιηθῇ διὰ τοῦ ν. 28 Μαΐου 1887, οὕτω δὲ ἤδη οὐδεμία ἰσχύει διάταξις περὶ ἐπιμισθίου ἢ ἀμοιβῆς ὑπὲρ τῶν ἀνακριτῶν.

Βραχύτατος βίος τοῦ τελευταίου νόμου, εἰς ὃν ὀπισθοδρομικῶς ἐπανῆλθεν ἡ ἀνάκρισις, ἐπανεφερεν, ὡς ἦν ἐπόμενον, καὶ τὰ τοῦ πρῶην καθεστώτος ἐλαττώματα, ὧν ἕνεκεν ὁ ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης Ὑπουργὸς ὑπέβαλε τὸ ἀπὸ 26 Νοεμ. 1894 νομοσχ. δι' οὗ προετίνατο ἡ ἐκ νέου ψήφισις τοῦ ἄρθ. 118 τοῦ δικαστικοῦ ὀργανισμοῦ, σχεδὸν ὡς εἶχεν ἐν τῷ ν. 28 Μαΐου 1887, ἐπίσης προσθήκην τοῦ ἄρθ. 234, ὅπερ εἶχε ῥιζικῶς καταργηθῇ, δι' ἧς ὠρίζετο, ὅτι ὁ τακτικὸς ἀνακριτὴς λαμβάνει ἐπιμισθιον δραχμῶν πενήκοντα κατὰ μῆνα· ἀλλὰ τὸ νομοσχδ. τοῦτο δὲν

ἐψηφίσθη, διαλυθείσης τῆς Βουλῆς. — Κατὰ τὰ ἀνωτέρω δὲ ἐν ἰσχυρῶν νόμος περὶ διορισμοῦ ἀνακριτοῦ εἶναι ὁ ἀπὸ 31 Δεκεμβρίου 1890 ΑΩΞΘ' ἡ ἀκριθέστερον τὸ ἄρθ. 118 τοῦ Ὁργ. τῶν Δικαστηρίων, ὡς εἶχεν ἀρχικῶς διατυπωθῇ (Ἐφημερίς Κυβερνήσεως 1891 Α'. σ. 5. — Φλογαίτου Δικαστ. Νόμοι. γ'. Συμπλ. σ. 377. — Νομικὴ Βιβλιοθήκη. Γ. Φιλ. Δικαστικὸς Ὁργανισμὸς σ. 285 καὶ 519). — Κατὰ τὸ κρατοῦν σύστημα οἱ ἀνακριταὶ διορίζονται διὰ δ., ἐὰν δὲ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης δὲν προκαλέσῃ τὸν διορισμὸν αὐτῶν, οἱ πρόεδροι τῶν πρωτοδικῶν ἀναλόγως τῆς ὑπαρχούσης ἀνάγκης εἰς ἀνάκρισιν τῶν πλημμελημάτων καὶ κακουργημάτων, ὀρίζοντες τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀπαιτουμένων ἀνακριτῶν κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ Ἰανουαρίου.

Τὸ ζήτημα τῆς καλῆς ἐκλογῆς ἀνακριτῶν σφιγκτότατα συνδέεται μετὰ τοῦ τῆς βελτιώσεως τοῦ θεσμοῦ τῆς δικαστικῆς ἰσοδότητος καὶ τῆς εἰσαγγελικῆς ἀνεξαρτησίας, γενικῆς δὲ τῶν πάντων ἐποπτείας ὑπὸ τοῦ κέντρου τῆς δικαστικῆς. Ἀλλὰ καὶ εἰδικῶς ἐν τῷ ἀνακριτικῷ κλάδῳ ἀνάγκη νὰ ἐπιζητηθῶσι βελτιώσεις καὶ τοιαύτας ἡμεῖς θεωροῦμεν, ἐὰν ὀρίσθῃ χρόνος ἀνακριτικῆς ὑπηρεσίας ὡς προσὸν προβιβασμοῦ εἰς ἀνωτέραν θέσιν, ἀλλ' ἰδίως ἐὰν γίνωσι δεκταὶ αἱ ὑπ' ἐμοῦ ὡς βουλευτοῦ Βώλου εἰς τὴν Βουλὴν ὑποβληθεῖσαι (4 Δεκ. 1884) προτάσεις, ὧν αἱ σπουδαιότεραι, ὅτι α) ὁ ἀριθμὸς τῶν παρ' ἐκάστῳ πλημμελειοδικεῖω ἀνακριτῶν ἀνάγκη νὰ ὀρίζεται ἐν ἀρχῇ ἐκάστου ἔτους παρὰ τῆς ὀλομελείας τοῦ συμβουλίου τῶν Ἐφετῶν μετὰ γνωμοδότησιν τοῦ παρ' Ἐφέταις Εἰσαγγελέως, τοῦ συμβουλίου τῶν πρωτοδικῶν καὶ τοῦ παρ' αὐτοῖς Εἰσαγγελέως β) οἱ ἀνακριταὶ νὰ διορίζονται ὑπὸ τῆς ὀλομελείας τοῦ συμβουλίου τῶν Ἐφετῶν ἐπὶ μίαν τριετίαν, νὰ παύ-

ωνται δὲ δι' ἀποφάσεως τοῦ ἰδίου συμβουλίου, ἀποφαινομένου συνεπείᾳ προτάσεως τοῦ Εἰσαγγελέως παρ' Ἐφέταις ἢ παρὰ Πλημμελειοδικαίς γ) νὰ λαμβάνωσιν ἐπιμίσθιον κατὰ μῆνα, ὀριζόμενον ὑπὸ τοῦ νόμου. (Παραρτ. Ἐφημ. Συζ. Βουλῆς δ'. συν. Θ'. Παρ. ἀριθ. 117. σ. 110. — Γ.Φ. Δικαστικὴ Ἀναδιοργάνωσις ἐν Ἑλλάδι σ. 77 καὶ 300). Ἡ ἐκλογὴ καλῶν τῆς Θέμιδος λειτουργῶν ἀπαιτεῖ προσοχὴν ἔκτακτον, ἡ δὲ διὰ τὴν λεπτοτάτην τοῦ ἀνακριτοῦ δικαστικὴν ὑπηρεσίαν μεγαλειτέραν, καὶ ἔτι μᾶλλον διὰ τὰ κράτη, ἐν οἷς ἰσχύει ἔτι τὸ ζητητικὸν τῆς ἀνακρίσεως σύστημα, καθ' ὃ ὁ ἀνακριτὴς ἐν κρυπτῷ καὶ παραβύστῳ κρίνει προκαταρκτικῶς περὶ τῶν τιμαλφεστέρων τοῦ ἀνθρώπου δικαιωμάτων.

Τὰ δικαιώματα καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ ἀνακριτοῦ προσδιορίζει, — κατὰ τὸ ἄρθ. 119 τοῦ ὁργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων, — ἡ ποινικὴ δικονομία ὡς μέλος τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ προσκαλῇ ἀπ' εὐθείας τοὺς δικαστικούς κλητῆρας, τὴν χωροφυλακὴν καὶ ἐν γένει τὴν ἔνοπλον δύναμιν.

Τοῦ κανόνος, ὅτι τῷ εἰσαγγελεῖ προσήκει ἡ ἔγερσις τῆς δημοσίας ἀγωγῆς, τῷ δικαστῇ δὲ ἡ ἀπόφασις περὶ τῆς κατηγορίας, — καὶ ἡ ἀνάκρισις δὲ προσωρινή τις ἀπόφασις εἶναι περὶ τοῦ συντελεστικωτέρου τρόπου πρὸς βεβαίωσιν τοῦ ἀδικήματος, — ἀναγκαία συνέπεια εἶνε, ὅτι ὁ ἀνακριτὴς δὲν δύναται νὰ ἐπιληφθῇ τοῦ ἔργου τοῦ ἄνευ παραγγελίας τοῦ Εἰσαγγελέως (Ποιν. Δ. 184), ἐξαιρετικῶς δὲ (Ποιν. Δ. 153) ὑποχρεοῦται νὰ δέχεται μηνύσεις, ἃς διευθύνει παραχρῆμα εἰς τὸν Εἰσαγ. (Ποιν. Δ. 155), νὰ προβαίνει δὲ καὶ αὐτεπαγγέλτως εἰς τὰς ἀνακριτικὰς αὐτῶν πράξεις ἄνευ παραγγελίας τοῦ Εἰσαγγελέως εἰς τὰ ἐπ' αὐτοφῶρῳ ἀδικήματα (Ποιν. Δ. 157-159). — Τὸ ἄρθ. 97 τοῦ Ὁργ. Δ. καθορίζει τὰ

εἰς τοὺς Εἰσαγγελεῖς ἐπὶ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων χορηγούμενα δικαιώματα πρὸς ἐνάσκησιν τῆς Εἰσαγγελικῆς Ἐποπτείας. Ὁ ἀνακριτὴς ὀφείλει νὰ ἐκτελῇ ἀκριβῶς τὰς ὁδηγίας τοῦ Εἰσαγ. (πρὸς. Ποιν. Δ. 17. 187). Ἐν ᾗ περιπτώσει διαφωνεῖ πρὸς τὸν Εἰσαγ., ὅτι ἡ ὑπόθεσις εἶνε περαιωμένη ἢ ὅτι συντελεστικωτέρα ἔσται ἡ ἐπιτόπιος ἀνάκρισις, ἀποφαίνεται τὸ συμβούλιον (Γνωμοδ. Εἰσαγ. Α. Π. 21 Αὐγ. 1873. α'. σ. 193). Ἡ παραγγελία τοῦ Εἰσαγ. δὲν ἀπαλλάττει πῆς εὐθύνης τὸν ἀνακριτὴν, ἐὰν ἐνήργησε πρᾶξιν ἀξιόποινον, ἐὰν δὲ διατάξῃ ὁ διατασσόμενος, δικαιούται νὰ ὑποβάλῃ τῷ προϊσταμένῳ Εἰσαγγελεῖ τὸ ζήτημα (Γνωμοδ. Εἰσαγ. Α. Π. 1 Μαΐου 1880. β'. σ. 55). Ἀλλ' ἐὰν τὸ ζήτημα ἦτο τοσοῦτο σαφές, ὥστε δὲν ἐπέδεδεχτο δισταγμὸν, νομίζομεν, ὅτι ὑπάρχει ἡ περίπτωση τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἄρ. 292 Ὁργ. Δ.

Τὰ καθήκοντα τοῦ προέδρου δὲν εἶναι ἀσυμβίβαστα πρὸς τὰ τοῦ ἀνακριτοῦ, ὅθεν ὁ πρόεδρος, — κατὰ τὴν ἀπὸ 28 Ἰουλ. 1875 γνωμοδότησιν τοῦ Εἰσαγ. Α. Π. (α'. 250), — διορίζων ἐν ἀνάγκῃ ἐλλείψει ἄλλων δικαστῶν αὐτὸς ἑαυτὸν ἀνακριτὴν. οὐδὲν παραβαίνει καθήκον. — Ὁ ἀνακριτοῦ καθήκοντα ἐκπληρῶν δικαστῆς δὲν δύναται νὰ ἀναπληρώσῃ καὶ τὸν Εἰσαγγελεῖα ταυτοχρόνως (Γνωμοδ. Εἰσαγ. Α. Π. 20 Μαρτ. 1882. β'. σ. 207). — Δύναται ὁ ἀνακριτὴς νὰ παραγγεῖλῃ εἰς τινα εἰρηνοδίκην τῆς περιφερείας του τὴν εξέτασιν τῶν μαρτύρων, τὴν αὐτοψίαν, τὴν κατ' οἶκον ἔρευναν, τὴν κατάσχесιν ἢ ἄλλην τινὰ ἀνακριτικὴν πρᾶξιν (Ποιν. Δ. 201, 202). Καταδικαστέος πειθαρχικῶς ὁ ἀνακριτὴς, ἐὰν ἐπιπολαιῶς ἢ ραθυμῶς διεξάγῃ τὰς ἀνακρίσεις ἢ ἀπρεπῶς φέρεται ἢ ἐπιβλητικὸς δείκνυται πρὸς μάρτυρας καὶ κατηγορουμένους κατὰ τὴν ἀπὸ 1 Ἰουλ. 1881 γνωμοδ. Εἰσαγ. Α. Π. (β'. 152).

Διπλοῦν βιβλίον ὀφείλει νὰ κρατῇ ὁ ἀνακριτὴς, — κατὰ τὸ ἄρθ. 120 τοῦ Ὁργ. Δικ., — 1) τῶν εἰσερχομένων, εἰς τὸ ὅποιον καθ' ἐκάστην καταχωρίζονται αἱ ὑπὸ τοῦ Εἰσαγ. παραδοθεῖσαι εἰς αὐτὸν ἀνακρίσεις (Ὅρα ὑπόδειγμα ὑπὸ τὸ ἄρθ. 105 Ὁργ. Δικ.). 2) τῆς ἀλληλογραφίας.

Στατιστικὴ. — Εἰς τὸ τέλος ἐκάστης τριμηνίας ὁ ἀνακριτὴς παραδίδει πρὸς τὸν Εἰσαγγελεῖα, — κατὰ τὸ ἄρθ. 121 τοῦ Ὁργ. Δ., — ἀντίγραφον τοῦ βιβλίου τῶν εἰσερχομένων περὶ τῶν ὑπὸ ἀνάκρισιν κατηγορουμένων καὶ προσθέτει εἰς τοῦτο τὰς ἀναγκαίας σημειώσεις περὶ τῆς καταστάσεως τῶν ἀνακρίσεων, περὶ τῶν αἰτιῶν, δι' ἃς τυχὸν καθυστέρησάν τινες ἐξ αὐτῶν, περὶ τῆς καταστάσεως τῶν φυλακῶν τῶν ὑποδίκων, περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑποδίκων καὶ ἄλλας ἀξίας λόγου παρατηρήσεις, ἀναγομένας εἰς τὰ καθήκοντά του. Ἡ ἔκθεσις αὕτη τοῦ ἀνακριτοῦ ἐπισυνάπτεται εἰς τὴν κατὰ τριμηνίαν ἔκθεσιν τοῦ Εἰσαγγελεῖως, ὅστις προσθέτει καὶ τὰς περὶ αὐτῆς παρατηρήσεις του, (Ὁργ. Δ. 108. 109). Διάταγμα κανονιστικὸν περὶ στατιστικῆς ἐξεδόθη τὸ ἀπὸ 23 Ὀκτωβ. 1872 μετὰ αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως (Συλλογὴ Ἐγκυκλ. ὑπ. Δικ. α' 59-69. — Νομ. Βιβλ. Δικ. Ὁργ. σ. 261). Περὶ ἐπιθεωρήσεως δὲ τῶν δικαστικῶν γραφείων ἐψηφίσθη ὁ ν. 28 Μαΐου 1887 ΑΥΘ' ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ ν. ΒΙΘ' 17 Ἰουλ. 1892 (Φλ. ο γ. Συμπλ. α' σ. 39 καὶ δ'. 36. — Νομ. Βιβλ. Δικ. Γ. Φιλ. Ὁργ. σ. 235).

Ἐγκύκλιοι τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοδύνης περὶ ἀνακριτῶν ἐξεδόθησαν αἱ ἀκόλουθοι: 1) 15ης Ἰαν. 1845, δι' ἧς παραγγέλλονται οἱ ἀνακριταὶ νὰ μὴ μένωσι κατὰ τὰς ἐπιτοπίους μεταβάσεις πλειότερον τοῦ προσήκοντος χρόνου (Συλ. ἐγκυκλ. α' σ. 131). 2) 28 Μαρτ. 1846 περὶ διορισμοῦ προσωρινῶν ἀνακριτῶν ἐ-

σάκεις οἱ τακτικοὶ περιοδεύουσι (α'. σ. 145). — 3) 10 Σεπτ. 1850 περὶ ταχείας τῶν ἀνακρίσεων διεξαγωγῆς καὶ ἀπαγορεύσεως τῆς ἐξετάσεως μαρτύρων καὶ κατηγορουμένων ὑπὸ τῶν γραμματέων μόνον (α'. σ. 282). περὶ τοῦ δευτέρου θέματος καὶ ἡ ἀπὸ 11 Ἰαν. 1869 (α' σ. 727), ἐπίσης ἡ ἀπὸ 19 Νοεμ. 1873 (β'. σ. 165). — 4) 18 Ἀπρ. 1856 περὶ περιορισμοῦ τῶν ἐξόδων τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης διὰ τῆς ἐνεργείας ἐπιτοπίων ἀνακρίσεων (α'. σ. 421). — 5) 8 Ἰουν. 1857 περὶ προσλήψεως γραμματέων κατὰ τὰς ἐπιτοπίους ἀνακρίσεις, κατοικούντων εἰς τὸν τόπον τῆς ἀνακρίσεως (α'. σ. 430). — 6) 9 Σεπτ. 1857, 17 Ἀπρ. 1863, 40 Ἰουλ. 1863 18 Μαρτ. 1869, 2 Σεπτ. 1869, 31 Ἰαν. 1872 περὶ ταχείας περαιώσεως τῶν ἀνακρίσεων (α'. σ. 433, 534, 538, 706, 737, β', 17). — 7) 25 Ἀπρ. 1869 περὶ τῆς ἐνεργείας τῶν ἀνακριτῶν κατὰ τὰς βουλευτικὰς ἐκλογὰς (α'. σ. 711). — 8) 10 Σεπτ. 1869 περὶ διεξαγωγῆς τῶν ἀνακρίσεων μετ' ἀκριθείας (α'. σ. 738).

Ἐπικουρικοὶ ἀνακριταί.— Ἐκτὸς τοῦ τακτικοῦ ἀνακριτοῦ, γίνεται ἡ προανάκρισις ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν καὶ κατὰ παραγγελίαν τοῦ εἰσαγγελέως ὑπὸ τῶν εἰρηνοδικῶν, ὑπὸ τοῦ δημάρχου, δημαρχικοῦ παρέδρου ἢ ἀστυνόμου, ὑπὸ τῶν ἀξιωματικῶν τῆς χωροφυλακῆς, καὶ ὅπου δὲν εὐρίσκονται ἀξιωματικοί, παρὰ τῶν ἐκεῖ διοικούντων ὑπαξιωματικῶν (Ποιν. Δ. 17.— Καν. χωρ. 87 ἐ. 112 ἐ.). Ἐπίσης ὁ ἑπαρχος καὶ ὁ νομάρχης ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς βεβαιώσεως τῶν γενομένων ἀξιοποιῶν πράξεων (Ποιν. Δ. 18).

Τὰ περὶ δασοφυλάκων καὶ δασονομικῶν ὑπαλλήλων, ὡς ἐπὶ τῆς ἀνακρίσεως ὑπαλλήλων, ἐκάνονισε τὸ Δ. 10 Ἰουλ. 1836 περὶ τῶν εἰς τὰ δάση γινομένων ἀνομημάτων ἄρθ. 3-4).

Τὰ περὶ τῶν ἀστυνομικῶν ὑπαλλήλων τῶν σιδηροδρόμων

καὶ τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν ὡς τοιούτων κανονίζει ὁ ν. 5 Ἀπρ. 1884 ΑΡΟΒ' περὶ ἀσφαλείας τῆς ἀστυνομίας τῶν σιδηροδρόμων (ἄρθ. 16 Φλογ. Δ. Ν. β'. σ. 631).

Περὶ τῶν λιμεναρχῶν ὡς ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων προνοεῖ τὸ ἄρθ. 11 § 26 τοῦ ἀπὸ 4 Ἰαν. 1834 Δ. (Φλογ. Παράρτ. α. σ. 868).— Περὶ αὐτῶν δὲ καὶ τῶν ἀξιωματικῶν κυβερνητῶν πλοίων τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ εἰδικώτερον ὡς πρὸς τὰ δικήματα κατὰ τῆς ἀσφαλείας τῶν ὑποβρυχίων καλωδίων τὸ ἄρθ. 12 τοῦ ν. 9 Δεκ. 1885 ΑΤΙΒ' (Φλογ. Δ. Ν. β'. σ. 635).

Ὡς πρὸς τὰ ἀνακριτικὰ καθήκοντα τῶν προξενικῶν ἀρχῶν προνοεῖ τὸ ἄρθ. 188 τοῦ ν. 22 Δεκ. 1887 ΧΝΣ' περὶ ὀργανισμοῦ τῶν προξενικῶν ἀρχῶν.

Περὶ τῶν κατὰ τὰς ἐκλογὰς ἀντιπροσώπων τῆς δικαστικῆς ἀρχῆς, οἵτινες ἐνεργοῦσι καὶ καθήκοντα ἀνακριτοῦ, οὐρίζουσι τὰ ἄρθρα 32-37 τοῦ ν. 17 Σεπτεμ. 1877 ΧΜΗ' περὶ ἐκλογῆς βουλευτῶν (Νομικὴ βιβλιοθήκη. Ἐκλογικὸς Κώδιξ ὑπὸ Ε, Λυκούδη σ. 243—258).

Τὰ ἀνακριτικὰ καθήκοντα τῆς δικαστικῆς ἀστυνομίας, ἅτινα πρὶν ἐνηργεῖντο ὑπὸ τῶν δημάρχων, παρέδρων καὶ δημοτικῶν ἀστυνόμων συμφώνως πρὸς τὸ Δ. 31 Δεκ. 1836 περὶ δημοτικῆς ἀστυνομίας (ἄρθ. 84 ἐπ.), ἐκτελοῦνται νῦν ὑπὸ τῆς στρατιωτικῆς ἀστυνομίας δυνάμει τοῦ ν. 20 Μαρτ. 1893 ΒΡΠΗ' περὶ μεταβολῆς τοῦ συστήματος τῆς ἀστυνομικῆς διοικήσεως καὶ ὑπὸ τῆς διοικητικῆς ἀστυνομίας εἰς τοὺς δήμους Ἀθηνῶν καὶ Πειραιῶς δυνάμει τοῦ ν. 13 Μαρτ. 1849 ΡΚΣΤ'.

Ἀνακριταὶ ἰδιαζούσης δικαιοδοσίας.— Περὶ ἀνακριτοῦ εἰδικοῦ δικαστηρίου κατὰ τὸ ὕπουργοῦ προνοεῖ ὁ ν. 22 Δεκ. 1876 ΦΠΣ'. (ἄρθ. 26-34).

Ἐνεκὰ ἰδιαζούσης ἐπίσης δι-

καὶ οδοσίαις, διαγραφομένης ὑπὸ τῶν ἄρθ. 36 ἐπ. Ποιν.Δ. α) διὰ τοὺς στρατιωτικοὺς καὶ τοὺς στρατιωτικοὺς ὑπαλλήλους ἢ προανάκρισις γίνεται κατὰ τὰ ἄρθρα 66-81, ἢ δὲ τακτικὴ ἀνάκρισις παρὰ τῶν Εἰσηγητῶν τῶν Στρατοδικείων κατὰ τὰ ἄρθρα 82-97 τοῦ ν. 19 Μαΐου 1860, ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ ν. 28 Μαΐου 1887. β) διὰ τοὺς ἀξιωματικοὺς τοῦ ναυτικοῦ, διὰ τοὺς ναύτας καὶ διὰ τοὺς ὑπαλλήλους τῆς ναυτικῆς ὑπηρεσίας ὡς πρὸς τὰ καθήκοντα τοῦ ἀνακριτοῦ τὸ ἄρθ. 9 τοῦ ν. 5 Αὐγ. 1861 ΧΝΘ' περὶ ναυτικῆς ποινικῆς νομοθεσίας· γ) διὰ τοὺς νομάρχας, διὰ τοὺς ἐπισκόπους, ἀρχιεπισκόπους καὶ τὰ μέλη τῆς ἱερᾶς συνόδου μετὰ τοῦ παρ' αὐτῇ βασιλικοῦ ἐπιτρόπου, τῶν παρόδρων καὶ τοῦ πρώτου γραμματέως, δι' ὅλους τοὺς δικαστικοὺς ὑπαλλήλους ἀπὸ τοῦ δικαστηρίου τῶν πρωτοδικῶν καὶ ἄνωτέρω, διὰ τὸν πρόεδρον, τὸν βασιλικὸν ἐπιτρόπον, τὸν ἀντιπρόεδρον τοῦ ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου καὶ τοὺς ἐλεγκτὰς ὡς πρὸς μὲν τὰ πταίσματα ἀνακρίνοντα ὑπὸ τῶν πλημμελειοδικῶν, ὡς πρὸς δὲ τὰ πλημμελήματα καὶ τὰ χαλουργήματα τὰ τοῦ ἀνακριτοῦ καθήκοντα ἐκτελεῖ ὁ πρόεδρος τῶν Ἐφετῶν (Ποιν. Δικ. 36. 40-43).

Γ. Ν. Φιλάρετος.

Ἀνακριτικὸν συμβούλιον. Ὅπως μετατεθῇ ἀξιωματικὸς τοῦ στρατοῦ (τῆς ξηρᾶς ἢ τῆς θαλάσσης) εἰς ἀργίαν, ἀπόταξιν, ἀποστρατείαν κ.τ.λ. (ἔτι δὲ καὶ ὅπως ὁ εἰς ἀπόταξιν ἢ εἰς ἀργίαν δι' ἀπολύσεως ἐκ τῆς θέσεως ἢ εἰς ἀποστρατείαν διατελὼν ἀξιωματικὸς στερηθῇ τοῦ δικαίωματος τοῦ φέρειν τὴν στρατιωτικὴν στολήν), ἄνάγκη νὰ παραπεμφθῇ ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργοῦ (αὐτεπαγγέλτως ἐνεργούντος ἢ ἐπὶ τῇ βάσει εἰδικῆς ἀναφορᾶς μετ' ἐγκλήσεως τῶν ὡς ἀρμοδίων πρὸς τοῦτο ὀρι-

ζομένων ἐν τῷ νόμῳ) εἰς Ἀνακριτικὸν συμβούλιον, δηλονότι στρατιωτικὸν συμβούλιον ἐκ πέντε μελῶν, διοριζομένων ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῇ βάσει πίνακος ἐξ ἀξιωματικῶν ἀνωτέρων τοῦ ὑπὸ ἀνάκρισιν ἢ ἰσοβάθμων μὲν ἀλλ' ἀρχαιοτέρων, καλούμενον νὰ γνωμοδοτήσῃ. Τὸ δὲ συμβούλιον τοῦτο, συνερχόμενον ἐν μυστικαῖς συνεδριάσεσι κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, γνωμοδοτεῖ διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας, μετὰ προηγουμένην ἀνάγνωσιν τῶν ἐγγράφων καὶ τὴν ἀπολογίαν τοῦ ἀνακρινόμενου. Τὴν γνωμοδότησιν ταύτην ὁ Ὑπουργὸς δικαιοῦται νὰ τροποποιήσῃ μόνον ὑπὲρ τοῦ ἀξιωματικοῦ. (Ὅρα ἐν Παραρτήματι Δικαστικῶν Νόμων καὶ τοῖς Συμπληρώμασιν αὐτῶν Ν. ΡΟ' τῆς 7 Μαρτίου 1851 ἐν συνδ. πρὸς Ν. ΣΚΒ' τῆς 27 Ἰαν. 1853, Ν. ΑΒ' τῆς 5 Ἰουνίου 1882 καὶ Ν. ΑΥΜΕ' τῆς 28 Μαΐου 1887 καὶ τὰ πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτῶν Διατάγματα. Ὅρα ὡσαύτως νόμον ΤΜΗ' τῆς 23 Ὀκτ. 1856 καὶ Ν. ΑΧΕ' τῆς 19 Δεκ. 1887 καὶ τὰ πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτῶν Διατάγματα).

Θ. Ν. Φλογαίτης.

Ἀνακωχὴ (armistice). Διαρκούντος τοῦ πολέμου τὰ ἐμπόλεμα μέρη συννομολογοῦσιν ἔστιν ὅτε κατὰπαυσιν τῶν ἐχθροπραξιῶν, ἧτις χαρακτηρίζεται διὰ τοῦ ὅρου ἀνακωχῆς.

Ἡ ἀνακωχὴ συννομολογεῖται εἴτε ὑπὸ τῶν οἰκείων κυβερνήσεων ἀμέσως, εἴτε ὑπὸ τῶν ἀρχηγῶν τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων ἑκατέρου τῶν ἐμπολέμων μερῶν, ἐφωδιασμένων διὰ τοιαύτης πληρεξουσιότητος ὑπὸ τῶν ἰδίων κυβερνήσεων, θεωρουμένων ὁμῶς ἀείποτε ὡς φερόντων τοιαύτην πληρεξουσιότητα, ὡς ἀκίς προβαίνουσιν εἰς τὴν συννομολόγησιν ἀνακωχῆς. Δύνανται προσέτι οἱ ἀρχηγοὶ τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων νὰ συννομολογῶσιν ἀνακωχὰς ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ἐγκρίσεως τῶν περὶ τούτων συνθηκῶν ὑπὸ τῶν οἰκείων

κυβερνήσεων ἢ ἡγεμόνων ἐντὸς ὠρισμένης προθεσμίας, ἥς παρελθούσης ἐπὶ ματαίῳ ἐπαναλαμβάνονται αἱ ἐχθροπραξίαι.

Αἱ περὶ ἀνακωχῆς συνθήκαι δύνανται νὰ ὦσιν ἢ γενικαί, πᾶσαν πανταχοῦ καταπαύουσαι ἐχθροπραξίαν, ἢ μερικαί, εἰς ὠρισμένα μόνον μέρη ἀποβλέπουσαι, ὅτε χαρακτηρίζονται: εἰδικώτερον διὰ τοῦ ὀνόματος ἐκ χειρὶ αἱ (trêves). Ἡ δὲ ἰσχὺς αὐτῶν ἄρχεται ἀφ' ἧς γνωστοποιηθῇ ἡ συννομολόγησις εἰς τοὺς ἀρχηγούς τῶν εἰς τὰ διάφορα μέρη διεξαγόντων τὸν πόλεμον στρατιωτικῶν σωμάτων.

Οἱ κατὰ τόπους ἀρχηγοὶ τῶν στρατιωτικῶν σωμάτων δὲν δύνανται νὰ συνομολογήσωσιν ἰσχυρῶς κατάπαυσιν τῶν ἐχθροπραξιῶν εἰμὴ μόνον διὰ τὰ ὑπὸ τὰς ἀμέσους αὐτῶν διαταγὰς διατελοῦντα στρατιωτικὰ σώματα καὶ ἐντὸς τῆς ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν τούτων σωμάτων κατεχομένης χώρας ἢ περιφερείας. Ἐντὸς ὅμως τῶν ὁρίων τούτων ἡ συνομολογηθεῖσα συνθήκη εἶναι ἰσχυρά, μὴ δυναμένου τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων νὰ θεωρήσῃ ταύτην ἀνίσχυρον ὡς ἐπιβλαβή. Ἐννοεῖται ὅμως ὅτι ὁ τοιαύτην συνομολογήσας ἀνακωχὴν ἢ ἐκεχειρίαν ὑπέχει εὐθύνας ἀπέναντι τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ, δυναμένου γὰρ τιμωρήσῃ αὐτὸν πειθαρχικῶς.

Περὶ ἐκεχειρίας πραγματευόμεθα εἰδικώτερον ἐκ οἰκείῳ τόπῳ. Ἐνταῦθα δὲ περιοριζόμεθα εἰς τὴν ἀνακωχήν.

Ἡ συνομολογηθεῖσα ἀνακωχή παράγει ἀμοιβαίας ὑποχρεώσεις, ἐκατέρου τῶν συνομολογησάντων ταύτην ἀρχηγῶν ἐγγυωμένου διὰ τοῦ δοθέντος λόγου αὐτοῦ νὰ τηρήσῃ τὰ συντεθειμένα.

Ἀμεσον τῆς ἀνακωχῆς ἀποτέλεσμα εἶναι ἡ κατάπαυσις μὲν τῶν ἐχθροπραξιῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ διατήρησις τῶν κατεχομένων ὑπὸ τῶν διαφόρων στρατιωτικῶν δυνάμεων κατὰ γῆν ἢ κατὰ θάλασσαν θέσεων.

Διαρκούσης τῆς ἀνακωχῆς, οὐδεμία ἐπι-

τρέπεται πολεμικὴ ἐνέργεια, βελτιοῦσα τὴν θέσιν τοῦ ἐτέρου τῶν ἐμπολέμων ἀπέναντι τοῦ ἐτέρου, ἀνεγερσις παρ. χ. ὀχυρωμάτων πρὸς τὸ μέρος τὸ ἐκτεθειμένον εἰς τὸ ἐχθρὸν πυροβολικὸν ἢ ἀνοικοδόμησις τῶν κατηρδαφισμένων τοιούτων ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ. Δύνανται δὲ μόνον ἐκάτερον τῶν μερῶν νὰ ἐνεργήσῃ κινητοποιήσεις τῶν ἰδίων στρατιωτικῶν δυνάμεων πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν κατεχομένων ἡδὴ θέσεων. Δύνανται προσέτι τὰ ἐμπόλεμα μέρη νὰ ἐνεργῶσι προμηθείας τροφίμων, ἀλλ' ἀνάγκη νὰ προνοῇ περὶ τούτου ἡ τῆς ἀνακωχῆς συνθήκη.

Καὶ ταῦτα μὲν προκειμένου περὶ ὀχυρῶν θέσεων ἢ φρουρῶν εὐρισκομένων ἐν καταστάσει πολιορκίας ἢ ἀποκλεισμοῦ. Ἐν τῇ λοιπῇ ὅμως χώρᾳ τῶν ἐμπολέμων μερῶν διαρκούσης τῆς ἀνακωχῆς οὔτε ὁ ἐξοπλισμὸς καὶ ἡ μετάβησις πολεμικῶν πλοίων, οὔτε στρατολογία, οὔτε κατασκευὴ ὅπλων ἢ πολεμοφοδίων, καὶ ἔτι ὀλιγώτερον ἡ προμήθεια ζωοτροφῶν ἀπαγορεύεται. Δὲν ἐπιτρέπεται ὅμως ἡ εἰσαγωγὴ πολεμικοῦ λαθρεμπορεύματος, καθ' ἃ ῥηθήσεται ἐν οἰκείῳ τόπῳ, καὶ γενικώτερον δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἐπιχείρησις πολεμικῶν ἔργων, ἅτινα μὴ ὑφισταμένης τῆς ἀνακωχῆς ὁ ἐχθρὸς ἠδύνατο νὰ ἐμποδίσῃ, ἢ κατὰληψις παρ. χ. ὀχυρᾶς τιнос θέσεως, ἢ εἰσέλασις ἐν τῇ ἐχθρικῇ χώρᾳ κ.τ.λ. Ἀπηγορευμένη ὡσαύτως θεωρεῖται καὶ ἡ παραδοχὴ λιποτακτῶν ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ὧν τὴν προσέλευσιν ἠδύνατο νὰ ἐμποδίσῃ ὁ ἐχθρὸς μὴ ὑφισταμένης τῆς ἀνακωχῆς.

Ἡ τῶν ἐχθροπραξιῶν ἐπανάληψις προαναγγέλλεται, ὡς αἰς ἡ ἀνακωχή εἶναι συνομολογημένη ἀορίστως ἢ καὶ ἐπὶ χρόνον μακρόν, ἐκτὸς ἐὰν ἐν τῷ μεταξὺ ἐπῆλθε γεγονός τι καταστήσῃ τὴν περὶ ἀνακωχῆς συνθήκην ἀνίσχυρον ἐνεκα ὠρισμένου λόγου.

Αἱ ἐπ' ἄριστον συνομολογούμεναι περὶ

ἀνακωχῆς συνθῆκαι προηγούνται συνθήκας τῆς συνθήκης περὶ εἰρήνης, οὐδέποτε ὁμῶς θεωροῦνται αὐταὶ αὐταὶ ὡς συνθῆκαι περὶ εἰρήνης. Πάντως δ' ἀμφότερα τὰ μέρη ὑποχρεοῦνται νὰ τηρῶσιν αὐστηρῶς τοὺς ὅρους, ὅφ' οὓς συνωμολογήθη ἡ ἀνακωχή. Ἡ δὲ παραβίασις τῶν ὁρῶν τούτων ὑπὸ τοῦ ἐτέρου τῶν ἐμπολέμων παρέχει τὸ δικαίωμα τῷ ἐτέρῳ νὰ θεωρήσῃ ἐφεξῆς ἀνίσχυρον τὴν περὶ ἀνακωχῆς συνθήκην, ὅτε παραβιάσθησαν. Ἡ καλὴ ὁμῶς πίστις ὑπαγορεύει νὰ γνωστοποιῇται προηγουμένως τῷ ἐτέρῳ τῶν ἐμπολέμων μερῶν ἡ ἐνεκα τοιούτου λόγου ἐπανάληψις τῶν ἐχθροπραξιῶν, ἐκτὸς ἐὰν ἡ παραβίασις τῶν ὁρῶν τῆς ἀνακωχῆς ᾖ ναὶ σοβαρὰ καὶ κατάφωρος.

Π. Χρυσανθόπουλος.

Ἀναλώσιμον ἢ ἀναλωτὸν

(καὶ ἄλλως φ θ α ρ τ ὀ ν) πρᾶγμα καλεῖται τὸ ἐνώματον κινήτὸν πρᾶγμα, ὅπερ διὰ τῆς ἀπαξ γενομένης χρήσεως καταναλίσκεται, ἥτοι τὸ πρᾶγμα οὗ ἡ χρῆσις ἐν τῇ ἀποχρῆσει ἐστίν (Εἰσηγ. § 2 (2.4). Ν. 1 καὶ 5 § 1 Πανδ. (7. 5), ὅσα τὰ ἐσθιόμενα καὶ πινόμενα καὶ αἱ πρὸς θερμανσιν καὶ φωτισμὸν ὕλαι· ὅθεν δὲν ὑπάρχονται εἰς τὰ ἀναλωτὰ τὰ διὰ τῆς συνηθῆς καὶ ἐπανειλημμένης αὐτῶν χρήσεως τριβόμενα καὶ βαθμιαίως φθειρόμενα πράγματα, ὅποια λ. γ. τὰ ἐνδύματα (Wächter σελ. 219 σημ. 36 Windscheid § 141 σημ. 2). Σημειωθῆτω προσέτι ὅτι τὰ μὲν ἀναλωτὰ πράγματα εἶναι κατὰ κανόνα ἀντικαταστατὰ (ἴδε τὴν λέξιν ἀντικαταστατὰ), ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὰ ἀντικαταστατὰ ἀναλωτὰ. Οὕτω φέρ' εἰπεῖν ἀντίτυπα βιβλίων, ξυλεῖα, κέραμοι, βελόναί· εἰσὶ μὲν ἀντικαταστατὰ, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἀναλωτὰ.

Περὶ τῶν ἀναλωτῶν πραγμάτων ἰσχύει παρὰ Ῥωμαίοις (Ν. 3 § 6 Ν. 4 Πανδ. (13.6) ὁ κανὼν ὅτι ὁ λαβὼν διὰ νομικῆς πράξεως τοιοῦτο πρᾶγμα, δικαιούται νὰ

καταναλώσῃ αὐτὸ (καὶ ἐπομένως, εἰ ὀφείλει νὰ ἀποδώσῃ αὐτό, δύναται νὰ παραδώσῃ ἄλλο τῆς αὐτῆς ποιότητος καὶ ποσότητος), πλὴν ἐὰν ἐκ τῆς συμβάσεως συνάγῃται ὠρισμένως τὸ ἐναντίον.

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀνανέωσις (relocatio). ἴδε Μίσθωσις.

Ἀνανέωσις (novatio) καλεῖται ἡ κατάργησις ὑπαρχούσης ἐνοχῆς διὰ τῆς συστάσεως νέας. Κατὰ τε τὸ Ῥωμαϊκὸν δίκαιον καὶ τὸ Σχ. τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος (ἄρθ. 1362) ἡ ἀνανέωσις γίνεται τριχῶς, Α' ὅσάκις ὁ ὀφειλέτης συνωμολογῇ μετὰ τοῦ πιστωτοῦ νέον χρέος πρὸς ἀντικατάστασιν καὶ ἀπόσβεσιν τοῦ παλαιοῦ. Διὸ ἡ ἐκδοσις συναλλαγματικῆς, γενομένη ἐπὶ σκοπῷ καταργήσεως τῆς προτέρας ἐνοχῆς καὶ συστάσεως τῆς ἐκ τῆς συναλλαγματικῆς, ἀποτελεῖ ἀνανέωσιν (Ν. 4 καὶ 8 § 1 Πανδ. (46. 2). Ἀλλὰ καὶ συμφωνηθείσης μεταξύ ἐντολέως καὶ ἐντολοδόχου τῆς ὑπὸ τοῦ δευτέρου διατηρήσεως εἰς χεῖρας αὐτοῦ λόγῳ δανείου τῶν ὑπ' αὐτοῦ ὡς ἐντολοδόχου εἰσπραχθέντων χρημάτων, ἀποσβέννυνται ἡ ἐκ τῆς ἐντολῆς ἀρχικὴ ὀφειλή, μὴ δυναμένη νὰ συνυπάρχῃ αὐτῇ τῆς ἐκ τοῦ δανείου ἀπαιτήσεως (Ν. 15 Πανδ. (12.1)· ἐξεταστέα δὲ διὰ τοῦτο καθίσταται ἡ φύσις τῆς νέας ὀφειλῆς καὶ ἀδιάφορον εἶναι ἂν ἡ ἀρχικὴ ὀφειλή ᾖ ναὶ πολιτικῆς φύσεως (Α. Π. 108 τοῦ 86), ὅτε μὴδενὸς νόμου ἀπείργοντος τὴν δι' ἀνανέωσεως μεταβολὴν τῆς ἀρχικῆς ὀφειλῆς εἰς ἐνοχὴν ἐτέρας φύσεως, π. γ. τῶν τόκων ἀπαιτήσεως εἰς ναυτοδάνειον (Α. Π. 272 τοῦ 64). Β') ὅσάκις νέος δανειστής λαμβάνει τὴν θέσιν τοῦ παλαιοῦ δανειστοῦ, τοῦ τελευταίου ἐκχωροῦντος τὴν ἀπαίτησιν αὐτοῦ πρὸς τὸν πρῶτον, μεθ' οὗ ὁ ὀφειλέτης συνάπτει νέαν ἐνοχὴν καὶ Γ') ὅσάκις ὁ πρότερον ὡς ὀφειλέτης ἐνεχόμενος προσφέρει ἄλλον ἀντ' αὐτοῦ, συγκαταθέσει καὶ τοῦ δανειστοῦ

(N. 11 καὶ 17 Πανδ.) (46.2) N. 1 § 6 Κωδ. (8.42). "Ὅθεν ἀνανέωσις ὑπάρχει οὐχὶ μόνον διὰ συνομολογήσεως νέου χρέους ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ, ἤτοι καταργήσεως τῆς ἐν τῇ ἐνοχικῇ σχέσει ἀπαιτήσεως καὶ ἀντικαταστάσεως δι' ἄλλου εἶδους ἀπαιτήσεως, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς μεταβολῆς μόνον τῶν προσώπων, ἤτοι τοῦ ὀφειλέτου ἢ τοῦ δανειστοῦ, ἐπὶ σκοπῷ ἀνανεώσεως (N. 12 Πανδ. (17. 22), N. 3. Κωδ. (46.2). N. 2 καὶ 8 Κωδ. (8.42).

Σημειωτέον ὅτι ἡ ἀνανέωσις δὲν εἰκάζεται, ἀλλὰ πρέπει νὰ συνάγῃται σαφῶς ὁ σκοπὸς τῆς ἀνανεώσεως (Σχ. Ἀστ.Κωδ. ἄρθ. 1363 N. 8 Κωδ. (8.42) καὶ Εἰσ. § 3 (3.29). Δὲν ἀπαιτεῖται ὅμως ἡ ῥητὴ ἐν τῷ ἐγγράφῳ τῆς ἀνανεώσεως δήλωσις τῶν μερῶν, ἀλλ' ἀρκεῖ καὶ ἡ ὁμολογία τῶν μερῶν βεβαιούσα τὴν τῆς ἀνανεώσεως θέλησιν αὐτῶν (N.τελ.Πανδ.(8.41). "Ὅθεν ἡ περὶ ἀνανεώσεως διάνοια τῶν συμβαλλομένων δύναται καὶ ἐκ τεκμηρίου ἀσφαλοῦς νὰ συναχθῇ (N. 8 Κωδ.(8.42). Ἐπομένως καὶ ἐξ ἄλλων πρὸς τὸ τῆς ἀνανεώσεως ἔγγραφον συνδεδεμένων γεγονότων, μὴ περιεχομένων μὲν ἐν αὐτῷ, ἀλλ' ἐμφαινόντων σαφῶς τὴν τοιαύτην πρόθεσιν (Α.Π. 42 τοῦ 91). Ἀλλὰ καταδήλως δὲν ὑπάρχει ἀνανέωσις, ὅσάκις διὰ τοῦ ἐγγράφου οὐ μόνον δὲν ἀπεσθῆσθαι ἡ πρώτη ἐνοχή, ἀλλὰ καὶ βεβαιούται (Α. Π. 85 τοῦ 46). — Ἀναγκαῖον νὰ προστεθῇ ὅτι ἡ νέα ἐνοχή, καὶ πρὶν ἢ ἐκπληρωθῇ, ἀναιρεῖ τὴν προηγουμένην· ὅθεν καὶ μὴ ἐκτελεσθείσης τῆς νομικῆς σχέσεως δὲν ἀναζητῇ ἡ καταργηθεῖσα (Α. Π. 275 τοῦ 87), ὅθεν κατὰδὸλον ὅτι, ἐὰν πρὸς ἀπότισιν προνομιοῦχου ἀπαιτήσεως, οἷον ὑπηρετικῶν μισθῶν, ἐξεδόθῃ δανειστικὸν ἄλλο, μὴ μνημονεύον τὸ προνόμιον, ἀπόλλυται τὸ προνόμιον διὰ τῆς ἀνανεώσεως τῆς ὀφειλῆς (Α. Π. 242 τοῦ 63). Ἐπίσης ἐκλείπουν τὰ παρακολουθήματα τῆς πρώτης ἐνοχῆς, ἤτοι ἡ πρὸς

ἀσφάλειαν αὐτῆς ἐγγραφεῖσα ὑποθήκη (Α. Π. 171 τοῦ 78). Ἰσχύει δὲ μόνον ἡ πρώτη ὑποθήκη, ἐὰν ὁ δανειστής ἐτήρησε τὴν ὑποθήκην τοῦ ἀνανεωθέντος δανείου, ὡς προκύπτει ἐκ τῶν νόμων 11 § 1 (13. 7). N. 12 § 5, N. 24 πρ. Πανδ.(20.4) καὶ νόμου περὶ Ὑποθ. ἄρθ. 50,55 καὶ 79. Α.Π. 72 τοῦ 71).

Θ. Ν. Φλογαίτης

Ἀναπλειστηριασμός. Ἰδε Πλειστηριασμός.

Ἀναπληρωτικοὶ ἔνορκοι.

Ἰδε Διαδικασία παρὰ τοῖς κηκουργοδικαῖς καὶ Ὀρκωτικὸν σύστημα.

Ἀναργυρία (ἐνστάσις ἢ ἀγωγὴ ἀναργυρίας, exceptio ἢ querela non numeratae pecuniae). Κατὰ τὸ Ρ. Δ. ἐδικαιοῦντο οἱ ὁμολογήσαντες ψευδῶς δι' ἐγγράφου τὴν παραλαβὴν χρημάτων ἢ καὶ ἄλλου τινὸς πράγματος νὰ προσβάλλωσιν αὐτὸ ἐντὸς ὥρισμένης προθεσμίας, (προθεσμίας δύο ἐτῶν ἐὰν τὸ ἔγγραφον ἀπέδλεπεν εἰς δάνειον, προθεσμίας τριᾶκοντα ἡμερῶν ἐὰν ἀπέδλεπεν εἰς ἐξίφλησιν, προθεσμίας ποικιλλομένης κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γάμου ἐπὶ προικὸς) διὰ τῆς ἐνστάσεως ἀναργυρίας ἢ ἐτι καὶ δι' ἀγωγῆς, ὑπεχρεοῦτο δὲ τότε ὁ κατὰ τὸ ἔγγραφον παραδοὺς ταῦτα ἀποδείξῃ τὴν παράδοσιν αὐτῷ δι' ἄλλων ἀποδεικτικῶν μέσων. Ἀλλ' οἱ περὶ τούτου ὁρίσμοι τοῦ Ρ. Δ. δὲν ἰσχύουσι νῦν, ὡς ἀντικείμενοι εἰς τὰς περὶ ἀποδεικτικῶν ἐγγράφων διατάξεις τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας.

Θ. Ν. Φλογαίτης,

Ἀναρχία. Κυριολεκτικῶς δηλοῖ τὴν ἐν τινι ἀνθρωπίνῃ κοινωνίᾳ παντελεῖ ἄλλειψιν πολιτικῆς ἀρχῆς, ἤτοι κοινωνίαν ὅλως ἀνοργάνωτον, ἢ πολιτείαν ἀποσυντεθειμένην ἤδη. Εὐδὸλον δ' εἰς πάντα, ὅτι τοιαύτη ἄλλειψις, ὑποτιθεμένη ἀληθῆς, καθίστησιν ἀδύνατον καὶ τῆς κοινωνίας αὐτῆς τὴν διατήρησιν, ἐπαγομένη βαθυμῆδον τὴν παντελεῖ διάλυσιν

διότι ἡ ἀχαλίνωτος ἀτομικὴ αὐθαιρεσία καὶ πλεονεξία ἐπιφέρουσι τὴν ἀλληλομαχίαν, τὴν ἀλληλοφθορίαν καὶ τὴν φυγὴν. Ἡ ἀναρχία τοῦτέστιν εἶναι ἄρνησις καὶ ματαίωσις τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας ἀπολύτως.

Ἄλλ' οὐδὲ δυνατόν πρακτικῶς τοιαύτης παντελῆς πολιτικῆς ἀρχῆς ἔλλειψις, διότι καὶ ἡ μᾶλλον νήπιος καὶ ἀσύστατος κοινωνία ἐξ αὐτομάτου, ὡς εἰπεῖν, ἔνεκα τῆς πρὸς ἰδίαν ἐκάστου σιτηρίαν ὁρμῆς, σπεύδει διὰ τῆς ἐκ τοῦ προχείρου ἐνώσεως τῶν πολλῶν ν' ἀποκρούσῃ τὴν βίαν τοῦ ἰσχυροῦ κατὰ τοῦ ἀδυνάτου καὶ τοῦ ἀδικουῦτος κατὰ τοῦ ἀδικουμένου· αὕτη δ' ἡ ἐκ τοῦ προχείρου ἔνωσις συνιστᾷ ἀρχὴν πολιτικῆς ὀργανώσεως καὶ ἐμφάνισιν πῶς πολιτικῆς ἀρχῆς, καίπερ ἀτελοῦς καὶ ἐφημέρου· διότι ἐπίσης ἐν κοινωνία ὀργανωμένη ἤδη πολιτικῶς, ὅσῳ δὴποτε μεγάλη πολιτικὴ ἀνωμαλία δὲν ἐξαφανίζει ἐντελῶς τὴν πολιτικὴν ἀρχήν, τὸ μὲν διὰ τὴν προηγηθεῖσαν ἔξιν καὶ τὴν πρὸς ἰδίαν συντήρησιν ῥοπὴν, τὸ δὲ διὰ τὸν συνήθη τῶν τοιούτων ἀνωμαλιῶν λόγον, ὅτι περὶ τῆς ἀρχῆς κυρίως ὁ ἀγών.

Ἡ ἔν τινι ὅμως πολιτεῖα, καίπερ ὀργανωμένη, σύγκρουσις φατριῶν ἀντιζήλων, ἀντιποιουμένων τὴν ἐν αὐτῇ ἀρχήν, ἐκατέρας δὲ τούτων μὴ ἀναγνωρίζουσης τὸ κράτος καὶ τὸ νόμιμον κύρος τῆς ἀρχῆς παρὰ τῆς ἐτέρας κατεχομένης, καὶ τὸ ἄδηλον ἐντεῦθεν τοῦ κρατήσοντος μετὰ τὸ πέρας τῆς συγκρούσεως, εἰσὶν ὀλεθριώτερα· καὶ αὐτῆς ἔτι τῆς παντελοῦς ἑλλείψεως πολιτικῆς ἀρχῆς· διότι ἡ ἀντίθεσις τοῦ πολιτικοῦ συμφέροντος τῶν ἐχθρικῶς οὕτως ἀνταγωνιζομένων φατριῶν, καὶ ἡ ὁρμὴ ἐκάστης πρὸς ἐξασθένησιν τῆς ἀντιπάλου ἐξωθεῖ ἐκατέραν ν' ἀναγνωρίξῃ ἢ ἀποδέχῃται, ὅ,τι ἡ ἐτέρα ἀπαγορεύει ἢ ἀποκρούει· πολλάκις δὲ καὶ νὰ ὑποστηρίξῃ καὶ ὑποκινῇ ἔτι ἀδικοπραγίας,

ἐξυπηρετούσας τὸν σκοπὸν τῆς ἐξασθενίσσεως· οὕτω δὲ καθιδρύεται τὸ ἀδίκημα ὡς θεμιτὸν ἔργον, καθίσταται ἀνὰ πᾶν βῆμα ἀμφίβολον τὸ κράτος τῶν νόμων καὶ ἡ ἐξουσία τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς, ὡς καὶ ὁ ἀγαθὸς τούτων σκοπός, ἐκλείπει δὲ παντελῶς ἡ ἀτομικὴ ἀσφάλεια, τῶν μὲν καταθλιβόντων, τῶν δ' ἀντιδρώντων. Τοιαύτη δὲ πολιτικὴ ἀνωμαλία οὐ μόνον δυνατόν ἐστίν, ἀλλὰ καὶ συνήθης, ἐπερχομένη ὅτε μὲν ἐξ ἐσωτερικῶν ἀντιζηλιῶν διὰ φυλετικὰς ἢ θρησκευτικὰς διαφορὰς, ἢ διὰ φιλαρχίαν καὶ φιλοδοξίαν, ὅτε δὲ ἐκ ξένης ἐπιδράσεως, ὅτε δὲ καὶ ἐξ ἀμφοτέρων, ὡς ἀμύπολλα τοιαῦτα παραδείγματα παρέχει ἡ ἀνθρωπίνη ἱστορία. Τοῦτέστιν ἀπίθανος καὶ ἀδύνατος ἔτι ἡ παντελής ἑλλειψις πολιτικῆς ἀρχῆς, δυνατόν ὅμως καὶ συνήθης ἡ ἑλλειψις κοινῆς ἀναγνωρίσεως τῆς διεπούσης ἀρχῆς. Οὕτω δὲ πρακτικώτερον δυνάμεθα νὰ ὀρίσωμεν τὴν ἀναρχίαν.

Πολιτικὴν ἀνωμαλίαν ἐν τινι κοινωνίᾳ καλύουσαν τὴν κοινὴν ἀναγνώρισιν τῆς διεπούσης ἀρχῆς· ἢ ἄλλως:

Ἡ ἑλλειψὶς πολιτικῆς ἀρχῆς ἀπολαούσης κοινῆς ἀναγνωρίσεως.

Τάξιολογώτερα δὲ ἱστορικὰ πολιτικῆς ἀναρχίας παραδείγματά εἰσι πρῶτον ἡ κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἑλληνικοὺς χρόνους ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ἐν ταῖς πλείσταις πόλεσι κρατήσασα ἀταξία, ὅτε κατὰ τὴν πρόδον αὐτοῦ πᾶσα τροπὴ τῆς τύχης ὑπὲρ τῶν Σπαρτιατῶν ἢ τῶν Ἀθηναίων ἢ πᾶσα ἔτι τοιαύτη προσδοκία ἐπέφερον ἐκ περιτροπῆς τὴν ὑπερίσχυσιν τῶν ὀλιγαρχικῶν ἢ τῶν δημοκρατικῶν, χωρὶς ὅμως ἀναγνωρίσεως τῆς ἀρχῆς τούτων ὑπὸ τῶν ἐτέρων, οὐδὲ πλήρους τῶν ἡττωμένων ὑποταγῆς διὰ τὴν ἀμοιβαίαν ἐμπάθειαν καὶ τὴν ἐλπίδα προσεχοῦς μετατροπῆς· ἐπομένως ἰσχυρὸν πῶς δύο ἀμικτὰ ἀντίπαλοι ἀρχαὶ ἐν ἐκάστη πόλει, ἐνέλειπε δ' ἀρχὴ ἀπολαύουσα τῆς κοινῆς ἀναγνωρίσεως· οὕτω δ' ἐπῆλθε δεινὴ φθορά

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000013366